

МОНГОЛ УЛСЫН УУЛ УУРХАЙ,
ХҮНД ҮЙЛДВЭРИЙН САЙД

15100 Улаанбаатар хот, Чингэлтэй дүүрэг,
Нэгдсэн үндэстний (уудам) 3/1, Засгийн газрын II байр,
Утас: 32-63-67, Факс: (076-11) 21-13-81
<http://www.mnh.gov.mn>

2020.01.31 № 01/2022
тантай _____-ийг № _____-ийг

"Засгийн газрын үйл ажиллагааны
хөтөлбөр"-ийн хэрэгжилтэд хийсэн
хяналт шинжилгээ, үнэлгээний
тайлан хүргүүлэх тухай

Хөгжлийн бодлого төлөвлөлтийн тухай хууль, Засгийн газрын 2017 оны 89 дүгээр тогтоолоор баталсан "Бодлогын баримт бичгийн хэрэгжилт, захиргааны байгууллагын үйл ажиллагаанд хяналт-шинжилгээ, үнэлгээ хийх нийтлэг журам"-ыг тус тус үндэслэн Уул уурхай, хүнд үйлдвэрийн сайдын эрхлэх асуудлаар "Засгийн газрын үйл ажиллагааны хөтөлбөр"-т тусгагдсан зорилт, арга хэмжээний хэрэгжилтэд 2019 оны жилийн эцсийн байдлаар хийсэн хяналт-шинжилгээ, үнэлгээний тайланг хүргүүлж байна.

Монгол Улсын Засгийн газрын 2016 оны 121 дүгээр тогтоолоор баталсан "Монгол Улсын Засгийн газрын 2016-2020 оны үйл ажиллагааны хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх арга хэмжээний төлөвлөгөө"-нд тусгагдсан тус яамны эрхлэх асуудалд хамаарах 27 зорилтын арга хэмжээ, үүнээс дангаар хэрэгжүүлэх 8 арга хэмжээ, толгойлон хэрэгжүүлэх 46 арга хэмжээ, хамтран хэрэгжүүлэх 17 арга хэмжээний хэрэгжилтийг тайлагнасан.

Хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх арга хэмжээний төлөвлөгөөнд тусгагдсан тус яамны эрхлэх асуудалд хамааралтай 27 зорилт 73 арга хэмжээний биелэлт нь 2019 оны жилийн эцсийн байдлаар 85.07 хувийн хэрэгжилттэй байна.

1. Уул уурхай, хүнд үйлдвэрийн яамны Удирдлагын зөвлөлийн 2020.01.31-ний өдрийн хурлын тэмдэглэл 1 хуудас;

МОНГОЛ УЛСЫН ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН ХӨТӨЛБӨР-ИЙН
ХЭРЭГЖИЛТЭД ХИЙСЭН ХЯНАЛТ ШИНЖИЛГЭЭ, ҮНЭЛГЭЭНИЙ ТАЙЛАН
ТӨРИЙН НАРИНГЭ БИЧИГТЭЙН ДАРГА

2020 01 31

04

Уул уурхай, хүнд үйлдвэрийн яамны Удирдлагын зөвлөлийн 2020 оны 01 сүлжээр сарын 31-ний өдрийн «уралдааны тэмдэглэлд:

ХЭЛЭЛЦСЭН НЬ

"Засгийн газрын 2016-2020 оны үйл ажиллагааны хөтөлбөр"-ийн хэрэгжилтэд хийсэн хяналт шинжилгээ, үнэлгээний тайлан, "Улсын хөрөнгө оруулалтын хөтөлбөр"-ийн хэрэгжилтэд хийсэн хяналт шинжилгээ, үнэлгээний тайланг Хяналт-шинжилгээ, үнэлгээ, дотоод аудитын газрын ахлах шинжээч Н.Баатар танилцуулав.

ШИЙДВЭРЛЭСЭН НЬ

Уул уурхай, хүнд үйлдвэрийн сайдын эрхлэх асуудлын зорилт, арга хэмжээ тусгагдсан бодлогын хоёр баримт бичигт хийсэн хяналт шинжилгээ, үнэлгээний тайланг хэлэлцэж, "Засгийн газрын 2016-2020 оны үйл ажиллагааны хөтөлбөр"-ийн хэрэгжилтэд хийсэн хяналт шинжилгээ, үнэлгээний тайланг Засгийн газрын хэрэг эрхлэх газарт, "Улсын хөрөнгө оруулалтын хөтөлбөр"-ийн хэрэгжилтэд хийсэн хяналт шинжилгээ, үнэлгээний тайланг Үндэсний хөгжлийн газарт тус тус хүргүүлэхээр шийдвэрлэв.

ТӨРИЙН НАРИНГЭ БИЧИГТЭЙН
ДАРГА Г.НАНДИНЖАРГАЛ

ЗАСГИЙН ГАЗРЫН 2016-2020 ОНЫ ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ХӨТӨЛБӨРИЙН ХЭРЭГЖИЛТЭД ХИЙСЭН ХЯНАЛТ-ШИНЖИЛГЭЭ, ҮНЭЛГЭЭНИЙ ТАЙЛАН

2020 оны 01 дүгээр сарын 27-ны өдөр.

Нэг. Хяналт-шинжилгээ, үнэлгээний зорилго.

Монгол Улсын Их Хурлын 2016 оны 45 дугаар тогтоолоор баталсан Монгол Улсын Засгийн газрын 2016-2020 оны үйл ажиллагааны хөтөлбөр, Засгийн газрын 2016 оны 121 дүгээр тогтоолоор баталсан Засгийн газрын 2016-2020 оны үйл ажиллагааны хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх арга хэмжээний төлөвлөгөөнд Уул уурхай, хүнд үйлдвэрийн сайдын эрхлэх асуудлаар тусгагдсан зорилт, арга хэмжээг хяналтанд авч, гүйцэтгэлийн зорилтот түвшинг хүрсэн түвшинтэй нь харьцуулан үр дүнг үнэлэх, дүгнэлт, зөвлөмж гаргах, шийдвэр гаргах түвшний удирдлагуудыг үнэн зөв мэдээллээр хангах, төлөвлөсөн зорилт, арга хэмжээг бүрэн биелүүлэхэд дэмжлэг үзүүлэхэд хяналт-шинжилгээ, үнэлгээний зорилго оршино.

Хоёр. Хяналт-шинжилгээ, үнэлгээний арга зүй.

Засгийн газрын 2016-2020 оны үйл ажиллагааны хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх арга хэмжээний төлөвлөгөөний хэрэгжилтийн явцад хяналт-шинжилгээ, үр дүнгийн үнэлгээ хийхдээ Хөгжлийн бодлого төлөвлөлтийн тухай хууль, Засгийн газрын 2017 оны 89 дүгээр тогтоолоор баталсан Бодлогын баримт бичгийн хэрэгжилт, захиргааны байгууллагын үйл ажиллагаанд хяналт-шинжилгээ, үнэлгээ хийх нийтлэг журмыг тус тус удирдлага болгов.

Засгийн газрын 2016-2020 оны үйл ажиллагааны хөтөлбөр, Засгийн газрын 2016-2020 оны үйл ажиллагааны хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх арга хэмжээний төлөвлөгөөнд сайдын эрхлэх асуудлаар тусгагдсан зорилт, арга хэмжээний хэрэгжилтэнд хяналт шинжилгээ, үнэлгээ хийж, дүгнэлт санал зөвлөмж боловсруулсан.

Гурав. Хяналт-шинжилгээ, үнэлгээний үр дүн.

Засгийн газрын 2016 оны 121 дүгээр тогтоолоор баталсан Монгол Улсын

Засгийн газрын 2016-2020 оны үйл ажиллагааны хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх арга хэмжээний төлөвлөгөөнд тусгагдсан 73 арга хэмжээний 2019 оны жилийн эцсийн биелэлт **85.07 хувьтай**, үүнээс 51 арга хэмжээ "үр дүнтэй" 100 хувь, 9 арга хэмжээ "тодорхой үр дүнд хүрсэн" 70 хувь, 12 арга хэмжээ "эрчимжүүлэх шаардлагатай" 40 хувь, 1 арга хэмжээ 0 хувийн хэрэгжилттэй байна (Хүснэгт 1).

Бодлогын зорилтоор нь авч үзвэл, эдийн засгийн хүндрэлийг даван туулах онцгой бодлогын хүрээний 1 зорилтын 2 арга хэмжээний биелэлт 70.0 хувь, эдийн засгийн тогтвортой өсөлтийг хангах бодлогын хүрээний 22 зорилтын 63 арга хэмжээний биелэлт 85.56 хувь, нийгмийн бодлогын хүрээний 1 зорилтын 1 арга хэмжээний биелэлт 40.0 хувь, байгаль орчин, ногоон хөгжлийн бодлогын 3 зорилтын 7 арга хэмжээний биелэлт 91.43 хувьтай дүгнэгдсэн.

МОНГОЛ УЛСЫН ЗАСГИЙН ГАЗРЫН 2016-2020 ОНЫ ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ
ХӨТӨЛБӨРИЙН ХЭРЭГЖИЛТИЙН НЭГТГЭЛ
(2019 оны жилийн эцсийн байдлаар)

Хүснэгт 1

дд	Бодлого	Зорилтын тоо	Арга хэмжээний тоо	Үнэлгээ, хувь					Дүн, хувь
				100	70	40	0	/-	
1	Нэг. Эдийн засгийн хүндрэлийг даван туулах онцгой бодлого	1	2	1		1			70.00
2	Хоёр. Эдийн засгийн тогтвортой өсөлтийг хангах бодлого	22	63	44	9	9	1		85.56
3	Гурав. Нийгмийн бодлого	1	1			1			40.00
4	Дөрөв. Байгаль орчин, ногоон хөгжлийн бодлого	3	7	6		1			91.43
	Нийт	27	73	51	9	12	1	0	85.07

Засгийн газрын 2016-2020 оны үйл ажиллагааны хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх арга хэмжээний төлөвлөгөөний зорилтот түвшиндээ хүрээгүй, удирдлага, зохион байгуулалт, хариуцлагыг сайжруулж, үйл ажиллагааг эрчимжүүлэх шаардлагатай, илүү сайн тодорхойлох шаардлагатай, төсөв хөрөнгийг үр дүнтэй зарцуулж чадаагүй, шалгуур үзүүлэлттэй боловч гүйцэтгэлийг үнэлэхэд хангалттай мэдээлэл байхгүй, гадаад хүчин зүйлээс шалтгаалсан дараахь 13 арга хэмжээ байна. Үүнд:

1. "Эрчимжүүлэх шаардлагатай" 40 хувийн биелэлттэй 12 арга хэмжээ
  - 1.1 1.24.3. Цагаан суварга төслийг хэрэгжүүлэх
  - 1.2 2.11.3. Замын-Үүд чөлөөт бүсийн хэсэгчилсэн ерөнхий төлөвлөгөөг

- 1.9. 2.92.2. Хөрсний усыг үйлдвэрийн технологийн хэрэгцээнд ашиглах чиглэлээр судалгаа хийх
- 1.10. 2.99.3. Хашаат цав, Тэвшийн говийн орд газруудыг түшиглэн том чадлын цахилгаан станц, тогтмол гүйдлийн цахилгаан дамжуулах шугам, нүүрсний уурхай байгуулах төслүүдийг эхлүүлэх
- 1.11. 3.2.33.10. Уул уурхай, шинжлэх ухааны чиглэлд бүх нийтийн боловсролыг дээшлүүлэх хүрээнд Шинжлэх ухаан, танин мэдэхүйн мэдээллийн төв байгуулах барилга, байгууламжийн асуудлыг шийдвэрлэх
- 1.12. 4.2.3.2. Ус ашиглалтыг бүрэн тоолууржуулж, хаягдал бохир усыг цэвэрлэж, дахин ашиглалтыг нэмэгдүүлэх ажлыг зохион байгуулах

2. “Үр дүнгүй” 0 хувийн биелэлттэй 1 арга хэмжээ

- 2.1. 2.59. 3. Монгол Улсын баруун өмнөд хэсгийг хамарсан талбайд агаарын геофизикийн цогцолбор судалгааны ажлыг хэрэгжүүлэх Агаарын геофизикийн судалгааны ажлын хүрээнд Ховд-1 төслийг хэрэгжүүлэх ажлын явц, хувиар

ДӨРӨВ. ДҮГНЭЛТ

1. Уул уурхай, хүнд үйлдвэрийн сайдын эрхлэх асуудлын хүрээнд хэрэгжүүлсэн 27 зорилт 73 арга хэмжээний хэрэгжилт 2019 оны жилийн эцсийн байдлаар 85.07 хувьтай байна.
2. Засгийн үйл ажиллагааны хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх арга хэмжээний төлөвлөгөөний биелэлтийг тайлагнахдаа зорилтот түвшинтэй уялдуулж, зарцуулсан хөрөнгө, эх үүсвэрийг тодорхой тайлагнахгүй нийтлэг дутагдал байна.
3. Зарим арга хэмжээний биелэлтийг өссөн дүнгээр тайлагнаагүй, албан хаагчид хариуцсан ажилдаа хайнга хандаж байна.
4. ХХААХҮЯ, /2.48.6. үйлдвэржилт 21:100 үндэсний хөтөлбөр ЗГ-ын 2018 оны 36 дугаар тогтоолоор батлагдсан байх ба, тус хөтөлбөрийн хүрээнд байгуулах үйлдвэрийн байршил, чиглэлд хүнд үйлдвэрийн төсөл, арга хэмжээ тусгагдаагүй болно/ Эрчим хүчний яам, Барилга хот байгуулалтын яам, Байгаль орчин, аялал жуулчлалын яам, Цөмийн энергийн комиссын ажлын алба зэрэг бусад байгууллагын толгойлон хэрэгжүүлэхээр тусгагдсан арга хэмжээнүүдийн биелэлт гаргахад бэрхшээлтэй байна.
5. Бусад байгууллагатай хамтран хэрэгжүүлэхээр тусгагдсан арга хэмжээний биелэлт гаргахад бэрхшээлтэй, тухайн асуудлаар санал авах хамтран ажиллах

2. Геологи, уул уурхай, газрын тос, хүнд үйлдвэрийн салбарын хэтийн болон дунд хугацааны бодлогын баримт бичгүүдтэй уялдуулан, тооцоо судалгаа, дүн шинжилгээний үндсэн дээр Засгийн үйл ажиллагааны хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх төлөвлөгөөний биелэлтийг тайлагнах шаардлагатай байна.
3. Засгийн газрын 2017 оны 89 дүгээр тогтоолоор баталсан Бодлогын баримт бичгийн хэрэгжилт болон захиргааны байгууллагын үйл ажиллагаанд хяналт-шинжилгээ, үнэлгээ хийх нийтлэг журмын 10.4 дэх "Хэрэгжилтийн тайланг цахим санд оруулахдаа тухайн зорилт, арга хэмжээ, заалтын хүрсэн үр дүнг хоёр мянган тэмдэгтэд багтаах бөгөөд шаардлагатай бол нотлох баримтыг файлаар хавсаргаж болно." гэж заасныг удирдлага болгон Засгийн үйл ажиллагааны хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх төлөвлөгөөний биелэлтийг товч, тодорхой тайлагнаж, тухайн жил болон өмнөх жилүүдэд хийж гүйцэтгэсэн ажлын танилцуулга, Улсын Их Хурал, Засгийн газрын тогтоол шийдвэр, сайдын тушаал зэрэг эрх зүйн баримт бичиг, фото зураг зэрэг нотлох баримтуудыг хавсаргаж байх шаардлагатай байна.
4. Яамны дотоод нэгжүүд, хэрэгжүүлэгч агентлаг бүрэн хэрэгжээгүй, хэрэгжилт удаашралтай арга хэмжээний хэрэгжилтийг бүрэн хангах, зорилтот түвшинд хүргэх, ажлын гүйцэтгэлийг эрчимжүүлэх ажлыг зохион байгуулах, удирдлага зохион байгуулалт, ажлын уялдааг сайжруулах шаардлагатай байна.
5. Зарцуулсан хөрөнгө оруулалтын хэмжээг төлөвлөгдсөн дүнтэй нь харьцуулан гаргаж байх шаардлагатай байна.

Монгол Улсын Засгийн газрын 2016-2020 оны үйл ажиллагааны хөтөлбөрийн хэрэгжилтийн тайланг хавсаргав.

УУЛ УУРХАЙ, ХҮНД ҮЙЛДВЭРИЙН ЯАМ

2020 оны 01 дүгээр сарын 30-ны өдөр

Хянасан: ХШУДАГ-ын дарга

Г.Ганхүү

Нэгтгэл хийж, ХШУ-ний тайлан боловсруулсан:

ХШУДАГ-ын ахлах шинжээч

Н.Баатар /2020.01.30/

Геологи, уул уурхайн салбарын 40 арга

МОНГОЛ УЛСЫН ЗАСГИЙН ГАЗРЫН 2016-2020 ОНЫ ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ХӨТӨЛБӨРИЙН ХЭРЭГЖИЛТИЙН ТАЙЛАН

Уул уурхай, хүнд үйлдвэрийн яам

2020 оны 01 дүгээр сарын 27-ны өдөр

2019 оны жилийн эцсийн байдлаар

Д/д	ЗГҮАХ-т тусгагдсан зорилт	Зорилтыг хэрэгжүүлэх арга хэмжээ, түүний дугаар	Хэрэгжих хугацаа	Зарцуулсан хөрөнгийн хэмжээ, эх үүсвэр (сая төгрөг)	2019 оны зорилтот түвшин, үр дүнгийн үзүүлэлт	Хүрсэн түвшин, үр дүн	Хэрэгжилтийн хувь
НЭГ ЭДИЙН ЗАСГИЙН ХҮНДРЭЛИЙГ ДАВАН ТУУЛАХ ӨНЦГӨЙ БОДЛОГО							
1	1.24 "Эрдэнэс Монгол" компани болон Оюутолгой төслийн үйл ажиллагааг эрчимжүүлж, Тавантолгой, стратегийн ач холбогдол бүхий бусад ордыг эдийн засгийн эргэлтэд оруулна.	2 Оюутолгойн далд уурхайн бүтээн байгуулалтыг эрчимжүүлэх	2016 - 2020		2,600,000.0 Далд уурхайн ажлын гүйцэтгэл 45 хувь	"Оюу толгойн зэс алтны ордыг ашиглах далд уурхайн бүтээн байгуулалтад 2018 онд 1,076.3 сая ам.доллар оруулахаар төлөвлөж, далд уурхайн хэвтээ малталтыг 11159 метр нэвтрэхээр төлөвлөснөөс 9555 метр, конвейерын налуу аманд 3474 метр нэвтрэлт хийхээс 2732 метр малталт нэвтэрч, 5 дугаар босоо амны нэвтрэлт 56 метр нэвтрэхээс 56 метр гүнзгийрсэн байна. Далд уурхайн бүтээн байгуулалтаас гадна ил уурхай, баяжуулах үйлдвэр ажиллаж байна. 2018 онд ил уурхайгаас 43328 мян тонн хүдэр олборлож, баяжуулах үйлдвэрт 582.6 мян тонн зэсийн баяжмал үйлдвэрлэхээр төлөвлөснөөс үйлдвэрлэл, экспорт зэвийн явагдсан байна. Далд уурхайн ажлын гүйцэтгэл 2018 оны жилийн эцсийн байдлаар 46.2% байсан бол 2019 12.01-ний өдрийн байдлаар 64%-тай байна. Үүнд: далд уурхайн бүтээн байгуулалтын үйлдвэрлэлийн 2 дугаар босоо замыг барьж дуусгасан ба далд уурхайн хөндлөн малталт -30,923 кв.м3, налуу буюу конвейрийн малталт -8,299 кв.м3, босоо ам 3-нэвтрэлтийн тоног төхөөрөмжийг суурилуулах ажил хийгдэж байна. Босоо ам 4-нэвтрэлтийн цамхаг барих ажил явагдаж байна. 2019 оны нийт хөрөнгө оруулалт - 1,125,207,793 ам.доллар. -Ашигт малтмалын тухай хуулийн 9 дүгээр зүйлийн 9.1.12 дахь заалтыг үндэслэн стратегийн ач холбогдол бүхий ашигт малтмалын ордын талбайн хил, заагийг тогтоох талаар санал боловсруулах үүрэг бүхий ажлын хэсэг нь 2019.02.21, 2019.03.06-ны өдрүүдэд куралдаж Асгатын мөнгөний, Оюу толгойн зэсийн, Төмөртэй төмрийн, Төмөртэй Овооны цайр, хар тугалганы, Мардай, Дорнод, Гурванбулагын ураны ордуудын геологи, ашигт малтмалын зургуудыг бэлтгэсэн. Эхний ээлжид Оюу толгой, Асгат, Төмөртэй Овооны ордуудын талбайн хил, заагийг урьдчилсан байдлаар тогтоох зорилгоор тус ордуудын ашигт малтмалын тусгай зөвшөөрөл эзэмшигч аж ахуйн нэгжүүд рүү хамтран ажиллах талаар санал тавьсан албан бичгийг 2019.03.13-ны өдрийн 06/641, 06/642, 06/643 тоотор хүргүүлсэн. Стратегийн ач холбогдол ашигт малтмалын ордын талбайн хил заагийг тогтоох тухай Засгийн газрын тогтоолын төслийг боловсруулсан.	100

2	3. Цагаан суварга төслийг хэрэгжүүлэх	2018 - 2020		Уулын баяжуулах үйлдвэрийг ашиглалтад оруулах	Эрдэс баялгийн мэргэжлийн зөвлөл /ЭБМЗ/-ийн хурлаар Цагаан суварга ордын эзсийн исэлдсэн хүдрийн нөөцийг тодотгол, жилд 5000 тонн катодын эсэ үйлдвэрлэх үйлдвэрийн техник, эдийн засгийн үндэслэлийг халалцаж хүлээн авсан. ЭГ-ын 2018 оны 208 дугаар тогтоолоор баталсан "Эдийн засгийн хүндрэлийг даван туулах, тогтворжуулах хөтөлбөр" болон "Монгол Улсын 2018-2021 оны хөрөнгө оруулалтын хөтөлбөр"-т Цагаансуваргын ордыг ашиглах төсөл тусгагдсан. Цагаан суваргын үйлдвэр дээд хүчин чадлаараа ажиллахад жилд 14.6 сая тонн хүдэр боловсруулж, 310 000 тонн эзсийн, 4 000 молибдений баяжмал үйлдвэрлэнэ. Цагаан суваргын уурхайн одоогийн батлагдсан нөөцийг ил уурхай хэлбэрээр 18 жилийн хугацаанд 3.үе шаттайгаар ашиглана. Төсөлд нийт 1.031 тэрбум ам долларын хөрөнгө оруулалт шаардлагатай. Төсөлд тодорхой хөрөнгө оруулалт хийгдсэн ба үлдсэн хөрөнгийг ХБНГУ-ын болон Олон улсын банк, санхүүгийн байгууллагаас санхүүжүүлэх юм. Төсөл хэрэгжсэнээр улсын төсөвт татвар, хураамж хэлбэрээр 3.3 их наяд төгрөг, жилд дунджаар 186 тэрбум төгрөг төвлөрүүлж, 1000 гаруй ажлын байр шинээр бий болно.	40
ХОЁР ЭДИЙН ЗАСГИЙН ТОГТВОРТӨЙ БӨСӨЛТИЙГ ХАНГАХ БОДЛОГО						
3	2.11 Чөлөөт бүсүүдийн үйл ажиллагааг эрчимжүүлж, гадаад, дотоодын хөрөнгө оруулалтыг дэмжиж ажиллана	2017 - 2020		Чөлөөт бүсийн хот төлөвлөлтийн баримт бичигтэй болох, дэд бүтцийн 2 дугаар ээлжийн хөрөнгө оруулалтыг шийдвэрлүүлэх	2017 оны 05 сарын 12-15-ны өдрүүдэд БНХАУ-д зохион байгуулагдсан "Бүс ба Зам" уулзалтанд МУ-ын ерөнхий сайд оролцохтой холбогдуулан айлчлалын удирдамж хэлэлцээрийн сэдэвт Замын-Үүд чөлөөт бүсийн 200 га-д үйлдвэрлэлийн парк байгуулах төслийн талаар туслуулах саналыг ГХЯ-нд зургуулсан. Монгол Улсын хүнд үйлдвэржилтийн хөгжлийн хөтөлбөр, төлөвлөлтийг хөрш орнуудын үйлдвэржилт, хөгжлийн чиг хандлагатай уялдуулах чиглалаар 2018.04.01-07-нд холбогдох ажилтнууд БНХАУ-ын зарим хилийн бөөмтөн ойролцоох хүнд үйлдвэрлэл, аж үйлдвэрийн паркийн үйл ажиллагаатай танилцав. Энэхүү ажлын хүрээнд БНХАУ-ын ӨМӨЗО-ны хүнд үйлдвэр, аж үйлдвэрийн паркийн үйл ажиллагаатай танилцаж, холбогдох санал, дүгнэлтийг боловсруулж, 2018.05.16-нд Сайдын зөвлөлийн хуралдаанаар хэлэлцсэн "Замын-Үүд" чөлөөт бүс дээр 2019.04.30-ны өдөр төр-хувийн хэвшлийн уулзалт, семинар зохион байгуулагдаж, "Замын-Үүд" чөлөөт бүсийг 2019 онд байнгын үйл ажиллагаанд оруулах бэлтгэл ажлын хүрээнд төр, хувийн хэвшлийн үйл ажиллагааг жигдрүүлэх, чөлөөт бүсийг хөгжүүлэх төрийн бодлого шийдвэрийг танилцуулах, хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуйн зөвлөмж өгөх холбогдох аж ахуй нэгж, байгууллагын 50 гаруй төлөөлөл оролцож, харилцан мэдээлэл, санал солилцсон.	40

4	2.17 Шатахууны үнийг дэлхийн зах зээлийн үнэтэй уялдуулан үнийн дарамтыг бууруулна	1. Газрын тосны бүтээгдэхүүний тухай хуулийг шинэчлэн найруулах	2017 - 2018		Холбогдох байгууллагуудтай хамтарсан ажлын хэсэг байгуулж, хуульд өөрчлөлт оруулах	Хуулийн давхардал, хийдал, зөрчлийг арилгах ажлын хүрээнд ХЭДХС/УУХҮС-ын 2017.12.13-ны өдрийн хамтарсан А/298/А/240 тоот тушаалаар батлагдсан ажлын хэсгийг байгуулан ажиллаж "Газрын тосны бүтээгдэхүүний тухай хууль"-ийн нэмэлт өөрчлөлтийн төслийг боловсруулж, "Газрын тосны бүтээгдэхүүний тухай" хуулийн төслийг боловсруулж ЗГ-ын 2018 оны 6 дугаар сарын 6-ны өдрийн хуралдаанаар хэлэлцүүлж дэмжигдсэн. Дээрх ажлын хэсгийн хүрээнд уг хуулийн давхардал, хийдал, зөрчлийг арилгах замаар шинэчлэн найруулахгүйгээр нэмэлт өөрчлөлтүүдийг хийв. Мөн 2018.10.24-ний өдрийн Засгийн газрын хуралдаанаар Ашигт малтмалын тухай, Газрын тосны тухай, Газрын тосны бүтээгдэхүүний тухай болон бусад хуульд нэмэлт оруулах тухай хуулийн төслүүдийг хэлэлцээд УИХ-д өргөн мэдүүлж УИХ-ын 2019.05.26-ний өдрийн чуулганы нэгдсэн хуралдаанаар хэлэлцүүлсэн боловч гишүүдийн олонхийн саналаар хуулийн төсөл буцаагдсан. Энэхүү хуулийн төсөл, үзэл баримтлалыг шинэчлэн боловсруулах ажлын хэсэг байгуулагдан ажиллаж байгаа бөгөөд дахин ЗГ-ын хуралдаанаар хуулийн төслийг хэлэлцүүлэхээр ажиллаж байна.	100
5		2. Газрын тосны бүтээгдэхүүн нийлүүлэх гэрээний нөхцөлийг сайжруулах, шатахууны үнийг олон улсын биржийн үнэтэй уялдуулан дохиулах	2019		Хамтарсан ажлын хэсэг байгуулж, газрын тосны бүтээгдэхүүн нийлүүлэх гэрээний нөхцөлийг сайжруулах	2019.02.19-21-ний өдрүүдэд УУХҮЯ, АМГТГ-ын төлөөлөл оролцсон ажлын хэсгийн бүрэлдэхүүн ОХУ-ын Москва хотноо албан айлчлал хийж ОХУ-ын "Роснефть" компанийн төлөөлөлтэй уулзалт зохион байгуулсан. Уг уулзалтаар газрын тосны бүтээгдэхүүн нийлүүлэх гэрээний зарим нэг звэлтыг худалдан авагч талд нааштайгаар шийдвэрлэх талаар санал солилцсон. Уулзалтын үр дүнд гэрээний нөхцөлд тодорхой өөрчлөлтийг оруулж чадсан тухайлбал шатахууны төлбөрийн баталгааны хугацааг дараа сарын 15-ны дотор гэснийг дараа сарын 30-ны дотор гэж, мөн шатахууныг ямар нэг банкны баталгаа шаардахгүйгээр 45 хүртэлх хоногийн дараа төлбөрт нөхцөлөөр нийлүүлдэг байсныг 60 хүртэлх хоног болгон сунгасан. Түүнчлэн вагон зогсолтыг түргэсгэхийн тулд вагоны бичиг баримтыг "Роснефть" компанийн охин компани "Роснефть-Монголия" ХХК руу цахим шуудангаар явуулж хугацаа хэмнэдэг болсон.	100

3. Алслагдсан бүс нутгийн шатахууны үнийг төвийн бүстэй ойролцоо түвшинд барих бодлогыг баримтлах	2016 - 2020		Газрын тосны бүтээгдэхүүний хил үнэ, валютын ханшийн өөрчлөлт болон бусад холбогдох зардалтай уялдуулан шатахууны жижиглэн борлуулж буй үнийн зохицуулалтыг хийх	<p>Монгол, Оросын Засгийн газар хоорондын комиссын "Худалдаа, эдийн засаг, шинжлэх ухаан, техникийн хамтын ажиллагаа"-ны 22 дүгээр хуралдаан, "Бүс нутгийн болон хил орчмын хамтын ажиллагааны комисс"-ын 14 дүгээр хуралдааны протоколыг хэрэгжүүлэх арга хэмжээний төлөвлөгөөнд Монгол, Оросын хилийн хоёр талын зорчигч, ачаа тээврийн автомашины Арцсуурь-Цагаан толгой боомтоор газрын тосны бүтээгдэхүүн тээвэрлэх боломжийг судлах саналыг тусгуулан ОХУ-ын холбогдох байгууллагуудад хүргүүлэх саналыг тусгуулсан.</p> <p>Мөн тус боомтоор газрын тосны бүтээгдэхүүн нэвтрүүлэх тусгай шугам гаргуулах, гаалийн бүрдүүлэлтийн цагийн хуваарийг сунгах талаар албан хүсэлтийг хүргүүлсэн Гашуун сухайтын боомтоор автотээврийн хэрэгслээр шатахуун импортлох гарцыг бий болгох талаар судлан БНХАУ-ын талтай тохиролцсоны дүнд Хөх хотын боловсруулах үйлдвэрээс Евро-5 стандартын шатахуун импортлох туршилтын тээврийг М-Ойл ХХК эхлүүлэхээр бэлтгэл ажлыг хангаад байна.</p> <p>Шатахууны хангамж, үнэ, нөөцийн өнөөгийн байдлын талаарх асуудлыг 2019.05.17-ны өдрийн Засгийн газрын хуралдаанд танилцуулж, 22 дугаар тэмдэглэл гарсан. Монгол Улсын Засгийн Газрын 2018.02.23-ны өдрийн 59 дүгээр тогтоолоор батлагдсан "Газрын тосны бүтээгдэхүүний хангамж, үнийг тогтворжуулах асуудлыг зохион байгуулах, хяналт тавих үүрэг бүхий төр, хувийн хэвшил, иргэний нийгмийн байгууллагуудын хамтарсан зөвлөл"-ийн IV хуралдааныг 2019.06.04-ний өдөр зохион байгуулсан ба уг хурлаас ҮҮХҮЯ, АМГТГ, ШӨХТГ-т шатахууны хангамжийн олон талт эх үүсвэрийг нэмэгдүүлэх, алслагдсан бүс нутгийн шатахууны хангамжийг сайжруулах үүднээс бусад улсаас шатахуун импортлох боломжийг судлах, СЯ, ҮҮХҮЯ, АМГТГ-т Олон Улсын Валютын сангаас хэрэгжүүлж буй хөтөлбөрийн хүрээнд "Дэлхийн зах зээл дээрх газрын тосны үнэ, импортын үнэ болон бусад хүчин зүйлсээс хамааран шатахууны жижиглэнгийн үнэ автоматаар тогтоох механизм"-ыг олон улсын болон дотоодын зөвлөхүүдтэй хамтран судлах, шатахууны худалдаа эрхлэгч аж ахуйн нэгжүүдэд Дэлхийн зах зээл дэх газрын тос болон хилийн үнэ, валютын ханшийн өөрчлөлт ороогүй тохиолдолд шатахууны жижиглэнгийн үнэд үндэслэлгүйгээр өөрчлөлт оруулахгүй байх тухай зөвлөмж гаргасан. Дээрх зөвлөмжийн холбогдох заалтын хэрэгжилтийг хангаж ажиллах тухай 2019.11.13-ны өдрийн 07/3164 тоот албан бичгийг шатахуун импортлогч, борлуулагч нэр бүхий аж ахуйн нэгжүүд болон мэргэжлийн холбоодод хүргүүлэв.</p>	100
---	-------------	--	--	--	-----

4 Улсын болон компанийн нөөцийг бүрдүүлэх	2018		Газрын тосны бүтээгдэхүүний тухай хуулийн 13.1-ийг хангах	<p>1. Засгийн газрын 2012.11.27-ны өдрийн 126 дугаар тогтоолоор батлагдсан "Газрын тосны бүтээгдэхүүн импортоор оруулж, бөөний болон жижиглэнгийн худалдаа эрхэлж байгаа компанийн нөөц бүрдүүлэх журам"-ын 7 дугаар заалтын дагуу "Газрын тосны бүтээгдэхүүний компанийн нөөцийн хэмжээг шинэчлэх тухай" ЗГ-ын тогтоолын төсөл болон 2019 онд газрын тосны бүтээгдэхүүний компанийн нөөц бүрдүүлэх аж ахуйн нэгжүүдийн нэрсийн жагсаалт, бүтээгдэхүүний нэр төрөл, тоо хэмжээ, танилцуулгын боловсруулж, 2018.10.24-ний өдрийн Засгийн газрын хуралдаанаар хэлэлцүүлэн 322 дугаар тогтоолоор батлуулсан. Тогтоолын хэрэгжилтийг хангах, жагсаалтад камрагдсан аж ахуйн нэгжүүдтэй компанийн нөөц бүрдүүлэх гэрээ байгуулж, бүрдүүлэлтэд хяналт тавьж ажиллах чиглэлийг АМГТГ-т өгсөн. АМГТГ нь газрын тосны бүтээгдэхүүний тусгай зөвшөөрөл эзэмшигч 26 аж ахуйн нэгжтэй 116,5 мянган тонн компанийн нөөц бүрдүүлэх талаар гэрээг 2019.01.29-ний өдөр байгуулсан ба нөөцийн бүрдүүлэлтэд хяналт тавин ажиллаж байна.</p> <p>Нэр бүхий аж ахуйн нэгжүүдтэй байгуулсан Улсын нөөцийн шатахууныг салгэн хадгалах гэрээний хугацаа дуусаж байгаатай холбогдуулан салгэн хадгалах гэрээг сунгахдаа улсын нөөцийн шатахууны хэмжээг тухайн аж ахуйн нэгжийн бүрдүүлэх компанийн нөөц, өөрийн эзэмшлийн агуулахын хүчин чадалтай уялдуулан шинэчлэх, шилжүүлэх арга хэмжээ авч, холбогдох хууль, журамд нийцүүлэн гэрээ байгуулах ажлыг зохион байгуулахыг 2019.04.30-ны өдрийн 03/1248 тоот албан бичгээр чиглэл болгосон. Мөн 2020 онд газрын тосны бүтээгдэхүүний нөөц бүрдүүлэх компанийн жагсаалт, бүтээгдэхүүний төрөл, тоо хэмжээг тогтоох тухай Засгийн газрын тогтоолын төсөл, танилцуулгыг боловсруулан бүх яамдаас санал авч нэгтгэн, Засгийн газрын хуралдаанаар хэлэлцүүлэн, шийдвэрлүүлэхээр 2019.10.18-ны өдрийн 01/2939 тоот албан бичгээр ЗГХЭГ-т хүргүүлсэн. Энэхүү асуудлыг Засгийн газрын 2019 оны 11 дүгээр сарын 19-ний өдрийн хуралдаанаар хэлэлцэж, Газрын тосны бүтээгдэхүүний нөөц бүрдүүлэх тухай 409 дугаар тогтоол гарсан.</p>	100
---	------	--	---	---	-----

5. Аймаг, нийслэл, сумдын хэрэглээнд үндэслэн шатахуун түгээх станц, агуулахын оновчтой сүлжээг бий болгох	2018 - 2020		Холбогдох байгууллагуудтай хамтарсан ажлын хэсэг байгуулж, судалгааны ажлыг эхлүүлэх	<p>АМГТГ-ын даргын 2018.05.03-ны өдрийн А/Б1 дугаар тушаалын дагуу хамтарсан ажлын хэсэг ажиллаж, хүн амын нягтаршил ихтэй хот, суурин газар болон төв замын дагуу үйл ажиллагаа явуулж байгаа газрын тосны бүтээгдэхүүний агуулах, шатахуун түгээх станц, хийн байгууламжуудын улсын үзлэгийг зохион байгуулсан. Үзлэгээр Дархан-Уул, Орхон, Сэлэнгэ, Увс, Ховд, Өмнөговь, Дундговь, Дорноговь, Говьсүмбэр, Говь-Алтай, Сүхбаатар, Дорнод зэрэг нийт 12 аймгийн 120 суманд байрлах агуулах, түгээх станцуудын техник технологийн байдалд түвшин тогтоох үзлэг зохион байгуулсан ба үзлэгт хамрагдсан компаниудын шатахуун хадгалах савны бүртгэлийг шинэчилж байна.</p> <p>Аймаг, нийслэл, сумдын хэрэглээнд үндэслэн шатахуун түгээх станц, агуулахын оновчтой сүлжээг бий болгох судалгааны ажлын хүрээнд: 1. ArcGIS форматын Web хийлгэж байгаатай холбогдуулан газрын тосны бүтээгдэхүүний агуулах, шатахуун түгээх станц, шингэрүүлсэн шатдаг хийн хий цэнэглэх станц, автомашин хийгээр цэнэглэх станцын холбогдох мэдээллүүдийн талаарх судалгааны ажлыг эхлүүлсэн. 2. Австрали-Монголын Эрдэс баялгийн салбарын хамтын ажиллагааны хөтөлбөрийн (AMEP) төслийн хүрээнд ArcGIS Explorer дээр суурилсан Үндэсний Geology, Эрдэс Баялгийн Мэдээллийн Сан Төсөл буюу MonGeoColl системд хийн болон шатахуун түгээх станцуудын байршлын цагуудийн мэдээллийг нэгтгэсэн. 3. ArcGIS форматын программын сүлжээнд Улаанбаатар хот болон 21 аймгийн агуулах, түгээх станцын мэдээллийг нэгтгэн оруулсан. Улсын хэмжээнд улсын үзлэгийн шинэчилсэн дүнгээр 110 агуулах, 1289 шатахуун түгээх станц, 12 шингэрүүлсэн шатдаг хий хадгалах агуулах, 86 гаруй шингэрүүлсэн шатдаг хий түгээх станцуудаар дамжуулан газрын тосны бүтээгдэхүүний хадгалалт, түгээлт, борлуулалтын үйл ажиллагаа явуулж байна.</p> <p>Аймаг, нийслэл, сумдын хэрэглээнд үндэслэн шатахуун түгээх станц, агуулахын оновчтой сүлжээг бий болгох судалгааны ажлын хүрээнд: Монгол Улсын хэмжээнд газрын тосны бүтээгдэхүүний жижиглэнгийн худалдаа эрхэлж буй аж ахуйн нэгж, байгууллагын шатахуун түгээх станцын оновчтой сүлжээг бий болгох тухай ажлын хүрээнд Улаанбаатар хотын 9 дүүрэг, 21 аймаг, 330 сумын хүн амын тоог 2017 оны байдлаар авч Төрөөс газрын тосны бүтээгдэхүүний чиглэлээр хэрэгжүүлж буй бодлогыг хэрэгжүүлэх, олон нийтэд нээлттэй, хуртаазмжтэй, ил тод байх ажлын хүрээнд Эрдэс баялгийн салбарт Австрали-Монголын хамтын ажиллагааны хөтөлбөрөөр (AMEP) хийгдэж буй MonGeoCall (arcgis) web программд Улаанбаатар хот, аймаг, сумдын газрын тосны бүтээгдэхүүний хэрэглээнд тулгуурлан бөөний болон жижиглэнгийн худалдаа</p>	100
--	-------------	--	--	--	-----

6. Шатахуун импортлох, үйлдвэрлэх, хадгалах, бөөн болон жижиглэнгээр борлуулах үеийн чанарын хяналтын тогтолцоог сайжруулах	2016 - 2020		Ажлын хэсгийн дүгнэлтийг үндэслэн чанарын хяналтын тогтолцоог сайжруулах төлөвлөгөө боловсруулах	<p>1. Монгол Улсын Шадар сайдын 2019.02.26-ны өдрийн 14 дүгээр тушаалаар байгуулагдсан газрын тосны бүтээгдэхүүнд чанарын хяналт, шалгалт хийж, дүгнэлт гаргах үүрэг бүхий дэд ажлын хэсгийн бүрэлдэхүүнд ажиллан, хүрээнд хууль эрх зүйн орчинг боловсронгуй болгох, хяналтын тогтолцоо бүрдүүлэх асуудлаар санал, дүгнэлт боловсруулж, мэдээ мэдээллээр хангаж ажилласан. БНСУ-ын К-Петро байгууллагатай хамтран 2019.07.03-05-ны өдрүүдэд "Шатахууны чанарын хяналтын менежментийн систем, технологи, БНСУ-ын туршлага" сэдэвт семинарыг зохион байгуулсан ба тус семинарт төр, хувийн хэвшил, иргэний нийгмийн байгууллагын 120 гаруй төлөөлөгчид оролцсон. Шатахууны чанарын хяналтын тогтолцоо бүрдүүлэх ажлын хүрээнд Уул уурхай, хунд үйлдвэрийн сайдын 2019 оны төсвийн хөрөнгө оруулалтаар "Газрын тосны бүтээгдэхүүний цахим сан байгуулах" зөвлөх үйлчилгээ үзүүлэх" эрдэм шинжилгээ, судалгааны ажлыг "Ухаалаг шийдэл" ХХК-иар төндөрийн дагуу гүйцэтгүүлэн, судалгааны ажлын тайлан, программ хангамжийг хүлээж авсан.</p> <p>Шатахууны хангамж, чанарын хяналтын тогтолцоо бүрдүүлэх, ажлын уялдаа холбоог сайжруулах, мэдээлэл, хяналтын нэгдсэн систем бий болгох, хэрэглэгчдийн эрх ашгийг хамгаалах чиглэлээр хамтран ажиллах тухай 2019.02.19-ний өдрийн 03/441 тоот албан бичгийг ШӨХТГ-т хүргүүлэн хамтран ажиллаж байна.</p> <p>2. Шатахууны онцгой албан татварын кэмжээг чанар, стандарттай уялдуулан тогтоох, автобензин, дизель түлш үйлдвэрлэх зориулалтаар импортолж буй үндсэн /керосин, нафта зэрэг/ болон нэмэлт бүтээгдэхүүнд онцгой албан татвар ногдуулах хууль, эрх зүйн орчин бүрдүүлэх тухай Онцгой албан татварын тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төслийг 2019.03.13-ны өдрийн 01/637 тоот албан бичгээр Сангийн яаманд дахин хүргүүлсэн. Онцгой албан татварын тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төслийг өмнө нь 2017 оны 12 дугаар сар, 2018 оны 11 дүгээр саруудад Сангийн яаманд тус тус хүргүүлж байсан болно. 3. ОХУ-ын Роснефть компаниас 2018 оноос хойш манай улсад нийлүүлсэн шатахууны нийт тоо кэмжээг импортолсон компани тус бүрээр стандарт, нэр төрлөөр нь гарган ирүүлэх тухай 2019.10.31-ний өдрийн 07/3062 тоот албан бичгийг "Роснефть Монголия" ХХК-д хүргүүлсэн. Роснефть компанитай 2018 онд байгуулсан шатахуун худалдах, худалдан авах гэрээний үнэ тооцох аргачлалын премиум буюу нэмэгдлийг бууруулах, Евро-5 /К-5/ ангиллын шатахууны кэмжээг 2020 оны 6 дугаар сараас эхлэн нийт бүтээгдэхүүний 50 хувьд хүргэх тухай 2019.10.29-ний өдрийн 03/3020 тоот албан бичгийг "РОСНЕФТЬ" ХК-ийн Худалдаа, тээвэр хариуцсан Дэд ерөнхийлөгч Отабек Каримовт хүргүүлэв.</p>	100
---	-------------	--	--	--	-----

10	7. Гашуун сухайт, Ханх, Хавирга зэрэг боомтуудаар бүтээгдэхүүн тогтмол импортлох ажлыг эхлүүлэх, улмаар тээвэр логистикийн зардлыг бууруулах, ертгийг багасгах судалгаа хийх	2016 - 2020	50	Судалгааны ажлын үр дүнг нэгтгэж, ажлын хэсгийн зөвлөмжийг үндэслэн холбогдох шийдвэрийг гаргах	БНХАУ-аас Өмнөговь аймгийн Гашуун сухайт, Шивээ хүрэнгийн боомтоор автоцистернээр шатахуун импортлохтой холбоотойгоор тухайн боомтуудын хил, гаалийн нөхцөл байдал, тусгай терминал байгуулах шаардлагатай эсэх, тээвэрлэлтийн асуудлаар ЗТАЖЯ, ГЕГ, Автотээврийн үндэсний төв зэрэг газруудад албан бичиг явуулан хариуг аваад байна. Монгол Улс, БНХАУ-ын Засгийн газар хоорондын автотээврийн хэлэлцээрийг хэрэгжүүлэх тухай хоёр улсын Зам, тээврийн яам хоорондын протоколд улс хоорондын аюултай ачаа тээвэрлэлтэд гүйцэтгэхэд "F" төрлийн онцгой зөвшөөрөл авахаар заасан ба тус зөвшөөрлийг Автотээврийн үндэсний төвөөс олгож байгаа тухай хариуг ЗТХЯ-наас ирүүлсэн. ГЕГ-аас Гашуунсухайт боомтоор шатахуун импортлоход гаалийн байгууллагын хүний нөөц, гаалийн хяналтын бүсийн нөхцөл шаардлага, эрх зүйн зохицуулалтын хувьд хүндрэлгүй гарахгүй, бүх төрлийн шатахууны гаалийн бүрдүүлэлт хийхэд шаардлагатай гаалийн лаборатори одоогоор байхгүй байгаа боловч 2019 оны төсөвт тус боомтод гаалийн лаборатори байгуулахаар тусгагдсан тухай хариу ирүүлсэн. Иймд БНХАУ-ын Чайна ойл компанитай 2019 оны 04 дүгээр сар, 07 дугаар саруудад уулзалт, хэлэлцээр хийж холбогдох асуудлаар санал солилцсон ба шатахуун импортлох нөхцөлийг бүрдүүлэх асуудлаар 2 талын хил, галь, тээвэр хариуцсан байгууллагуудтай хэлэлцэх, холбогдох бичиг баримтыг бүрдүүлэх, зөвшөөрөл авах ажлуудыг хийж гүйцэтгэхээр тохиролцсон. М-Ойл компани болон Чайна ойл компаниудын хооронд байгуулсан шатахуун худалдах, худалдан авах гэрээний хүрээнд хятадын талын шатахуун тээврийн 4 автоцистернд хоёр талын тээврийн байгууллагаас холбогдох зөвшөөрлийг аваад байсан боловч Хятадын талын боомтын аюултай ачаанд хяналт хийх талбайтай холбоотойгоор тус асуудал хойшлоод байна.	70
----	--	-------------	----	---	---	----

11	2.48 Үйлдвэр жилтийн 21.100 хөтөлбөрийг хэрэгжүүлж, импортыг орлох экспортын чиглэлийн тэргүүлэх болон жижиг, дунд үйлдвэрлэл, хоршоо, худалдаа, үйлчилгээний салбарын татвар, эрх зүй.	6 "Үйлдвэржилт 21.100" хөтөлбөрийг боловсруулан батлуулах	2017 - 2020		Хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх	ХХААХҮЯ-ны ТНБД-ын 2016 оны 12 дугаар сарын 8-ны өдрийн А/157 дугаар тушаалаар байгуулагдсан "Үйлдвэржилт 21.100 хөтөлбөр"-ийг боловсруулж батлуулах үүрэг бүхий Ажлын хэсэгт яамны төлөөлөл орж ажиллав. Ажлын хэсгээс Монгол Улсад хүнд хөнгөн үйлдвэрлэлийн чиглэлээр хэрэгжүүлэхээр төлөвлөж буй төслүүдийн танхилцуулгыг боловсруулан Засгийн газрын 2016 оны 12 дугаар сарын 14-ний өдрийн хуралдаанаар хэлэлцүүлж Засгийн газрын хуралдааны 2016 оны 60 дугаар тэмдэглэл гарсан. Уг тэмдэглэлд Хөгжлийн бодлого, төлөвлөлтийн тухай хуульд заасны дагуу Хөгжлийн бодлогын баримт бичгийг боловсруулах тухай санал гарсны дагуу ажлын хэсэг "Үйлдвэржилт 21.100 хөтөлбөрийг боловсруулж, яамдаас санал авч Засгийн газрын хуралдаанд хэлэлцүүлэхээр бэлэн болгосон байна. Энэхүү ажлын хүрээнд Үндэсний аж үйлдвэрийн зөвлөл болон салбарын эрдэмтэн, доктор, ААН-үүдийн удирдлагуудтай 21.100 хөтөлбөрийн төслийг хэлэлцүүлэх ажлыг УУХҮЯ-нд 2017 оны 03 дугаар сарын 30-ны өдөр зохион байгуулав. Хүнд үйлдвэрийн зөвлөлөөс 2017 оны 04 дүгээр сарын 03-ны өдрийн 17/47 тоот албан бичгээр ирүүлсэн саналыг Ажлын хэсэгт хүргүүлэв. ХХААХҮЯ-ны 2017 оны 05 дугаар сарын 16-ны өдрийн 01/1470 дугаар албан бичгийн хавсралтаар ирүүлсэн "Үйлдвэржилт 21.100" хөтөлбөрийн төсөлд санал боловсруулж, 2017 оны 05 дугаар сарын 22-ны өдрийн 01/1159 тоотоор хариу хүргүүлсэн. Засгийн газрын 2018 оны 1 дүгээр сарын 31 -ний 36 дугаар тогтоолоор 21.100 хөтөлбөр батлагдсан.	100
12	Бизнесийн таатай орчинг бүрдүүлж, нэмүү өртөг шингэсэн бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэлийн дотоодын нийт бүтээгдэхүүнд эзлэх хэмжээг нэмэгдүүлнэ.	7 "Үйлдвэржилт 21.100" хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх хүрээнд 21 аймагт 100 нэр төрлийн бүтээгдэхүүний үйлдвэр байгуулахад санхүү, эрх зүйн дэмжлэг үзүүлж ажиллах	2017 - 2020		Үйлдвэрүүдийн үйл ажиллагааг эхлүүлж, туршилт тохируулга хийгдэх, дэд бүтцийн бүтээн байгуулалтын 45-60 хувь нь хийгдэх	Үйлдвэрүүдийг барьж байгуулах бүтээн байгуулалтын ажил эхлэх, үндсэн дэд бүтэц нь шийдэгдсэн үйлдвэрүүдийн үйл ажиллагааг эхлүүлэх ажлын хүрээнд хийгдсэн ажлууд "Дорноговь аймгийн Сайншанд сумын 3 дугаар багийн нутаг дэвсгэрт 43 га газарт "Ачааны вагон угсрах үйлдвэр"-ийг барихаар төлөвлөн газрын зөвшөөрлийг авсан. Украин улсын НПФ "Техвагонмаш" компаниар "Ачааны вагоны үйлдвэр" байгуулах төслийн ерөнхий төлөвлөлтийн зураг, үйлдвэрийн дэвсгэр зураг, төслийн тооцоо, технологийн шийдэл зэрэг тооцоо судалгааг хийлгүүлсэн. БНХАУ-ын CRRC Shijiazhuang Co., Ltd компаниар төслийн урьдчилсан тооцоо судалгааг хийлгүүлсэн. ЗТХЯ, "УБТЗ" ХНН, "БТЕГ" ХХК, ГТХЗНТөө байгууллагуудын дунд "Ачааны вагоны үйлдвэр" төслийн хэлэлцүүлэг зохион байгуулсан ба 2016 оны 10 дугаар сарын 11-ний өдөр ЗТХЯ-ны дэргэдэх Зам, тээврийн салбарын Шинжлэх ухаан, технологийн зөвлөлийн хурлаар хэлэлцүүлж, санал зөвлөмжийг авсан. Тус зөвлөлийн хурлаар "Ачааны вагоны үйлдвэр" байгуулах төсөл дэмжигдсэн. Уг ажлын хүрээнд Монгол улсад анх удаа 5 ширхэг ачааны хагас вагоныг угсарч, ашиглалтад хүлээлгэн өгсөн. Мөн төмөр замын салбарын хэмжээнд бүх төрлийн хөдлөх бүрэлдэхүүний хос дугуйг угсрах, их засвар хийх үйлдвэрийн барилгын их засварын ажил 80 хувьтай хийгдэж байна. Уг үйлдвэрт ашиглах тоног төхөөрөмж худалдан авах, хүний нөөцийн сургалтын ажлууд төлөвлөгөөний дагуу шат дараатай хийгдэж байна.	70

13	<p>2.59 Монгол орны геологийн зураглал, ерөнхий эрэл, агаарын геофизик, геохими, гидрогеологи, геоэкологийн судалгааны ажлын хэмжээг нэмэгдүүлэх замаар уул уурхайн салбарын тогтвортой хөгжлийг дэмжинэ.</p>	<p>1. Геологийн 1:50000-ны масштабын зураглал, ерөнхий эрлийн ажлын хэмжээг нэмэгдүүлж, нутаг дэвсгэрийн 45 хувийг хамруулах</p>	<p>2016 - 2020</p>	<p>Батлагдсан – 6274,5 Гүйцэт гэл – 6274,5 Санхүүжилт – 6274,5</p>	<p>7500 Улсын төсөв Нутаг дэвсгэрийн 42.5 хувийг хамруулж, геологийн тогтоц, ашигт малтмалын хэтийн төлвийн үнэлгээг өгөх</p>	<p>Улсын төсвийн хөрөнгөөр хэрэгжүүлсэн Бурхант толгой-50, Дэвсгийн нуруу-50, Улаан толгой-50, Хулгарын элс-50, Суман хад-50, Хайлааст уул-50, Чандмань уул-50, Өлийн овоот-50 төслүүдийн үр дүнгийн тайланг ЭБМЗ-ийн хуралдааны дүгнэлтийг үндэслэн УУХҮС-ын 2019 оны 11, 110, 111, 116, 125, 126, 127, 138 дугаар тушаалаар хүлээн авсан. Дээрх 8 төслийг хэрэгжүүлснээр 35,549.7 кв км талбай буюу 2.3%-ийг бүрэн хамруулсан ба нийт нутаг дэвсгэрийн 40.5%-ийг бүрхсэн. Эдгээр талбайд 1:50000-ны масштабын геологийн зураглал, ерөнхий эрлийн ажлаар бүрхсэнээр тухайн талбайд тархсан төрөл бүрийн журдас чулуулгийн тархалт, жил зааг, нас, найрлага зэргийг тодорхойлон зурагласан бөгөөд ашигт малтмалын хэтийн төлөвийг тодруулж, хэтийн төлөвтэй талбайг ялгасан. Эдгээр талбайнууд нь хуулиар кориглосон, хязгаарласан газруудтай давхцалгүй бөгөөд ашигт малтмалын хайгуулын тусгай зөвшөөрлийг сонгон шалгаруулалтаар олгох боломжтой талбайнууд юм. 2019 онд энэ төрлийн 31 төслийг нутаг дэвсгэрийн 4.2%-д хамруулахаар төсөв, төлөвлөгөөг УУХҮС-ын 2019 оны А13 дугаар тушаалаар батлан хээрийн судалгааны ажлыг эхлүүлсэн. Төслүүдийн 2019 оны ажлын хэмжээ, арга, аргачлал, төсвийг хэлэлцсэн ЭБМЗ-ийн дүгнэлтийг үндэслэн УУХҮС-ын 2019.05.03-ны өдрийн А/109 дүгээр тушаалаар баталсан. Мөн 2019 онд шинээр Хулд-50, Халзан-Овоо-50, Алаг баян-50, Өндөрширээт-50, Оорцог уул-50, Хайрхан-Овоо-50, Ширээт уул-50, Борзонгийн говь-50, Гилбэнт уул-50, Зангат-50, нийт 10 төслийг шинээр хэрэгжүүлэхээр сонгон шалгаруулалтыг 2019.03.25, 2019.04.09-нд цахимгаар зарлан тендерт шалгарсан гүйцэтгэгч нартай зөвлөх үйлчилгээний гэрээг байгуулсан. Төслүүдийн 2019 оны суурин болон хээрийн судалгааны анхдагч материал хүлээн авах төлөвлөгөө, төсвийг ТНБД-ын 2019.05.29-ний өдрийн А/89 дүгээр тушаалаар баталсан. Төслүүдийн 2019 оны хээрийн болон суурин боловсруулалтын ажлын анхдагч материалыг 10-р сарын 20-оос 11-р сарын 15 хүртэл хүлээн авсан. Ингэснээр нутаг дэвсгэрийн 44.7%-ийг хамруулаад байна. Энэхүү ажилд 2019 онд 6.27 тэрбум төгрөг зарцуулахаар батлуулж, санхүүжилтийг олгосон. Биелэлт 100%</p>	100
----	---	--	--------------------	--	---	--	-----

14	2. Улсын геологийн 1:200000-ны масштабын зургийг нэгтгэх	2017 - 2020	Батлагдсан – 755.2 Гүйцэтгэл – 755.2 Санхүүжилт - 755.	1200.0 Улсын төсөв L номенклатурын хэмжээнд ажлыг эхлүүлэх.	Улсын геологийн иж бүрдэл зургийг K номенклатурын хэмжээнд 2016-2020 онд нэгтгэх төслийн 2017-2018 оны хээрийн болон суурин боловсруулалтын ажлаар K хавтгайн 65%-д буюу K-48, K-49-ийн нэгтгэл ажил хийгдсэн. Төслийн 2019 оны төсөв, төлөвлөгөөг УУХҮС-ын А/13 дугаар тушаалаар батлуулсан. 2019 оны хээрийн болон суурин боловсруулалтын судалгааны ажлын хэмжээ, арга аргачлал, төсвийг ЭБМЗ-ийн 2019.03.07-ны өдрийн хуралдаанаар хэлэлцэж УУХҮС-ын 5-р сарын 03-ны өдрийн А/107 дугаар тушаалаар баталсан. Төслийн 2019 онд K номенклатурын 35%-д буюу баруун хэсэгт хээрийн судалгааны ажлыг хэрэгжүүлж дууссан. Ингэснээр K хавтгайн хэмжээнд хээрийн судалгааны ажлыг 100% гүйцэтгэсэн. - Монгол орны L номенклатурын хэмжээнд иж бүрдэл зургийг нэгтгэх ажлыг 2019 онд эхлүүлэхээр судалгааны ажлын геологийн даалгаврыг ТНБД-ын 2019.02.04-ний өдрийн шийдвэрээр, төлөвлөгөө, төсвийг УУХҮС-ын А/13 дугаар тушаалаар тус тус баталсан. Төслийн ажлыг гүйцэтгэх зөвлөхийг сонгон шалгаруулах тендерийг зохион байгуулж, гүйцэтгэгчээр шалгарсан хуулийн этгээдтэй гэрээг байгуулсан. L номенклатур нь нийт нутаг дэвсгэрийн 839,481.26 кв км буюу 53.7%-ийг эзлэх бөгөөд төлөвлөгөөт онд L хавтгайн 15 хувьд хээрийн судалгааны ажлыг хэрэгжүүлэн ажилласан.	100
15	3. Монгол Улсын баруун өмнөд хэсгийг хамарсан талбайд агаарын геофизикийн цогцолбор судалгааны ажлыг хэрэгжүүлэх.	2016 - 2020	Батлагдсан – 890.5 Гүйцэтгэл - 0.0 Санхүүжилт - 0.0	1100.0 Улсын төсөв Ховд-1 талбайд алт, зэс, ураны хүдэржилт агуулсан томоохон бүсүүдийг ялгах ажлыг үргэлжүүлэх.	Монгол орны баруун хэсэг буюу 104,044.0 кв км талбай /6.6%/-г хамарсан агаарын геофизикийн 1:200000-ны масштабын 5 сувгийн судалгааны ажлыг 2019 онд хэрэгжүүлэхээр геологийн даалгаврыг боловсруулан ТНБД-ыг 2-р сарын 04-ний өдрийн шийдвэрээр, УУХҮС-ын А/13 дугаар тушаалаар төсөв, төлөвлөгөөг тус тус батлуулсан. Энэхүү Ховд-2019 (Ховд-1) төслийн гүйцэтгэгчийг сонгон шалгаруулах тендерийг 2019.03.25 өдөр цахимаар зохион байгуулсан хэдий ч Төрийн болон орон нутгийн өмчийн хөрөнгөөр бараа, ажил, үйлчилгээ худалдан авах тухай хууль, тендерийн баримт бичигт заасан шалгуурыг хангасан хуулийн этгээд шалгараагүй. Төрийн болон орон нутгийн өмчийн хөрөнгөөр бараа, ажил, үйлчилгээ худалдан авах тухай хуульд оруулсан нэмэлт, өөрчлөлт 2019 оны 6-р сарын 01-ний өдрөөс «үчин төгөлдөр болсонтой холбогдуулан зөвлөхийг сонгох тендерийг 2 удаа зарласан ч амжилтгүй болсон. Төслийн 2020 оноос дахин хэрэгжүүлэхээр УУХҮС-ын 2020 оны төсвийн багцад санхүүжилтийн эх үүсвэрийг тусгуулсан.	0

16	4 Монгол Улсын нутаг дэвсгэрийг хамарсан геохимийн судалгаа хийх	2017 - 2020	Батлагдсан – 667.8 Гүйцэтгэл – 667.8 Санхүүжилт – 667.8	600.0 Улсын төсөв Геохимийн суурь судалгааны ажлыг томосхон хот, суурин газруудын хэмжээнд хийж эхлэх	Монгол орны нутаг дэвсгэрийн 1,149,529.0 кв.км талбай /73.5%-г хамарсан 1,100,000-ны масштабын геохимийн зураглал хийх, дагалдах мэдээлийн сан бүрдүүлэх судалгааны ажлыг 2019 онд хэрэгжүүлэхээр геологийн даалгаврыг боловсруулан ТНБД-ын 2019.02.04-ний өдрийн шийдвэрээр, төсөв, төлөвлөгөөг УУХҮС-ын А/13 дугаар тушаалаар тус тус батлуулсан. Энэхүү Геохими-2019 төслийн гүйцэтгэчийг сонгон шалгаруулах тендерийг 2019.03.25-нд цахимаар зохион байгуулж гүйцэтгэчийг шалгаруулсан. Төрийн болон орон нутгийн өмчийн хөрөнгөөр бараа, ажил, үйлчилгээ худалдан авах тухай хууль, тендерийн баримт бичигт заасны дагуу зөвлөх үйлчилгээний гэрээг шалгарсан гүйцэтгэгч ААН-тай байгуулсан. Төлөвлөгөөг онд Монгол орны баруун, баруун өмнөд, зүүн өмнөд хэсэгт буюу К-46-А,Б, Ж-47-Б, L-48-А,Б,В,Г, L-49-А,Б,В, L-46-А,Б, L-47-А,Б,В,Г хавтгайд дээжлэлтийн ажлыг хийж нийт 1167 ширхэг дээжлэлт хийсэн. Ингэснээр нийт талбайн 31.3%-д хээрийн судалгааны ажлыг гүйцэтгэсэн. 2019 онд 667,845,354.0 төгрөг батлуулж, санхүүжилтийг бүрэн олгосон.	100
17	5 Дэд бүтцийн бүтээн байгуулалт хийгдэх газар болон томоохон хот суурин газрын геоэкологийн болон гидрогеологийн сэдэвчилсэн судалгааны ажил хийх	2017 - 2020	Батлагдсан – 655.5 Гүйцэтгэл – 655.5 Санхүүжилт – 655.5	300.0 Улсын төсөв Дэд бүтцийн бүтээн байгуулалт хийгдэж байгаа нутаг дэвсгэрт геоэкологи, гидрогеологийн сэдэвчилсэн судалгааны ажлыг эхлүүлэх	1. Улаанбаатар хотын геоэкологи, гидрогеологи-2017 төслийн 2019 оны төсөв, төлөвлөгөөг УУХҮС-ын А/13 дугаар тушаалаар тус тус баталсан. Төслийн 2019 оны суурин боловсруулалтын ажлын төсөл, төсөвт хийх гэдэгтэй ЗБМЗ-өөр 2019.02.21-ний өдөр хэлэлцэж, УУХҮС-ын 2019.05.03-ны өдрийн А/89 дүгээр тушаалаар батлан суурин боловсруулалтын ажлыг эхлүүлсэн. 2. Эрдэнэт хотын геоэкологи, гидрогеологийн судалгааны ажлыг 2019 оноос хэрэгжүүлэхээр төсөв, төлөвлөгөөг УУХҮС-ын А/13 дугаар тушаалаар, судалгааны ажлын геологийн даалгаврыг ТНБД-ын 2019.02.04-ний өдрийн шийдвэрээр тус тус батлуулсан. Судалгааны ажлын гүйцэтгэчийг сонгон шалгаруулах ажлыг 2019.03.25-ны өдөр цахимаар зарлаж гүйцэтгэгч хуулийн этгээдийг шалгаруулан зөвлөх үйлчилгээний гэрээг байгуулсан. Дээрх 2 төслийн 2019 оны хээрийн судалгааны ажлын анхдагч материалыг хүлээн авсан. Улаанбаатар болон Эрдэнэтийн төсөлд нийт 655,545,556.0 төгрөг зарцуулахаар төлөвлөж, санхүүжилтийг бүрэн олгосон. 3. Дархан хотын геоэкологи, гидрогеологийн судалгааны ажлыг 2020 оноос хэрэгжүүлэхээр санхүүжилтийн эх үүсвэрийг Улсын төсөвт тусгуулан батлуулсан.	100

6 Эрдэс баялгийн хэтийн төлөв бүхий хүдрийн бус, сав газар, улсын хил орчмын нутаг дэвсгэр, дэд бүтцийн бүтээн байгуулалтын төлөвлөлттэй уялдуулан сэдэвчилсэн судалгааны	2017 - 2020	Батлагдсан- 12752,3 Гүйцэтгэл- 12752,3 Санхүүжилт - 12752,3	4300.0 Улсын төсөв Металл бус болон түгээмэл тархацтай ашигт малтмалын хэтийн төлвийн судалгааны ажлыг хэрэгжүүлж эхлэх	Бүс нутгийн хөгжлийг хангах, эрдэс түүхий эдийн нөөц, баялгийг өсгөх зорилгоор нийт нутаг дэвсгэрийн хэмжээнд тархсан голлох ашигт малтмалын судалгаа (АМС-2017)-ны ажлын 2019 оны төсөв, төлөвлөгөөг УУХҮС-ын 2019 оны А/13 дугаар баталсан Судалгааны ажлын 2019 оны төсөл, төсвийн тодотголыг УУХҮС-ын 2019 оны А/98 дугаар тушаалаар батлуулж, хэзрийн судалгааны ажлыг эхэлсэн. Төлөвлөгөөт онд хэзрийн судалгааны ажлаар хэтийн төлөв бүхий 78 талбайд нарийвчилсан эрлийн ажил, 24 талбайд уул-өрөмдлөгийн ажил, 278 талбайд эрэл шалгалтын ажил хийхээр төлөвлөж хэзрийн үйлдвэрлэлийн ажлыг 4 дүгээр сарын 15-аас эхлэн бүрэн дуусгасан. 2019 онд 13,997,257,775.0 төгрөгийн төсөв баталж, жилийн эцсийн байдлаар 12,752,332,702.0 төгрөгийн санхүүжилт олгосон.	100
---	-------------	---	---	--	-----

19	В. Цацраг идэвхт ашигт малтмал болон газрын ховор элементийн геологи хайгуулын ажлыг төлөвлөх	2016 - 2020	Цацраг идэвхт ашигт малтмал, газрын ховор элементийн эрэл, хайгуулын ажлыг эхлүүлэх	<p>Цацраг идэвхт ашигт малтмалын хайгуулын ажилд хэрэглэх аргачилсан зөвлөмжүүдийг боловсруулах ажлыг зохион байгуулж, зөвлөмжүүдийг холбогдох материалын хамт ЭБМЗ-ийн хуралдаанаар хэлэлцүүлэн ХХ-09-01-01, ХХ-05-2-02 дугаар зөвлөмж гарсан.</p> <p>-Төрийн өмчит "Мон-Атом" ХХК-аас Дорноговь аймгийн Сэйншанд суманд зохион байгуулагдсан уулзалт, зөвлөлтөнд оролцож хамтарсан төслийн үйлдвэрлэлийн туршилт эхлэхтэй холбогдуулж аюулгүй байдал, хяналт удирдлага, тулгамдаж буй асуудлуудаар мэдээлэл авч, санал солилцсон.</p> <p>-Цөмийн энергийн тухай хуулийн 9.1.2, 26.9, 28, 10-т заасныг үндэслэн Зөвөч-Овоо ордын ашиглалтын тусгай зөвшөөрөл эзэмшигч "Бадрах энержи" ХХК-аас байгаль орчин хамгаалах, цөмийн болон цацрагийн ослоос сэргийлэх үүргээ биелүүлэх баталгаа болгон мөнгөн хөрөнгийг төрийн сангийн дансанд байршуулах тухай Засгийн газрын 2018 оны 371 дүгээр тогтоол дагуу Төрийн санд мөнгөн хөрөнгө байршуулах гэрээний төслийг боловсруулж, СЯ, БОАЖЯ, МХЕГ, ЦЭК, АМГТГ-аас холбогдох саналыг авч тусгасан. Гэрээг 2019 оны 11 дүгээр сарын 15-ны өдөр талууд байгуулсан.</p> <p>-Улсын хэмжээнд 2018 оны 12 дугаар сарын байдлаар Дорноговь, Өмнөговь, Ховд аймгийн нутагт газрын ховор элементийн 4 үндсэн орд (Лугийн гол, Хотгор, Мушгиа худаг, Халзан бүрэгтэй)-ын хэмжээнд металлуудын исэл калбэрээр нийт 2,985,326.3 орчим тонн, ашигт малтмалын нөвцийн нэгдсэн санд бүртгэгдсэн батлагдсан нөөц 151,139.05 тонн байна. Цацраг идэвхт ашигт малтмалын чиглэлээр хайгуулын 14, ашиглалтын 9 тусгай зөвшөөрлийг 12 аж ахуйн нэгж эзэмшин 8 аймгийн 23 сумын нутагт нийт 524.6 мянган гектар талбайд үйл ажиллагаа явуулж байна.</p> <p>Газрын ховор элементийн нөөц бүхий 4 512,265.63 гектар талбай буюу 167 талбайг бусад ашигт малтмалын талбайгаас ялган Кадастрын бүртгэлийн системд бүртгэсэн байна. Цацраг идэвхт ашигт малтмалын 11 ордын мэдээлийн санг бүрдүүлсэн. Газрын ховор элемент хөтөлбөрийн төслийг Хөгжлийн Бодлого, төлөвлөлтийн тухай хуулийн дагуу боловсруулж, Үндэсний аюулгүй байдлын зөвлөлд танилцуулахаар 2018 оны 01/3230 тоот албан бичгээр хүргүүлсэн.</p>	100
				<p>ҮАБЗ-өөс өгсөн чиглэлийн дагуу газрын ховор элементийн өнөөгийн байдал цаашид авах арга хэмжээний талаар танилцуулга бэлтгэн Засгийн газрын 2019 оны 1 дүгээр сарын 09-ний хуралдаанд танилцуулж Засгийн газрын хуралдааны тэмдэглэл гаргуулсан. Холбогдох хууль, тогтоомжийн хүрээнд хөтөлбөрийн төслийг боловсруулан ажиллаж байна.</p>	

9. Цэцрэг идэвхт ашигт малтмал болон газрын ховор элементийн нөөц бүхий ордод стратегийн хөрөнгө оруулагчдыг сонгох, хамтарсан компани байгуулах	2016 - 2020	Стратегийн хөрөнгө оруулагчдыг сонгож, хамтарсан компани байгуулах	<p>Стратегийн хөрөнгө оруулагчаар Франц Улстай "Арева майнс" ХХК, Чех Улстай "Гурван сайхан" ХХК-ийг тус тус сонгож, эзэмшиж байгаа ордод хамтран ажиллаж байна. Чех улсын хөрөнгө оруулалттай, хамтарсан "Гурвансайхан" ХХК, Франц улсын хөрөнгө оруулалттай "Бадрах энержи" ХХК-ний компанийн нийт хувьцааны Засгийн газарт ноогдох 15-34 хувийг төрийн өмчит "Мон-Атом" ХХК-д шилжүүлэх ажлыг гэрэгжүүлж байна.</p> <p>-Дорноговь аймгийн Улаанбадрах сумын нутагт орших Зөвч овоогийн ураны ордод үйл ажиллагаа явуулж буй "Бадрах Энержи" ХХК-ийн туршилтын уурхай, уулын болон баяжуулах үйлдвэрийг ашиглалтад оруулах комиссыг Уул уурхай, хүнд үйлдвэр, Барилга, хот байгуулалтын сайд нарын хамтарсан 2019 оны А/18/16 дугаар тушаалаар батлуулж, 2019.01.26-ны өдөр үйлдвэрийн барилга байгууламж, дэд бүтцийн бүтээн байгуулалттай газар дээр нь ажиллаж, холбогдох дүгнэлтийг боловсруулсан. Улмаар Засгийн газрын 2018 оны 371 дүгээр тогтоолын дагуу УУХҮЯ болон "Бадрах Энержи" ХХК хооронд байгуулах Зөвч Овоо ордын технологийн туршилттай холбогдуулан Төрийн санд мөнгөн хөрөнгө байршуулах тухай гэрээний төслийг боловсруулж уг тусгай зөвшөөрөл эзэмшигчид хүргүүлсэн болно.</p> <p>-Дулаан-Уул (MV-018914, MV- 018916), Зөвч-Овоо (MV- 018915) ашиглалтын тусгай зөвшөөрлүүдийг Франц-Монголын хамтарсан Арева майнс компанийн нэр дээр шилжүүлэв. Ингэснээр хувьцаа эзэмшигчдийн гэрээний дагуу албан ёсоор үйл ажиллагаа явуулж эхэлсэн. Гурвансайхан компанийн эзэмшиж буй орд газруудын төрийн эзэмшлийн хувь хэмжээг шилжүүлэх ажлыг зохион байгуулахаар орд эзэмшигч төрийн өмчит компаниудтай хэлцэл хийх ажлыг зохион байгуулсан. Орд эзэмшигчид хооронд хөрөнгө оруулалтын маргаан үүсч Канадын Денисон Майнс компани Чех улсын Ураниум Индастри группыг олон улсын арбитрын шүүхэд өгсөнөөс шалтгаалан хувьцаа шилжүүлэх үйл ажиллагаа түр хойшлогдоод байна. Бусад ордуудын хувьд хамтарсан компани байгуулах, стратегийн хөрөнгө оруулагчийг сонгох зэрэг ажлууд бэлтгэл шатандаа явж байна.</p> <p>-Цэцрэг идэвхт ашигт малтмал болон газрын ховор элементийн нөөц бүхий ордын тусгай зөвшөөрөл эзэмшигч 21 аж ахуйн нэгжүүдийн төлөөлөлтэй 2019 оны 02 дугаар сарын 14-ны өдөр Уул уурхай, хүнд үйлдвэрийн сайд, холбогдох газрын дарга нар уулзалт хийсэн.</p> <p>Тус уулзалтаар нийт тусгай зөвшөөрөл эзэмшигчдэд тулгамдаж буй асуудлууд түүнийг хэрхэн шийдвэрлэх талаар санал солилцсон. Уг саналыг Газрын ховор элемент хөтөлбөрт тусгахаар ажиллаж байна.</p>	70
--	-------------	--	---	----

21	10. Цацраг идэвхт ашигт малтмал болон газрын ховор элементийн хайгуул, геологийн судалгааны ажлыг гүйцэтгэх	2016 - 2020		Хувийн эзэмшлийн хөрөнгө оруулалт 20,000.0 Цацраг идэвхт ашигт малтмал, газрын ховор элементийн талбайнуудад судалгаа, эрэл, хайгуулын ажлыг эхлүүлэх	Цацраг идэвхт ашигт малтмалын тусгай зөвшөөрөл эзэмшиж байгаа аж ахуйн нэгжүүдийн 2017 оны хайгуулын ажлын зардал, 2018 оны төлөвлөгөөний талаарх мэдээллийг АМГТГ-аас гаргуулан авсан ба ирүүлсэн мэдээллийг нягтлан үзэхэд тусгай зөвшөөрөл эзэмшигч аж ахуйн нэгжүүд 2017 онд 16.9 тэрбум төгрөгийг хайгуулын ажилд зарцуулсан бөгөөд энэ нь 2016 онтой (13.1 тэрбум төгрөг) харьцуулахад 29 хувиар нэмэгдсэн боловч 2012 оны дүнтэй харьцуулахад 2.3 дахин буурсан үзүүлэлттэй байна Цацраг идэвхт ашигт малтмалын нөөцийн мэдээг хагас жил тутам Цөмийн Энергийн комиссын ажлын албанд хүргүүлж байна -"Монгол орны газрын ховор элементийн металлогени, түүний хэтийн төлөвийн судалгаа" 2013-2014 онд улсын төсвийн хөрөнгөөр сэдэвчилсэн судалгааны ажил хийгдэж тайлан 2018 онд хүлээн авсан. -"Лукрий" ХХК-ийн Улаан нуур ураны ордын үр дүнгийн тайланг ЭБМЭ-д хэлэлцүүлэхэд бэлтгэсэн байна. -Газрын ховор элементийн геологийн судалгаа, хайгуулын ажлыг нэмэгдүүлэх, цаашдын чиг хандлагыг тодорхойлох, судалгааны түвшинг дээшлүүлсний үндсэн дээр шинээр орд газруудыг тогтоож, улсын эрдэс баялгийн санг арвижуулах, бэлтгэгдсэн орд газруудыг олборлох, хүдрийг боловсруулж нэмүү өртөг шингэсэн эцсийн бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэх замаар эдийн засгийн зргэлтэд шинээр оруулах жууль, эрх зүйн орчинг боловсронгуй болгох, эдийн засгийн үр ашгийг тооцох үүрэг бүхий төслийн нэгжийг ЗГ-ын 2019 оны 176 дугаар тогтоолоор байгуулсан.	70
----	---	-------------	--	--	--	----

22	2.60.Олон улсын жишгийн дагуу Үндэсний геологийн алба, Үндэсний геомэдээллийн санг байгуулан, мэдээлэл түгээх үйлчилгээг хялбаршуулна.	1. Үндэсний геологийн алба байгуулахдаа хууль, эрх зүй, адийн засгийн үр өгөөж, гадаад улсуудын юуль төстэй байгууллагуудын талаар иж бүрэн судалгаа хийх, санал, дүгнэлт боловсруулж, ЗГ УИХ-аар хэлэлцүүлэн шийдвэр гаргуулах, үйл ажиллагааг эхлүүлэх	2017 - 2020	Батлагдсан- 229.2 Гүйцэтгэл - 0.0 Санхүүжилт - 0.0	Алба байгуулах санал, төслийг боловсруулан холбогдох байгууллагаар шийдвэрлүүлэх	<p>Үндэсний геологийн алба байгуулах ажлын хүрээнд АНУ-USGS, БНСУ- KIGAM, Англи- British Geological Survey, Хятад-Chinese Geological survey, Норвеги-The Norwegian geological survey (NGU), Финлянд-The Geological Survey of Finland (GTK), Канад-The Geological Survey of Canada, ОХУ-VSEGEI, Энэтхэг- Geological Survey of India (GSI), Австрали-The Geological Survey of Western Australia зэрэг гадаад орнуудын геологийн албаны бүтэц, үйл ажиллагааны зохион байгуулалт, хууль эрх зүйн орчныг судалж харьцуулсан дүгнэлт хийсэн.</p> <p>Олон Улсын жишгийн дагуу "МУ-ын Үндэсний Геологийн Алба"-ыг байгуулах хууль, эрх зүйн үндэслэлийн талаар судалгаа хийж, судалгааны ажлуудын үр дүнд тулгуурлан албаны бүтэц, схемийг боловсруулж, үйл ажиллагааны чиглэл, зохион байгуулалтын талаар дүгнэлт гаргаж, танилцуулга бэлтгэсэн. Салбар хоорондын уялдааг хангах зорилгоор БОАЖЯ (2018.04.09-ний 01/2151 тоот), ЗТХЯ (2018.04.09-ний 02/1547 тоот), БСШУСЯ (2018.04.03-ны 1а/3035 тоот), БХБЯ (2014.04.16-ны 01/1346 тоот)-аас албаны үйл ажиллагаа, зохион байгуулалтын талаар санал авсан.</p> <p>МУ-ын нийгэм, адийн засгийг 2019 онд көгжүүлэх Үндсэн чиглэлд тусгагдсан Үндэсний геологийн албаны хөрөнгө оруулалтын хэмжээг тооцоолон холбогдох газарт хүргүүлсэн. Үндэсний геологийн алба байгуулах асуудлыг ЗГ-ын хуралдаанаар хэлэлцүүлэхээр тогтоолын төсөл, танилцуулгыг бэлтгэн яамдаас 2018.09.12-ны өдрийн 01/2440 тоот албан бичгээр санал авсан. СЯ-ны зүгээс төсөвт хүндрэл учруулахгүй байх хувилбарыг боловсруулах санал /чиглэл/ өгсний дагуу төсөвт нэмэлт зардал үүсгэхгүйгээр бүтэц, орон тоо, бүрэлдэхүүнтэйгээр зохион байгуулах санал бэлтгэн СЯ-нд 2018.12.05-ны өдрийн 01/3231 тоот албан бичгээр хүргүүлсэн.</p> <p>Алба байгуулах асуудлыг ЗГ-ын хуралдаанд танилцуулахаар 2019.05.10-ны өдрийн 01/1396 тоот албан бичгээр холбогдох материалыг хүргүүлсэн.</p> <p>Үндэсний геологийн алба байгуулах тухай танилцуулга, ЗГ-ын хуралдааны тэмдэглэлийн төсөл, Уул уурхай, гүнд үйлдвэрийн сайдын эрхлэх асуудлын хүрээний зарим байгууллагуудын үйл ажиллагааг нэгтгэн зохицуулахаар өөрчлөн зохион байгуулах байгууллагуудын танилцуулга, УИХ-ын тогтоолын төсөл, таслийн үр нөлөөг үнэлэх судалгааны тайлан, чиг үүргийн ангиллын тайлан болон холбогдох бусад материалыг ЗГХЗГ-т 2019 оны 01/2070 тоот албан бичгээр хүргүүлсэн.</p> <p>ЗГ-ын 10 дугаар сарын 16-ны өдрийн хуралдаанаар тус асуудлыг хэлэлцэн дэмжиж, Хууль тогтоомжийн тухай хуулийн дагуу холбогдох арга хэмжээг авч УИХ-д өргөн мэдүүлэхээр шийдвэрлэсэн. Асуудлыг УИХ-д өргөн мэдүүлэхээр холбогдох хууль, тогтоомжийн дагуу СЯ, ХЗДХЯ-аас зөвшөөрөл, ҮХГ, ТАЗ-өөс санал авч, тогтоолын үзэл баримтлалыг батлуулсан.</p>	70
----	--	--	-------------	--	--	--	----

23	<p>2. Үндэсний геомэдээллийн санг баяжуулах, нэгдсэн загварт оруулах, мэдээллийн санг эрхлэх үйл ажиллагааны журмыг боловсруулах, түүгээр үйл ажиллагааг боловсронгуй болгох.</p>	<p>2016 - 2020</p>	<p>Батлагдсан - 496,3 Гүйцэтгэл - 496,3 Санхүүжилт - 496,3</p>	<p>Эрхлэх үйл ажиллагааны журмыг батлуулж мэдээллийг нэгтгэх төсөл хэрэгжиж эхлэх</p>	<p>МУ-ын ЗГ-ын 2019.05.01-ний өдрийн хуралдаанаар "Үндэсний геомэдээллийн сан" үндэсний хөтөлбөрийн төслийг хэлэлцүүлэн 177 дугаар тогтоолоор батлуулсан. Тогтоолын дагуу хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх үйл ажиллагааны төлөвлөгөө боловсруулах ажлын хэсгийг УУХҮЯ, БОАЖЯ, ҮХГ, АМГТГ, Газар зохион байгуулалт, геодези, зураг зүйн газар, мэргэжлийн холбоод гэсэн бүрэлдэхүүнтэйгээр ТНБД-ын 2019 оны А/95 дугаар тушаалаар байгуулагдан ажиллаж байна.</p> <p>- Хөтөлбөрийн хүрээнд Үндэсний геомэдээллийн санг Интрузив, эффузив, үнэмлэхүй насны мэдээллийг нэгтгэх, Давхарга зүй, палеонтологийн олдвор, горизонтын тулгуур зүсэлтийн мэдээллийг нэгтгэх, хээрийн баримт материал, үр дүнгийн тайлангийн мэдээллийг цахимаар хүлээх авах, сан бүрдүүлэх аргачлал, үлгэрчилсэн загвар боловсруулах, багажны хэмжилтийн утгыг нарийвчлан гаргах, бүх төрлийн масштабын геологийн зураг, давхаргын мэдээллийн сан бүрдүүлэх, баяжуулах, нэгдсэн загварт оруулах зорилгоор Геомэдээлэл-2019 төслийг 2019 онд хэрэгжүүлэхээр геологийн даалгаврыг ТНБД-ын 2-р сарын 04-ний өдрийн шийдвэрээр, төсөө, төлөвлөгөөг УУХҮС-ын А/13 дугаар тушаалаар тус тус батлуулсан. Төслийн гүйцэтгэчийг сонгон шалгаруулахаар 2019.04.09-ний өдөр цахим тендерийг зохион байгуулж, шалгарсан гүйцэтгэгчтэй зөвлөх үйлчилгээний гэрээг байгуулсан. Төлөвлөгөөт оны хээрийн судалгааны ажлын анхдагч материалыг хүлээн авсан.</p>	<p>100</p>
----	---	--------------------	--	---	--	------------

24	2.61.Геологи, уул уурхайн салбарт хөрөнгө оруулалтыг татах эрх зүйн таатай орчинг бүрдүүлж, харилцан үр ашигтай төсөл, хөтөлбөрийг хамтран хэрэгжүүлнэ	1. Ашигт малтмалын тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төслийг боловсруулах	2017 - 2018	Хуулийн төслийг УИХ-д өргөн мэдүүлж, батлуулах	<p>Ашигт малтмалын тухай хуульд нэмэлт өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төсөлд салбарын мэргэжлийн холбоод, аж ахуйн нэгжүүд, судлаачдын төлөөллүүдийн дунд 2018.06.08-ны өдөр хэлэлцүүлэг зохион байгуулж, саналуудыг авч нэгтгэсэн. Хуульд нэмэлт өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төсөл, үзэл баримтлалыг боловсруулж, "Хууль тогтоомжийн тухай" хуулийн дагуу ашигт малтмалын тухай хуульд нэмэлт өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төслийн судалгааны тайланг бэлтгэсэн. Ашигт малтмалын тусгай зөвшөөрөл олгох асуудлаар нэмэлт өөрчлөлт оруулах төсөл, холбогдох материалыг боловсруулсан. Эрдэс баялгийн салбарын хуулиудын хийдэл, зөрчил, давхардлыг арилгах зорилгоор холбогдох хуулиудад нэмэлт өөрчлөлт оруулах хуулийн төслийг ХЗДХЯ-тай хамтран боловсруулж ЗГ-ын 2019.06.06-ны өдрийн хуралдаанаар хэлэлцүүлэн дэмжих тухай тэмдэглэл гарсан. Тэмдэглэлийн дагуу Ашигт малтмалын тухай, Газрын тосны тухай, Газрын тосны бүтээгдэхүүний тухай болон бусад хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төслийг бэлтгэн 2018.11.24-ний өдрийн ЗГ-ын хуралдаанаар хэлэлцүүлэн дэмжүүлсэн. Ашигт малтмалын тухай хууль нэмэлт өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төслийг боловсруулж, УИХ-ын 2019.03.26-ны өдрийн хуралдаанаар тус тус хэлэлцүүлж батлуулсан. Ашигт малтмалын тухай хуулийн 47 дугаар зүйлийн зарим хэсэг, заалт Үндсэн хуулийн холбогдох заалтыг зөрчсөн эсэх маргааныг эцэслэн шийдвэрлэсэн тухай асуудлыг Үндсэн Хуулийн Цэцийн Их суудлын хуралдаанаар 2019.10.30-ны өдөр хэлэлцэж, Ашигт малтмалын тухай хуулийн 47 дугаар зүйлийн 47.1 дэх хэсгийн "Ашигт малтмал худалдсан, худалдахаар ачуулсан, ашигласан хуулийн этгээд нь ашигт малтмалын нөөц ашигласны төлбөр төлөгч байх ба ашигт малтмалын нөөц ашигласны төлбөрийг худалдсан, худалдахаар ачуулсан, ашигласан бүх төрлийн ашигт малтмалын борлуулалтын үнэлгээнээс тооцож улсын төсөвт төлнө" гэсэн заалт болон мөн зүйлийн 47.3 дахь хэсгийн 47.3.1, 47.3.2 дахь заалт, 47.4 дэх хэсэг, 47.5 дахь хэсгийн 47.5.11, 47.5.12, 47.5.13 дахь заалт нь МУ-ын Үндсэн хуулийн Тавдугаар зүйлийн 4 дэх хэсгийн "Төр нь аж ахуйн бүх хэвшлийн болон хүн амын нийгмийн хөгжлийг хангах зорилгод нийцүүлэн эдийн засгийг зохицуулна.", Арван есдүгээр зүйлийн 1 дэх хэсгийн "Төрөөс хүний эрх, эрх чөлөөг хангахуйц эдийн засаг, нийгэм, хууль зүйн болон бусад баталгааг бүрдүүлэх... үүргийг иргэнийхээ өмнө хариуцна." гэснийг тус тус зөрчсөн байх тул хүчингүй болгох тухай 04 тоот тогтоолыг гаргасан.</p>	100
<p>Иймд Татварын ерөнхий хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.1 дэх хэсэгт "Татвар ногдох зүйлд орлого, эд хөрөнгө, бараа, ажил, үйлчилгээ, тодорхой эрх, газар, түүний хэвлий, байгалийн баялаг, ашигт малтмалын нөөц, агаар, хөрс, усны бохирдол хамаарна" гэснийг хэрэгжүүлэхэд хүндрэлтэй нөхцөл байдлыг үүссэн. Иймд дээр дурьдсан нөхцөл байдлыг шийдвэрлэх үүднээс ашигт малтмалын нөөц ашигласны төлбөр төлөгч нь ямар тохиодолд хэдий хэмжээний ашигт малтмалын нөөц ашигласны төлбөр төлөх харилцааг зохицуулсан Ашигт малтмалын тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төслийг боловсруулан Улсын Их хурлын 2019.11.22-ны өдрийн хуралдаанаар хэлэлцүүлж, батлуулсан.</p>						

25	2. Эрдэс баялгийн салбарын ил тод байдлын тухай хуулийн төслийг боловсруулах	2018	Хуулийн төслийг боловсруулж, УИХ-аар батлуулах	Эрдэс баялгийн салбарын ил тод байдлын тухай бие даасан хуулийн төсөл боловсруулах ажлын хэсгийг Уул уурхай, хүнд үйлдвэрийн сайдын 2019.05.02-ны өдрийн А/82 дугаар тушаалаар байгуулсны дагуу ажлын хэсгийн хурлыг зохион байгуулж, гишүүдийн ажиллах нарийвчилсан төлөвлөгөөг кэлэлцүүлсэн. Хууль тогтоомжийн тухай хуулийн дагуу хуулийн төсөл боловсруулах шатанд хийгдэх хуулийн төслийн хэрэгцээ шаардлагын тандан судалгаа, олон улсын ижил төстэй эрх зүйн зохицуулалтын харьцуулсан судалгаа, хуулийн төслийн үр нөлөөний үнэлгээ, хууль хэрэгжүүлэхтэй холбогдон гарах зардлын тооцоо зэрэг судалгааны ажлуудыг Нээлттэй нийгэм форум төрийн бус байгууллагын санхүүгийн дэмжлэгтэйгээр хийж гүйцэтгэсэн. Үүний дагуу "Эрдэс баялгийн салбарын ил тод байдлын тухай хууль"-ийн төслийн үзэл баримтлалыг боловсруулж яамны удирдлагад танилцуулсан. Эрдэс баялгийн салбарын ил тод байдлын тухай хуулийн төслийг боловсруулж байна.	40
26	3. Газрын хэвлийн тухай хуулийн шинэчилсэн найруулгын төслийг боловсруулах	2019		Газрын хэвлийн тухай хуулийн шинэчилсэн найруулгын үзэл баримтлал, хуулийн төсөл боловсруулах ажлыг УУХҮЯ-ны ТНБД-ын 2016 оны Б/113 дугаар тушаалаар байгуулан ажиллуулсан. Ажлын хэсгийн гишүүд өөрчлөгдсөнтэй холбогдуулан УУХҮС-ын 2016 оны А/209 дүгээр тушаалаар шинэчилэн байгуулсан. Ажлын хэсэг нь "Газрын хэвлийн тухай хууль"-ийг шинэчлэн найруулах ажлын хүрээнд Австрали-Монголын эрдэс баялгийн салбарын хамтын ажиллагааны хөтөлбөр /АМЕП/-ийн бөгийнхантай хамтран хуулийн төсөл, үзэл баримтлалын төслийг шинэчлэн боловсруулж, тандан судалгааг хийж гүйцэтгэн эхний хувилбарыг боловсруулсан. УУХҮЯ-д бүтцийн өөрчлөлт хийгдсэнтэй уялдуулан Ажлын хэсгийг шинэчилэн байгуулах бэлтгэл ажлыг хийж байна.	40
27	4. Эдийн засгийн үр ашигтай төслүүдийг хэрэгжүүлэхэд дэмжлэг үзүүлэх	2016 - 2020	Бэлэн болсон 20-иос доошгүй уурхай, уулын үйлдвэрийг ашиглалтад оруулах	Уул уурхай, хүнд үйлдвэрийн сайдын 2019 оны 1 дүгээр сарын 21-ний өдрийн А/16 дугаар тушаалаар "Уурхай, уулын болон баяжуулах үйлдвэрийг ашиглалтад хүлээн авах журам"-ыг батлуулж, захиргааны хэм хэмжээний актын улсын нэгдсэн бүртгэлийн 4261 дүгээрт бүртгүүлж, 2019 онд нийт 75 уурхай, уулын болон баяжуулах үйлдвэрийг Улсын комиссын шийдвэрээр байнгын ашиглалтад хүлээн аваад байна.	100

5. Гадаад орнуудтай хамтарсан геологийн судалгааны ажлын төслийг хэрэгжүүлэх, үр дүнгийн тайланг хүлээн авах	2017 - 2020	Батлагдсан - 281.7 Гүйцэтгэл – 281.7 Санхүүжилт – 281.7	Улсын төсөв 250.0 Хамтран хэрэгжүүлсэн төслүүдийн үр дүнг хүлээн авах	МУ, БНХАУ, БНСУ, ОХУ, БНКазУ-ын хамтарсан "Хойд, төв, зүүн Азийн гүний геологийн процесс ба металлогени" төслийн 3-р үе шатны судалгааны ажлын үр дүнг ЭБМЗ-ийн 2017 оны УТХ-10-02 дугаар дүгнэлтийг үндэслэн УУХҮС-ын 2018 оны А/16 дугаар тушаалаар хүлээн авсан. Хамтарсан төслийн 4-р шатны ажлын 2019 оны төсөв, төлөвлөгөөг УУХҮС-ын 2019 оны А/13 дугаар тушаалаар батлуулсан. Төслийн 2019 онд гүйцэтгэх хэзрийн болон суурин боловсруулалтын ажлын хэмжээ, арга, аргачлал, төсвийн тодотголыг ЭБМЗ-өөр 2019.02.26-ны өдрийн хуралдаанаар хэлэлцүүлэн УУХҮС-ын 5-р сарын 03-ны өдрийн А/89 дүгээр тушаалаар батлуулсан. Төслийн 4-р шат буюу "Их Алтай"-н төслийн хэмжээнд монголын тал Монгол Алтайд судалгааны ажлыг эхэлсэн. Хамтарсан төслийн 17-р ажлын уулзалтыг Улаанбаатар хотноо 8-р сард зохион байгуулсан. Төслийн 2019 оны судалгааны ажлын анхдагч материалыг 11-р сарын 22-нд хүлээн авсан.	100
--	-------------	---	--	--	-----

29	<p>Б. Хамтарсан төсөл, хөтөлбөр хэрэгжүүлэх талаар гадаад орнуудаас ирүүлсэн саналыг судалж, харилцан үр ашигтай төсөл, хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх</p>	2017 - 2020		<p>Улсын төсөв 1,200.0 Харилцан үр ашигтай төсөл, хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх</p>	<p>ОХУ-ын Росгеолфонд-д кадгалагдаж байгаа Монгол Улсын нутаг дэвсгэрт 1960-1990 оны хооронд хийгдсэн геологи-геофизикийн тайлангуудын хуулбарыг Монголын талд шилжүүлэн авах ажил амжилттай хэрэгжиж, эхний ээлжний олон нийтэд нээлттэй 70 тайланг цахим хуулбарт хөрвүүлэн 3-р сарын 21-ний өдөр авсан. Эдгээр тайланг 4-р сарын 06-ны өдөр 70 ширхэг цахим тайлан, 12 хуудас холбогдох материалын хамт АМГТГ-т хүлээлгэн өгсөн.</p> <p>- ОХУ-ын "Росгеологи", Монгол Улсын АМГТГ-ын геологийн салбарт хамтран ажиллах талаар хэлэлцээр 2019 оны 09 дүгээр сард байгуулагдсан. Энэ ажлын хүрээнд хэрэгжиж болох ажлын санал солилцсон. Энэ саналуудыг судалж 12 дугаар сард Монгол улсын ерөнхий сайдын ажлын айлчлалын үеэр "Росгеологи" нийгэмлэгийн удирдлагатай уулзаж хамтран ажиллах талаарх санал солилцсон.</p> <p>- УУХҮЯ, Унгар Улсын төрийн өмчит "Мечекерц инвайрметал" ХК-тай 2018.02.01-ний өдөр МУ-ын геологийн салбарт хамтран ажиллах тухай харилцан ойлголцлын санамж бичиг байгуулсан Санамж бичигт "Талууд хамтын ажиллагааны санхүүжилтийн хувьд МУ-д олгож болох Унгар Улсын хөнгөлөлттэй зээлийг санал болгохыг дэмжиж байна" гэж заасан. Геологийн салбарт хамтран хэрэгжүүлэх боломжтой "Тунамал хурдас дахь шижирмэг ашигт малтмалын эрэл, хайгуул" төслийн танилцуулгыг удирдлагуудад танилцуулсан.</p> <p>- Ашигт малтмалын тухайн төрөл тус бүрээр эрэл, хайгуулын ажлыг явуулах аргачилсан зөвлөмж боловсруулах ажлын хүрээнд Австрали-Монголын эрдэс баялгийн салбарын хамтын ажиллагааны хөтөлбөрийн санхүүжилтээр алтны үндсэн болон шороон орд, төмөр, хайлуур жонш, газрын тос гэсэн 5 төрлийн ашигт малтмалын эрэл, хайгуулын ажилд хэрэглэх аргачилсан зөвлөмж боловсруулж, 2019.04.05-ны өдрийн ЭБМЗ-өөр хэлэлцүүлэн батлуулсан.</p> <p>- МУ-ын олборлох салбарын менежментийг бэхжүүлэх Канадын СЕСМИМ төсөлтэй хамтран 1 ашигт малтмалын төрлөөр уг ажлыг эхлүүлсэн бөгөөд зааврын төслийг боловсруулж, 7 дугаар сард ЭБМЗ-өөр хэлэлцүүлэхээр төлөвлөж байна.</p> <p>- Худалдаа, эдийн засаг, шинжлэх ухаан, техникийн хамтын ажиллагааны Монгол, Оросын ЗГ хоорондын «омиссын 22 дугаар хуралдаанаар АМГТГ нь Росгеология хувьцаат нийгэмлэгтэй хамтын ажиллагааг өргөжүүлэх боломжтойг талууд дэмжсэн тул 9 дүгээр сард хамтын ажиллагааны санамж бичгийг байгуулахаар төлөвлөн ажиллаж байна.</p>	100
----	---	-------------	--	---	---	-----

30	2.62 Уул уурхайн үйлдвэрлэл дэх төрийн оролцоог зохиистой хэмжээнд байлгаж, Кадастрын бүртгэлийн системийг боловсронгуй болгож, тусгай зөвшөөрөл олгох үйлчилгээг хөнгөн шуурхай болгоно.	1. Ашигт малтмалын тусгай зөвшөөрөл олгох үйл ажиллагааг хялбаршуулах талаар судалгаа хийж, хэрэглэгчдэд ойлгомжтой байдлаар тусгай зөвшөөрөл олгох, мэдээллийг ил тод, нээлттэй түгээх аргачлалын санал боловсруулах.	2017 - 2018		Ашигт малтмалын тусгай зөвшөөрөл олгох үйлчилгээ хялбар, шуурхай болох, олон нийтэд ойлгомжтой болох.	<p>Ашигт малтмалын хайгуулын тусгай зөвшөөрөл олгох сонгон шалгаруулалтын журмыг боловсруулан УУХҮС-ын 2018 оны 2-р сарын 13-ны өдрийн А/28 дугаар тушаалаар батлуулан захиргааны хэм хэмжээний актын улсын нэгдсэн бүртгэлд 2018 оны 2-р сарын 21-ний өдрийн 3863 дугаарт бүртгүүлсэн.</p> <p>- Улсын Их Хурлын 2017 оны 11-р сарын 10-ны өдрийн хуралдаанаар Ашигт малтмалын тухай хуулийн 17 дугаар зүйлийг өөрчлөн найруулан баталсан. Ашигт малтмалын тухай хуулийн энэхүү нэмэлт өөрчлөлтийн дагуу Засгийн газрын 2014 оны 239, 2015 оны 511, 2017 оны 37, 234 дүгээр тогтоолоор батлагдсан сонгон шалгаруулалтаар олгож 13.62 сая гектар талбайгаас хуулиар хязгаарласан, хориглосон 4.07 сая гектар талбайг хөсөж, тусгай зөвшөөрөл олгох боломжтой 8.68 сая гектар талбайг ялган 2018 оны 1-р сарын 29-ний өдрөөс эхлэн хуульд заасан 45 хоногийн хугацаанд орон нутгаас санал авсны үндсэн дээр Засгийн газрын хуралдаанаар хэлэлцүүлэхээр 4 дүгээр сарын 20-ны өдрийн 01/1086 тоот албан бичгээр хүргүүлсэн. Засгийн газрын хуралдаанаар дээрх асуудлыг хэлэлцээд МУ-ын Ерөнхий сайдаас БОАЖЯ, ХХААХҮЯ-ны саналуудыг судалж, тусгах чиглэл өгсний дагуу дээрх 2 намтай хамтран ажиллаж, нэгдсэн санал бэлтгэсэн. Ашигт малтмалын хайгуулын тусгай зөвшөөрлийг сонгон шалгаруулалтаар олгох талбайн солбицлын тухай нэгдсэн саналыг Засгийн газрын 2018 оны 8-р сарын 08-ны өдрийн хуралдаанаар хэлэлцэн "Талбайн солбицол тогтоох тухай" 243 дугаар тогтоолыг гаргасан. Үг тогтоолоор нийт 237,580 солбицол бүхий 8,489,065.45 гектар талбайг сонгон шалгаруулалтад хамруулахаар тогтоон нийтэд зарлахаар шийдвэрлэсэн.</p> <p>- Хайгуулын тусгай зөвшөөрлийг сонгон шалгаруулалтаар олгох ажил 2018 оны 8-р сарын 22-оос эхлэсэн бөгөөд оны эцсийн байдлаар 6 багцаар 60-н талбайд 511,169.89 га-д хайгуулын тусгай зөвшөөрөл олгох сонгон шалгаруулалт зарласан. Үүнээс 217 мян га талбайд 27 хайгуулын тусгай зөвшөөрөл олгож улсын төсөвт бодитоор 13.8 тэрбум төгрөг төвлөрүүлээд байна.</p>	100
						<p>Хайгуулын тусгай зөвшөөрлийг сонгон шалгаруулалтаар олгох ажил 2019.01.07-ноос хойш 2019.06.01-нийг хүртэл сонгон шалгаруулалтын 126 багц мэдээлэл тарааж, 92 аж ахуйн нэгжийн 98 санал хүлээн авч бүртгэсэн. 2018 оны 12 дугаар сарын сүүлээр СШ-28, СШ-30 кодтой сонгон шалгаруулалтанд шалгарч үнийн саналын зөрүүг 2019 оны 01 дүгээр сард төлсөн 9 аж ахуйн нэгжид 2019 онд шинээр хайгуулын тусгай зөвшөөрөл олгосон. 2019 оны эхний хагаст зарлагдсан 7 багц сонгон шалгаруулалтаас санал нээж үнэлсэн 5 багц сонгон шалгаруулалтад шалгарсан 29 аж ахуйн нэгжүүдээс СШ-31, СШ-32, СШ-33-т шалгарсан 19 аж ахуйн нэгж нь үнийн саналын зөрүүг төлж хайгуулын тусгай зөвшөөрөл нь олгогдсон.</p> <p>Ашигт малтмалын хайгуулын тусгай зөвшөөрөл олгох сонгон шалгаруулалтын журмын дагуу 2019 онд нийт 10 удаа сонгон шалгаруулалт зарлан 54 талбайд хайгуулын тусгай зөвшөөрөл олгож улсын төсөвт 15.7 тэрбум гаруй төгрөг төвлөрүүлээд байна.</p>	

31	2.63.Газрын тосны болон уламжлалт бус газрын тосны зрэл, хайгуул, ашиглалтын ажлыг эрчимжүүлж, нөөцийг өсгөнө.	2. Газрын тосны тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төсөл боловсруулах	2018 - 2019		Холбогдох байгууллага уд тай хамтарсан ажлын хэсгийг байгуулж, хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах асуудлыг судалж, боловсруулах	Эрдэс баялгийн салбарт үйлчилж буй багц хуулиудын давхардал, хийдэл, зөрчлийг арилгах ХЗДХС/УУХҮС-ын 2017.12.13-ны өдрийн хамтарсан А/298/А/240 тоот тушаалаар байгуулсан ажлын хэсгийн ажлын хүрээнд "Газрын тосны тухай" хуулийн давхардал, хийдэл, зөрчлийг арилгахаар ажиллаж, мэдээллээр ханган, мэргэжил арга зүйн зөвлөгөө өгч ажилласан. Мөн газрын тосны асуудлаар татварын хөнгөлөлтийн жилийг 5 жилээр нэмэгдүүлэх, орон нутагт орох өгөөжийг нэмэгдүүлэх зорилгоор НӨАТ, гаалийн албан татварын тухай хууль, төсвийн тухай хуульд нэмэлт өөрчлөлт оруулах саналаа Сангийн яаманд 2018 оын 5-р сарын 14-ны өдрийн 01/1327 тоотор хүргүүлсэн. Газрын тосны тухай хуульд нэмэлт өөрчлөлт оруулах саналыг томъёоллыг бэлдэж, Ажлын хэсэгт тухай бүр танилцуулж, ЗГ-ын 2018 оны 6-р сарын 6-ны өдрийн хуралдаанаар хэлэлцүүлсэн. Мөн 2018.10.24-ний өдрийн Засгийн газрын хуралдаанаар Ашигт малтмалын тухай, Газрын тосны тухай, Газрын тосны бүтээгдэхүүний тухай болон бусад хуульд нэмэлт оруулах тухай хуулийн төслүүдийг хэлэлцээд УИХ-д өргөн мэдүүлсэн. УИХ-ын 2019.05.26-ний өдрийн чуулганы нэгдсэн хуралдаанаар хэлэлцүүлсэн боловч гишүүдийн олонхийн саналаар хуулийн төсөл буцаагдсан. Энэхүү хуулийн төсөл, үзэл баримтлалыг шинэчлэн боловсруулах ажлын хэсэг байгуулагдан ажиллаж байгаа бөгөөд дахин ЗГ-ын хуралдаанаар хуулийн төслийг хэлэлцүүлэхээр ажиллаж байна.	100
----	--	--	-------------	--	--	--	-----

3. Газрын тосны салбарын хөрөнгө оруулалтын болон эдийн засаг, эрх зүйн таатай орчныг бүрдүүлэх	2016 - 2019		Хөрөнгө оруулагч нарт таатай эдийн засаг, эрх зүйн орчин бүрдүүлэх	<p>Бүтээгдэхүүн хуваах гэрээг шинэчлэх тухай Засгийн газрын 2016 оны 130 дугаар тогтоолыг хэрэгжүүлэх ажлын хүрээнд 2014 оны 07 дугаар сарын 01-ний өдөр баталсан Газрын тосны тухай хууль батлагдахаас өмнө байгуулсан Бүтээгдэхүүн хуваах гэрээнүүдийн үндсэн нөхцөлийг өөрчлөхгүйгээр Засгийн газрын 2015 оны 104 дүгээр тогтоолоор баталсан Бүтээгдэхүүн хуваах гэрээний загварт нийцүүлэн хэлэлцээр хийж шинэчлэх үүрэг бүхий ажлын хэсгийг сайдын 2016 оны А/57, 2018 оны А/12 дугаар тушаалаар тус тус байгуулж ажиллав. Газрын тосны хайгуулын үйл ажиллагаа явуулж буй компаниудын хувьд Ажлын хэсэг нийт 10 гэрээлэгчтэй уулзалт хэлэлцээр хийсний дунд хайгуулын үе шатанд хэрэгжиж буй нийт 15 Бүтээгдэхүүн хуваах гэрээнүүдээс 4 гэрээг шинэчлэн байгуулж, 3 гэрээг шинэчлэн байгуулахад бэлэн болгож, 3 гэрээг шинэчлэхээр хэлэлцээ хийж байна. БХГ-нүүдийг шинэчлэх ажлын хэсгийг УУХҮСайдын 2018.01.17-ны өдрийн А/12 дугаар тушаалаар байгуулж, хэлэлцээр хийх хуралдаанд оролцон ажлын хэсгийг мэдээллээр хангаж ажилласан. БХГ-нүүдийг 2015 оны Засгийн газрын 104-р тогтоолоор батлагдсан загварт нийцүүлж шинэчлэх ажлын хүрээнд газрын тосны хайгуулын Богд IV, Онги V талбайд БХГ байгуулсан "Калкорл Монголиа" ХХК-ийн, газрын тосны хайгуулын Матад XX талбайд БХГ байгуулсан "Петро Матад" ХХК-ийн, газрын тосны хайгуулын Баянтүмэн XVII талбайд БХГ байгуулсан "Малнай трейд" ХХК-ийн гэрээг тус тус шинэчлэн байгуулсан. Түүнчлэн</p> <ul style="list-style-type: none"> -Нялга XVI талбайд 2018-08-27нд шинэчлэн байгуулсан -Богд IV, Онги V талбайд 2018-06-05-нд шинэчлэн байгуулсан -Баянтүмэн XVII талбайд 2018-06-08-нд шинэчлэн байгуулсан -Матад XX талбайд 2018-06-08-нд шинэчлэн байгуулсан <p>-БХГ-ний хэрэгжилтийн талаар ЗГ-ын 2015.05.02-ны өдрийн болон 2018.10.03-ны өдрийн хуралдаанд тус тус танилцуулсан. ЗГ-ын 41 дүгээр тэмдэглэлийг гаргуулсан. "Газрын тосны бүртгэл тооцооны журам"-ын төсөлд яамдаас санал авч нэгтгэн, ирүүлсэн саналыг журмын төсөлд тусган эцэслэн боловсруулж ЗГХЭГ-т хүргүүлсэн ба Засгийн газрын 2019.05.01-ний өдрийн хуралдаанаар хэлэлцэн, 178 дугаар тогтоолоор баталсан.</p>	100
---	-------------	--	--	---	-----

4. Газрын тосны ордын ашиглалтыг эрчимжүүлж, олборлолтыг урт хугацаанд тогтвортой хадгалж, боломжит хэмжээгээр нэмэгдүүлэх	2016 - 2020		Хувийн хэвшлийн хөрөнгө оруулалт 1,000,000.0 Тухайн жилийн зорилтот түвшинд хүрэх	Монгол Улсын хэмжээнд Петроочайна Дачин Тамсаг ХХК Тосон-Уул XIX, Тамсаг ХХI талбайнуудад, Доншен Газрын тос Монгол ХХК БХГ 97 талбайд газрын тосны олборлолт, ашиглалтын үйл ажиллагаа явуулж байна. Газрын тосны олборлолтыг тогтвортой хадгалах, нэмэгдүүлэх хүрээнд 2019 онд Тосон-Уул XIX талбайд газрын тосны ашиглалтын 30 цооног өрөмдөж, эдгээр 30 цооногт цементаци, шаврын судалгаа, каротаж хийх, 2120 метрт перфораци хийх, 75 үед шингэн хагалбар хийх, 45000 тонн тос шавхалтын аргаар олборлох, 659 цооногоос нийт 3.21 сая баррель тос олборлох, 23 цооногт олборлолтын тоног төхөөрөмж шинээр суурилуулах, 21 цооногт ус шахалтын тоног төхөөрөмж шинээр суурилуулах, 9 цооногт их засвар хийх, 50 цооногийг хүчлээр угаах, 8 цооногт полимер шахах, 7 төрлийн судалгаа хийх, ус шахах, тос цуглуулах системийг шинэчлэх зэрэг ажлуудыг хийж гүйцэтгэн, нийт 125.3 сая ам.долларын хөрөнгө оруулалт хийх. Тамсаг ХХI талбайд газрын тосны ашиглалтын 25 цооног өрөмдөж, эдгээр 25 цооногт цементаци, шаврын судалгаа, каротаж хийх, 1720 метрт перфораци хийх, 75 үед шингэн хагалбар хийх, 35000 тонн тос шавхалтын аргаар олборлох, 357 цооногоос нийт 3.0 сая баррель тос олборлох, 28 цооногт олборлолтын тоног төхөөрөмж шинээр суурилуулах, 10 цооногт ус шахалтын тоног төхөөрөмж шинээр суурилуулах, 15 цооног их засвар хийх, 35 цооногийг хүчлээр угаах, 6 төрлийн судалгаа хийх зэрэг ажлуудыг хийж гүйцэтгэн, нийт 104.4 сая ам.долларын хөрөнгө оруулалт хийхээр тус тус төлөвлөсөн. Петроочайна дачин тамсаг ХХК нь 2019 онд нийтдээ 65 цооног өрөмдөж, 14 цооногт том хэмжээний шингэн хагалбарын ажил, 47 цооногт энгийн шингэн хагалбар, 6 цооногт полимер шахалт зэрэг ажлуудыг хийж гүйцэтгээд байна. Олборлолтыг нэмэгдүүлэх чиглэлээр 2019 онд хийж гүйцэтгэсэн онцлог ажил бол Тамсаг ХХI талбайд 3 хэвтээ цооног өрөмдсөн ажил бөгөөд ашиглалтанд орсон 2 хэвтээ цооногийн газрын тосны хоногийн олборлолт тус бүрдээ 70 орчим тонн байгаа нь тус талбайн нэг босоо цооногийн газрын тосны хоногийн дундаж олборлолтоос багадаа 7 дахин их байна. Харин Доншен Газрын тос Монгол ХХК нь 2019 онд шинээр 5 цооног өрөмдөж, 33 хуучин цооногийг сэргээн, 6 цооногийг ус шахалт руу шилжүүлэх зэрэг ажлуудыг гүйцэтгэсэн. Улсын хэмжээнд 2019 онд 8.15 сая баррель буюу 1.1 сая тонн газрын тос олборлон, экспортлохоор төлөвлөснөөс 2019 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрийн байдлаар нийт 6.9 сая баррель буюу 916.8 мянган тонн түүхий тос олборлож, экспортлоод байна. Олборлолтыг тогтвортой хадгалах, боломжит хэмжээгээр нэмэгдүүлэх чиглэлээр тодорхой арга хэмжээ авч ажиллаж байгаа боловч цахилгаан	100
--	-------------	--	---	--	-----

					<p>эрчим хүчний хязгаарлалттай холбоотойгоор олборлолт буурч, төлөвлөгөө тасалдах нөхцөл байдалд хүрсэн. Тосон-Уул XIX болон Тамсаг XXI талбайнуудын газрын тосны ашиглалтын үйл ажиллагааг хэвийн явуулахад 2019 оны байдлаар зуны улиралд 19 МВт, өвлийн улиралд 22 МВт-ийн эрчим хүч шаардлагатай байна. Чойбалсангийн ДЦС 2019 оны 6 дугаар сарын 10-ны өдрөөс 7 дугаар сарын 23-ны өдөр хүртэл Тамсагийн төсөлд нийлүүлэх эрчим хүчний хангамжийг 8 МВт-аас доош болгон хязгаарласан, үргэлжлүүлэн 11 МВт цахилгаан эрчим хүч нийлүүлж байгаа нь 5-6 МВт-ын цахилгаан эрчим хүчний дутагдал үүсгэн, улмаар 100 гаруй цооногийн олборлолтыг зогсоон, хоногт 240 тонн тос дутуу олборлох нөхцөл байдалд хүрсэн.</p>
--	--	--	--	--	--

5. Газрын тосны ордын дэд бүтэц, бүтээн байгуулалт, хөрөнгө оруулалтын ажлыг эрчимжүүлэх	2016 - 2020		Хувийн хэвшлийн хөрөнгө оруулалт 900,000.0 Тухайн жилийн зорилтот түвшинд хүрэх	<p>Тосон-Уул XIX талбайгаас Баянхошууны хилийн боомт хүртэлх 210.7 км хатуу хучилттай авто замын 1, 2 болон 4 дүгээр хэсгүүд ашиглалтад орсон. Үлдсэн 3 дугаар хэсгийн нийт урт 52.6 км бөгөөд тус хэсгийн авто замын барилгын ажлын гүйцэтгэгчээр "Арж капитал" ХХК ажилласан. Авто замын барилгын ажил 2018.04.20-ны өдрөөс эхэлж, 2018.11 дүгээр сард 52.6 км авто замын асфальт бетонон хучилтын ажил дууссан. ЗТХЯ-ны ТНБД-ын 2018.11.13-ны өдрийн 375 дугаар тушаалаар тус авто замыг байнгын ашиглалтад авах ажлын хэсэг байгуулагдан 2018.11.22-ноос 23-ны өдрүүдэд ажиллаж, авто замыг ашиглалтад хүлээн авсан.</p> <p>Тамсаг XXI талбайгаас дээрх чиглэлийн авто замд нийлэх Өмнөд Буйрын 58.5 км хатуу хучилттай авто замыг барих ажлыг 2019 оны ажлын төлөвлөгөө, тасааер батлуулсан ба 2018.10.23-ны өдөр "Петрочайна дачин тамсаг" ХХК нь тус замыг барьж байгуулах "Их Монгол барилга" ХХК-тай гэрээ байгуулсан. 2018 онд "Их монгол барилга" ХХК нь автозам барих нэрийг авчирсан төлөвлөгөө гаргаж, орон нутаг, Зам тээврийн хөгжлийн яамнаас холбогдох зөвшөөрлүүдийг авч, карьерийн шинжилгээ хийлгэсэн бөгөөд Тамсаг XXI талбайд автозамын өнгийн кэмпээ байрлуулж, 20 км-т трасс татсан ба өвөл эхлэхэд ажлаа зогсоосон. 2019.03.20-ны өдрөөс автозамын ажлыг эхлүүлсэн. 2019.05.15-ны өдрийн байдлаар хөрс хуулалт 16.6 км-т, ул хөрс нягтруулалт 13.4 км-т, далангийн I үеийн дүүргэлт 11.5 км-т, I үеийн тэгшилгээ, нягтруулалт 10.2 км-т, далангийн II үеийн дүүргэлт 640 метрт, трассын чиг сэргээлт 29 км-т хийгдсэн байна. Түүнчлэн ул хөрсний цогц шинжилгээ, I шороон ордын дээжийн давтан шинжилгээ, далангийн I үеийн цогц шинжилгээг хийж гүйцэтгэсэн ба өдөр бүр ул хөрс болон далангийн I үеийн талбайн нягтыг шалгах ажлыг тус тус хийж байна.</p> <p>Тамсаг XXI талбайгаас Баянхошуу чиглэлийн хатуу хучилттай автозамтай холбох 60 км автозамын барилгын ажлыг эрчимжүүлэхээр Дорнод аймгийн Засаг даргын тамгын газар, Ашигт малтмал, газрын тосны газар, "Петрочайна Дачин Тамсаг" ХХК нар гурвалсан гэрээ байгуулан дээрх автозамын болон орд ашиглалтын дэд бүтэц, бүтээн байгуулалт, хөрөнгө оруулалтын талаар хамтран ажиллаж байна. Замын суурь ажил хийгдэж байна. Автозамыг 2020 онд ашиглалтад хүлээлгэн өгөхөөр ажлыг эрчимжүүлэн ажиллаж байна.</p>	100
--	-------------	--	--	---	-----

<p>б. Бүтээгдэхүүн хуваах гэрээт талбайн хайгуул, ашиглалтын үйл ажиллагаанд өртсөн байгаль орчныг хамгаалах, нөхөн сэргээх хууль, журмыг чанд мөрдүүлж, ил тод хариуцлагатай уул уурхайг хөгжүүлэх</p>	<p>2016 - 2020</p>	<p>Хувийн хэвшлийн хөрөнгө оруулалт 2,000.0 Тухайн жилд хийхээр төлөвлөсөн байгаль орчин хамгаалах ажлыг хийх хууль, журмыг мөрдүүлж хэвшүүлэх</p>	<p>БХГ-т талбайн хайгуул, ашиглалтын ажлын жилийн төлөвлөгөө, байгаль орчныг хамгаалах, нөхөн сэргээх ажлын төлөвлөгөө, төсвийг тогтмол суулган баталж байгаа бөгөөд гэрээлэгчид байгаль орчныг хамгаалах, нөхөн сэргээх хууль, журмын дагуу байгаль орчныг хамгаалах, нөхөн сэргээх менежментийн төлөвлөгөө, хэрэгжилтийн тайланг БОАЖЯ-нд тогтмол хүргүүлэн дүгнэлт гаргуулан ажиллаж байна. -"Газрын тос, уламжлалт бус газрын тосны эрэл, хайгуул, олборлолтын үйл ажиллагаанд өртсөн байгаль орчныг нөхөн сэргээх ажлын үр дүнг хүлээн авах" журмыг УУХУ-ийн сайд болон БОАЖ-ийн сайд нарын 2018.02.22-ны өдрийн А/50, А/31 тоот хамтарсан тушаалаар батлуулсан ба ХЗДХЯ-ны дэргэдэх Захиргааны хэм хэмжээний актын улсын нэгдсэн бүртгэлд 2018.03.06-ны өдрийн 3870 дугаарт бүртгүүлсэн. Журмын хэрэгжилтийг хангуулан, холбогдох байгууллагуудтай хамтран хяналт тавьж ажиллах тухай 03/655 албан тоот бичгийг 2018.03.12-ны өдөр АМГТГ-т хүргүүлсэн. -Дорнод аймгийн нутаг дэвсгэрт уул уурхай, газрын тосны үйл ажиллагаа эрхэлж буй аж ахуйн нэгжүүдийн байгаль орчныг хамгаалах, нөхөн сэргээх, химийн хортой болон аюултай бодисыг ашиглах үйл ажиллагаатай холбоотой хууль тогтоомжийн хэрэгжилтэд хяналт тавьж, мэргэжил арга зүйн зөвлөгөө болон дүгнэлт өгөх, шаардлагатай арга хэмжээ авах, санал боловсруулах үүрэг бүхий БОАЖСайдын ахалсан ажлын хэсэг "Петрочайна дачин тамсаг" ХХК-ийн Газрын тосны XIX, XXI талбайн үйл ажиллагаа, байгаль орчныг хамгаалах, нөхөн сэргээхтэй холбоотой хууль, журмын хэрэгжилт, байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний биелэлттэй газар дээр танилцан, дээрх компаниудын удирдлага, төлөвлөлтэй уулзалт хийж, холбогдох асуудлуудаар санал солилцон, заавар зөвлөгөө, үүрэг чиглэл өгч, зарим тулгамдсан асуудлуудыг газар дээр шийдвэрлэж ажилласан. Газрын тосны хайгуул, ашиглалтын үйл ажиллагааны үеийн байгаль орчныг хамгаалах, нөхөн сэргээх тухай хууль журмын хэрэгжилтэд хяналт тавьж, заавар, зөвлөгөө өгч, хэрэгжилтийг хангуулан ажиллаж байна</p> <p>Үүнд:</p> <p>- "Петро Матад" ХХК-ийн хайгуулын талбайд орхигодож тоногдсон өрмийн тоног төхөөрөмж, химийн бодисын асуудлыг АМГТГ-ын даргын тушаалаар батлагдсан ажлын хэсэг 2 удаа газар дээр нь очиж ажиллан холбогдох дүгнэлтийг гаргаад байна.</p>	<p>100</p>
			<p>АМГТГ-ын 2019.06.25-ны өдрийн А/121 дугаар тушаалаар байгуулагдсан "Газрын тосны хайгуул, ашиглалт, олборлолтын үйл ажиллагааны үед ялгарч буй шингэн хаягдлыг цуглуулах, хадгалах, тээвэрлэх, цэвэршүүлэх, дахин боловсруулах, устгахтай холбоотой харилцааг зохицуулах Үндэсний стандартын төсөл боловсруулах" ажлын хэсгээс ирүүлсэн стандартын төсөлд холбогдох төрийн болон төрийн бус байгууллагуудаас санал авч, мөн УУХУСайдын зөвлөлийн 2019.05.29-ний өдрийн ээлжит хуралдаанаар хэлэлцүүлэн холбогдох шийдвэрийг гаргуулж, уг стандартын төслийг Газрын тос, байгалийн кийн техникийн хорооны хурлаар хэлэлцүүлэхээр 2019.09.12-ны өдрийн 03/2593 дугаар албан бичгээр Стандарт, хэмжил зүйн газарт хүргүүлсэн ба тус хорооны 2019.10.24-ний ээлжит хурлаар хэлэлцүүлэн дэмжигдээд байна.</p>	

7 Газрын тосны борлуулалттай холбогдсон гэрээ, хэлцлүүдийг хийж, үнэ болон худалдааны таатай нөхцөлийг бүрдүүлэх	2016 - 2020		Дэлхийн зах зээл дээрх газрын тосны үнэтэй уялдуулан газрын тосны борлуулалттай холбогдсон гэрээ, хэлэлцээрүүдэд оролцож, үнэ болон худалдааны нөхцөлийг сайжруулах	<p>2018 онд түүхий тос борлуулах гэрээ хэлэлцээрүүд хийгдээгүй ба Петрочайна Дачин Тамсаг ХХК-ийн хувьд 2016 онд байгуулсан гэрээ, Доншен Газрын тос (Монгол) ХХК-ийн хувьд 2017 онд байгуулсан гэрээг тус тус сунгасан. Үүний шалтгаан нь борлуулах тосны үнийг тооцоолох аргачлал, хэмжих арга, хэмжилтийн цэг нь өөрчлөгдөөгүйтэй холбоотой. Газрын тосны хайгуулын Галба-ХI талбайд бүтээгдэхүүн хуваах гэрээ байгуулсан "Зон Хэн Юу Тиан" ХХК-ийн туршилтын журмаар олборлосон 500 тн газрын тосыг БНХАУ-ын Шандунь мужын "Чин Юань групп" компанид худалдах гэрээний хэлэлцээрийг 2016 оны 5 дугаар сарын 29-өөс 6 дугаар сарын 3-ны хооронд БНХАУ-ын Шандунь мужын Зибо хотод хийж, түүхий тосыг туршилтын журмаар худалдаалахаар болсон. Доншен газрын тос /Монгол/ ХХК болон UNIPES компани хоорондын түүхий тосны худалдааны гэрээний үнэ, борлуулалт, тээвэрлэлтийн өртөгийн асуудлаар хэлэлцээрийг 2016 оны 01 дүгээр сард зохион байгуулж, гэрээг сунгасан. Петрочайна Дачин Тамсаг ХХК нь газрын тосны борлуулалттай холбогдсон гэрээ, хэлцлүүдийг хийж, үнэ болон худалдааны нөхцөлийг өмнөх жилийн нөхцөл байдалтай уялдуулан сунгасан. Тосны борлуулалттай холбогдсон хэлэлцээрт, олборлосон түүхий тосны борлуулалттай холбоотой асуудлаар гэрээлэгч нь гэрээний төслийг АМГТГ-т урьдчилан танилцуулсны үндсэн дээр гэрээг эцэслэн байгуулах, түүхий тос борлуулах асуудлаар хэлэлцээ хийхдээ өмнө нь байгуулсан гэрээний нөхцөлийг бууруулахгүй, талуудад ашигтай байх нөхцөлөөр хэлэлцээ хийх тосны борлуулалтын гэрээнд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах, гэрээг цуцлах, шинээр байгуулах тохиолдолд АМГТГ-т урьдчилан мэдэгдэж, зөвшөөрөл авах, түүхий тосонд шинжилгээ хийлгэж, хүнцэл болон мөнгөн усны агууламжийг тодорхойлох зэрэг нөхцлүүдийг тусгасан.</p> <p>Газрын тосны борлуулалттай холбогдсон түүхий тосны худалдааны гэрээний хугацаа дуусаагүй тул 2019 онд тос худалдаалах гэрээний хугацаа сунгагдсан болно. Шинээр хэлэлцээр хийгдээгүй.</p>	100
--	-------------	--	---	--	-----

<p>В Бүтээгдэхүүн хуваах гэрээний дагуу явагдаж буй газрын тосны хайгуулын ажлыг эрчимжүүлж, шинээр газрын тосны орд илрүүлэх</p>	<p>2016 - 2020</p>		<p>Хувийн хэвшлийн хөрөнгө оруулалт 75,000 0 Газрын тосны хайгуул, үнэлгээний ажил эрчимжиж, тухайн жилийн батлагдсан төлөвлөгөөт ажлыг хийж гүйцэтгэх</p>	<p>БХГ-нүүдийг 2015 оны ЗГ-ын 104 дүгээр тогтоолоор батлагдсан загварт нийцүүлж шинэчлэх ажлын хүрээнд газрын тосны хайгуулын Богд IV, Онги V талбайд БХГ байгуулсан "Калкорп Монголиа" ХХК-ийн, газрын тосны хайгуулын Матад ХХ талбайд БХГ байгуулсан "Петро Матад" ХХК-ийн, газрын тосны хайгуулын Баянтүмэн XVII талбайд БХГ байгуулсан "Магнай трейд" ХХК-ийн гэрээг тус тус шинэчлэн байгуулсан. Газрын тостой холбогдсон үйл ажиллагаа эрхэлж буй бүх ААН-үүдийн БХГ-ний хэрэгжилтийн талаар ЗГ-ын 2018.05.02-ны, 2018.10.03-ны өдрийн хуралдаанаар тус тус танилцуулан 41 дүгээр тэмдэглэлийг гаргуулсан. Газрын тосны хайгуулын Баянтүмэн XVII талбайд БХГ байгуулсан "Магнай трейд" ХХК-ийн хайгуулын өрөмдлөгийн үйл ажиллагааг орон нутгаас зогсоосонтой холбоотой асуудлаар 2018.10.26-наас 28-ны хооронд Дорнод аймагт томиллолтоор ажиллан, аймаг, орон нутгийн удирдлагуудтай уулзалт хийж, холбогдох мэдээлэл танилцуулгыг хийсэн. Уулзалт, хэлэлцээрүүдийн үр дүнд тухайн асуудлыг Дорнод аймгийн Чойбалсан сумын ИТХ-ын Тэргүүлэгчдийн 2018.11.09-ний өдрийн хуралдаанаар хэлэлцэж, шийдвэрлэхээр тохиролцсон. 2019.06.07-оос 10-ны өдрүүдэд Дорнод аймаг, Сүхбаатар аймгийн нутаг дэвсгэрт газрын тосны хайгуулын үйл ажиллагаа явуулж буй Магнай трейд ХХК, Петро Матад ХХК болон Макс Ойл ХХК-уудын төлөөлөл, орон нутгийн засаг захиргааны байгууллагууд, сумдын удирдлагуудтай хамтарсан уулзалтыг зохион байгуулж газрын тосны хайгуулын өнөөгийн байдал, тулгамдсан асуудлуудаар хэлэлцүүлэг хийж ажилласан</p> <p>1. Газрын тосны хайгуулын ажлыг эрчимжүүлэх талаар дараах ажлуудыг хийж гүйцэтгэсэн.</p> <p>Үүнд: УУХҮС болон БОАЖС-ын 2019 оны А/15, 2019 оны А/20 дугаар хамтарсан тушаалаар байгуулагдсан Ажлын хэсгийн нэгдсэн дүгнэлтийг гаргаж Газрын тосны нэр бүхий 5 талбайг цуцлах асуудлыг ЗГ-ын хуралдаанаар хэлэлцүүлэхээр ЗГ-ын тогтоолын төсөл, танилцуулга бэлтгэн ЗГХЭГ-т 2019.11.22-ны өдрийн 01/3266 дугаар албан бичгээр хүргүүлсэн.</p> <p>Газрын тосны хайгуулын ажлыг эрчимжүүлэх талаар Газрын тостой холбогдсон үйл ажиллагааны талаарх танилцуулгыг ЗГ-ын хуралдаанд танилцуулахаар холбогдох ЗГ-ын тэмдэглэлийн төсөл, танилцуулга бэлтгэн ЗГХЭГ-т 2019.11.22-ны өдрийн 01/3265 дугаар албан бичгээр хүргүүлсэн ЗГ-ын 2019.12.11-ний өдрийн хуралдаанаас тэмдэглэл гаргуулсан.</p>	<p>100</p>
---	--------------------	--	--	--	------------

				<p>2. Газрын тосны хайгуулын Богд IV, Онги V, Т-1 талбайнуудад нүүрсний давхаргын метан хийн хайгуул хийх талаар Бүтээгдэхүүн хуваах гэрээ байгуулах асуудлыг ЗГ-ын хуралдаанаар хэлэлцүүлэхтэй холбогдуулан ЗГ-ын тогтоолын төсөл, танилцуулга, БХГ-ний төслүүдэд яамдаас санал авахаар УУХУС-ын 2019.09.02-ний өдрийн 01/2477 тоот албан бичгийг яамдад хүргүүлж, ирүүлсэн саналыг нэгтгэн, ЗГ-ын тогтоолын төсөл, танилцуулгыг бэлтгэн ЗГХЭГ-т 2019.11.04-ний өдөр хүргүүлээд байна.</p> <p>- Тариагч XV талбайн БХГ-г шүүхийн шийдвэрээр сэргээх асуудлыг ЗГ-ын хуралдаанаар хэлэлцүүлэхээр ЗГ-ын тогтоолын төсөл, танилцуулга бэлтгэн 2019.10.10-ны өдрийн 01/2855 албан бичгээр ЗГХЭГ-т хүргүүлсэн ба ЗГ-ын 2019.12.11-ний өдрийн хуралдаанаас тогтоол гаргуулсан.</p> <p>- Малнай Трейд ХХК-ийн газрын тосны хайгуулын Баянтүмэн XVII талбайд байгуулсан БХГ-ний эрх, үүргийг "Түмэн Ойл" ХХК-д шилжүүлэх тухай ЗГ-ын тогтоолын төсөл, танилцуулга бэлтгэн ЗГХЭГ-т 2019.11.22-ны өдрийн 01/3267 дугаар албан бичгээр хүргүүлсэн.</p> <p>Газрын тосны ашиглалтын үйл ажиллагаа явуулж буй "Петрочайна Дачин Тамсаг" ХХК-ийн 705 гадаад ажилтны Монгол Улсад хөдөлмөр эрхлэх асуудлыг НХХЯаманд уламжлан шийдвэрлүүлсэн.</p> <p>- Газрын тосны ашиглалтын үйл ажиллагаа явуулж буй "Доншөн газрын тос Монгол" ХХК-ийн 92 гадаад ажилтны Монгол Улсад хөдөлмөр эрхлэх асуудлыг НХХЯаманд уламжлан шийдвэрлүүлсэн.</p> <p>Газрын тосны хайгуулын үйл ажиллагаа явуулж буй "Петро Матад" ХХК-ийн 130, "Смарт ойл Монголиа" ХХК-ийн 27 гадаад ажилтны Монгол Улсад хөдөлмөр эрхлэх асуудлыг НХХЯам, болон Хөдөлмөр халамжийн үйлчилгээний ерөнхий газарт уламжлан ажиллах хүчний асуудлыг шийдвэрлүүлж дэмжлэг үзүүлэн ажилласан.</p>
--	--	--	--	--

9. Газрын тос болон уламжлалт бус газрын тосны хуримтлал байж болох газарт эрэл, хайгуулын ажлыг эрчимжүүлэх	2016 - 2020		Хувийн хэвшлийн хөрөнгө оруулалт 5,000.0 Эрэл, хайгуул, үнэлгээний ажлыг эрчимжүүлж, тухайн жилийн батлагдсан төлөвлөгөөт ажлыг хийж гүйцэтгэх	"Жи Өү Зйч" ХХК нь Газрын тосны тухай хуулийн 16 дугаар зүйлийн дагуу 2016.01.15-нд Номгон-IX газрын тосны хайгуулын талбайд НДМ хийн эрлийн ажил хийж гүйцэтгэх гэрээг хуучин нэрээр ГТГ-тай байгуулсан. Эрлийн ажлын хүрээнд өмнөх хайгуул судалгааны материалыг нэгтгэх, тойм нөөцийн үнэлгээ, хайгуулын ажлын хөтөлбөр боловсруулах ажлуудыг гүйцэтгэж, Газрын тосны тухай хуулийн 17.1-р заалтын дагуу 2016.07.21-ний өдөр дүгнэлт гаргуулсан байна. Газрын тосны тухай хуулийн 17.2-р заалтын дагуу "Номгон-IX" талбайд байгуулах нүүрсний давхаргын метан хийн 17.4-р заалтын дагуу АМГТГ-тай БХГ-ний хэлэлцээрийг хийж гүйцэтгэн 2017.05.03-ны өдөр хэлэлцэн тохирсон БХГ-ний төслийг УУХҮЯ-нд ирүүлсэн. Гэрээний төсөлд 2017 оны 8 дугаар сар, 2018 оны 2 дугаар сард яамдуудаас санал авч нэгтгэн ЗГХЗГ-т хургуулсан. Газрын тосны хайгуулын Номгон-9 дүгээр талбайд нүүрсний давхаргын метан хийн чиглэлээр Австрали Улсын хөрөнгө оруулалттай "Жи Өү Зйч" ХХК-тай БХГ байгуулах эрхийг АМГТГ-ын дарга Х.Хэрлэнд олгох тухай ЗГ-ын 2018.08.22-ны өдрийн 265 тоот тогтоолыг гаргуулсан. Тус гэрээг 2018.08.18-ны өдөр байгуулсан. "Говийн гарц" ХХК хуучин нэрээр ГТГ-тай 2014 онд эрлийн гэрээ байгуулж, эрлийн ажлын тайлангаа 2017 оны 2 сард АМГТГ-т хүлээлгэн өгсөн бөгөөд 2017.11.01-ний өдөр АМГТГ-ийн "Газрын тос, уламжлалт бус газрын тосны эрэл, хайгуул, ашиглалтын техникийн зөвлөл"-өөр уг тайланг хэлэлцэн хүлээн авсан. "Говийн гарц" ХХК нь газрын тосны тухай хуулийн дагуу эрлийн гэрээний хүрээнд хийгдсэн ажлын үр дүнд газрын тосны хайгуулын үйл ажиллагаа явуулахаар БХГ байгуулах хүсэлтээ 2018.01.03-ны өдөр АМГТГ-т ирүүлсэн. Уг төслийг судлан үзээд бүх яамдаас санал авч нэгтгэж байна. "Говийн гарц" ХХК хуучин нэрээр ГТГ-тай 2014 онд эрлийн гэрээ байгуулж, эрлийн ажлын тайлангаа 2017 оны 2 сард АМГТГ-т хүлээлгэн өгсөн бөгөөд 2017.11.01-ний өдөр АМГТГ-ийн "Газрын тос, уламжлалт бус газрын тосны эрэл, хайгуул, ашиглалтын техникийн зөвлөл"-өөр уг тайланг хэлэлцэн хүлээн авсан. "Говийн гарц" ХХК нь газрын тосны тухай хуулийн дагуу эрлийн гэрээний хүрээнд хийгдсэн ажлын үр дүнд газрын тосны хайгуулын үйл ажиллагаа явуулахаар БХГ байгуулах хүсэлтээ 2018.01.03-ны өдөр АМГТГ-т ирүүлсэн. Уг төслийг судлан үзээд бүх яамдаас санал авч нэгтгэж Зөсгийн газрын хуралдаанаар хэлэлцүүлэхэд бэлэн болгоод байна.	70
--	-------------	--	---	---	----

			<p>Газрын тосны хайгуулын Богд IV, Онги V, Т-1 талбайнуудад нүүрсний давхаргын метан хийн хайгуул хийх талаар Бүтээгдэхүүн хуваах гэрээ байгуулах асуудлыг ЗГ-ын хуралдаанаар хэлэлцүүлэхтэй холбогдуулан ЗГ-ын тогтоолын төсөл, танилцуулга, Бүтээгдэхүүн хуваах гэрээний төслүүдэд яамдаас санал авахаар УУХУС-ийн 2019.09.02-ний өдрийн 01/2477 тоот албан бичгийг яамдад хүргүүлж, ирүүлсэн саналыг нэгтгэн, ЗГ-ын тогтоолын төсөл, танилцуулгыг бэлтгэн ЗГХЭГ-т 2019.11.04-ний өдөр хүргүүлсэн. "Калкорп Монголиа" ХХК-ийн Богд IV, Онги V талбайд явуулж буй уламжлалт газрын тосны хайгуулын үйл ажиллагааг 2 жилээр сунгаж, УУХУС-ын 2019.10.02-ны өдрийн А/192 дугаар тушаалаар 381 тоот тусгай зөвшөөрлийн гэрчилгээ олгов. Газрын тосны хайгуулын Сулинхээр ХХIII талбайд БХГ байгуулсан "Шунхлай энерги" ХХК-ийн хайгуулын тусгай зөвшөөрлийг 2 жилээр сунгах УУХУС-ын тушаалын төслийг боловсруулан тусгай зөвшөөрлийн хугацааг сунгасан.</p>	
--	--	--	--	--

39	10. Хүлэмжийн хийг бууруулах чиглэлээр газрын тосны олборлолтоос гарч байгаа газрын тосны ууссан хийг ашиглах чиглэлээр судалгаа хийх ашиглах	2016 - 2018	Гадаад эх үүсвэр, хувийн хэвшлийн хөрөнгө оруулалт 100.0 Олон улсын туршлага, судалгааны үр дүнг үндэслэн боломжит хувилбарыг гаргах хэрэгжүүлж эхлэх	"Дашваанжил" ХХК-иас тавьсан хүсэлтийн дагуу 2018 оны 2 дугаар сард тус компанийн төлөвлөлтэй уулзалт хийж, Тосон-Уулын ордоос олборлож буй шингэнээс ялган авч буй ууссан хийг Япон улсад шинжлүүлэх талаар хэлэлцэн шаардлагатай мэдээ, материалыг нэгтгэн хүргүүлсэн ба олборлолтын талбай дээрээс ууссан хийн дээж авах ажлыг зохион байгуулсан. -БХГ-т Тосон-Уул XIX, Тамсаг XXI талбайн газрын тосны орд газраас олборлосон шингэнээс ялган авсан ууссан хийн хэмжээ, зарцуулалт дараах байдалтай байна. Үүнд: -БХГ-т Тосон-Уул XIX талбайгаас нийт 10,666,957 м3 хийг ялгасанаас, 6,432,385 м3 хийг халаах зууханд, 508,426м3 хийг цахилгаан генераторт тус тус ашиглаж, илүүдэл буюу 3,726,164 м3 хийг бамбардсан байна. Та-1 олборлолтын нэгдсэн байгууламжийн өдөр тутмын мэдээнээс харахад хүйтний улиралд хоногт дунджаар 1800м3, дулааны улиралд 1100м3 хийг цахилгаан генераторт ашигласан. -БХГ-т Тамсаг XXI талбайгаас нийт 8,417,740 м3 хийг ялгасанаас, 6,633,832 м3 хийг халаах зууханд, 603,523м3 хийг цахилгаан генераторт тус тус ашиглаж, илүүдэл буюу 1,180,385 м3 хийг бамбардсан. Та-2 олборлолтын нэгдсэн байгууламжийн өдөр тутмын мэдээнээс үзэхэд хүйтний улиралд хоногт дунджаар 2500м3, дулааны улиралд хоногт дунджаар 1450м3 хийг цахилгаан генераторт ашигласан байна. -Тосон-Уул XIX талбайн хувьд 500кВт-ын 2 хийн генератортой бөгөөд үүний нэгийг тогтмол ажиллуулдаг. Тамсаг XXI талбайн хувьд 600 кВт-ын 4 хийн генератортой бөгөөд үүнээс 1-ээс 2-ыг тогтмол ажиллуулдаг байна. Хийн генераторын хүчин чадал болон тоо хэмжээг нэмэгдүүлснээр үйлдвэрлэх эрчим хүчний хэмжээг нэмэгдүүлэх бөгөөд шатааж буй (бамбардаж буй) хийг бүрэн ашигласан тохиолдолд 1.5-3 МВт орчим эрчим хүчийг гарган авах боломжтой гэж үзэж Тосон-Уул XIX талбайд шинээр 2 хийн үүсгүүр тавих асуудлыг тавьж, санал дүгнэлт гарган, ажлын төлөвлөгөө, төсөвт тусган ашиглалтанд оруулах талаар арга хэмжээ ач ажилласан. Одоогоор шинэ 2 хийн үүсгүүр нь тогтмол ажиллаж байна. Өвлийн улиралд хийн зарим хэсгийг нэгдсэн байгууламжийн халаалтад ашиглаж байна. Олборлосон шингэнээс ялган авсан ууссан хийг дулааны улиралд орд ашиглалтаас хамааран 20 хүртэл хувийг бамбардаж шатааж шаардлага гарч байгаа ба өвлийн улиралд цахилгаан эрчим хүч гаргах, халаах зуух ажиллуулах зэрэг үйл ажиллагаанд бүрэн ашиглаж байна. Газрын тосны ашиглалтын үйл ажиллагааны үед ялгарч буй газрын тосонд ууссан хийг ашиглах талаарх асуудлыг тус компанид тавьж ирсэн бөгөөд өнөөгийн байдлаар уг хийг дотоод	100
40	11. Газрын тосны хайгуул, ашиглалтын үйл ажиллагаа явуулж буй талбайд ой хээрийн түймэр гарах,	2016 - 2020	Хувийн хэвшлийн хөрөнгө оруулалт 100.0 Зурвас байгуулах ажлыг	Хаврын хуурайшилтын үе эхэлсэнтэй холбогдуулан галын аюулаас хамгаалах зурвас бүс байгуулах шаардлагыг гэрээлэгчид тавьж, Тамсаг XXI талбайн галын аюулгүйн зурвасыг үйлдвэрлэлийн бааз болон нэгдсэн байгууламжийг, мөн цооногуудыг тойруулан галын аюулгүйн бүс, Тосон-Уул XIX талбайн үйлдвэрлэлийн бааз, нэгдсэн байгууламж, цооногуудаас 20-50 метр зайтай, 5-8 метр өргөн, 3-5 метр гүнтэй галын аюулгүйн зурвасыг татаж дуусгасан. Мөн 2019 онд олборлолтын цооног орчимд гал түймрээс сэргийлэх зурвасыг хийлгүүлэхээр төсөв батлуулсан бөгөөд 2019.06.01-ний өдрийн байдлаар Петровичайна Дачин Тамсаг ХХК нь уг ажлыг гүйцэтгэх компанийг шалгаруулах	100

41	12. Газрын тосны хайгуул, ашиглалтын үйл ажиллагаа явуулж буй аж ахуйн нэгжүүдийг "Олборлох үйлдвэрлэлийн ил тод байдлын санаачилга"-д хамруулах	2016 - 2020		Улсын төсөв 2.5 "Олборлох үйлдвэрлэлийн ил тод байдлын санаачилга"-д хамруулан тайланг жил бүр авах	Уул уурхай, хүнд үйлдвэрийн яамны Төрийн нарийн бичгийн даргын 2018 оны А/06 дугаар тушаалаар Эрдэс баялгийн гэрээний мэдээллийн цахим сангийн үр нөлөө тогтвортой ажиллагааг дэмжих хүрээнд Ашигт малтмал газрын тосны газар болон нутгийн захиргааны байгууллагаас тусгай зөвшөөрөл эзэмшигчтэй байгуулсан гэрээнүүдийг ил тод болгох цахим санд байршуулах үүрэг бүхий ажлын хэсгийн байгуулсан. Ажлын хэсэг нийт 12 удаа хуралдаж эрдэс баялгийн салбарын 12 төрлийн 434 гэрээг цахим санд байршуулсан байна. Үүнээс 26 гэрээ нь газрын тосны бүтээгдэхүүн хуваах гэрээ байна. Энэ ажлын хүрээнд аж ахуй нэгжүүдийн "Олборлох үйлдвэрлэлийн ил тод байдлын санаачилга"-д хамрагдсан талаар судалгаа хийсэн ба гэрээлэгч компаниудыг ил тод байдлын санаачилгад хамрагдах талаар зөвлөмж өгч ажилласан ба "Петрочайна Дачин Тамсаг" ХХК, "Петро Матад" ХХК, "Сентрал Азиан Петролеум Корпорейшн Лимитед" ХХК-иуд уг санаачлагад хамрагдаад байна. Дээрх ажлын хэсэг нь 2019 оны 04 дүгээр сарын 21-ны өдөр гэрээний цахим сангийн нээлтийн үйл ажиллагааг зохион байгуулсан бөгөөд Уул уурхай, хүнд үйлдвэрийн яамны Төрийн нарийн бичгийн даргын 2019 оны А/13 дугаар тушаалаар ажлын хэсгийг шинэчлэн байгуулж эрлийн гэрээ болон бичил уурай эрхлэгч нартай байгуулсан гэрээг цахим санд байршуулах ажлыг зохион байгуулан ажиллаж байна.	100
42	2.64 Төрөөс эрдэс баялгийн салбарт баримтлах бодлого-ын 3.1.2-г заасан иргэд бичил уурхайн салбарт хууль ёсны бүтцээр	2016 - 2020		Нэгдсэн зохион байгуулалтад оруулах судалгаа хийх	Бичил уурхайн холбогдох хууль тогтоомжийг сурталчлах, хэрэгжилтийг хангах, хувиараа ашигт малтмал олборлох хууль бус үйл ажиллагааг бичил уурхайн зохион байгуулалтад оруулах, элбажуулах, байгаль орчны хариуцлагыг дээшлүүлэх зорилгоор БОАЖЯ, ТЕГ, МХЕГ, ЦЕГ, АМГТГ-тай хамтран ажиллаж байна. Тус яамнаас Байгаль орчин, аялал жуулчлалын сайдаар ахлуулсан ажлын хэсэгт холбогдох төлөөллийг оролцуулж, 2019 оны 9 дүгээр сарын 17 болон 12 дугаар сарын 17-ны өдрүүдэд Сэлэнгэ аймгийн Ерөө, Хүдэр сум, Бугант тосгонд ажиллаж хяналт шалгалт хийсэн бөгөөд хууль бусаар алт олборлож байсан үйл ажиллагааг таслан зогсох арга хэмжээг авч зөрчил гаргасан 48 үйлдэлд хамаарах зарим иргэн, аж ахуйн нэгжийг цагдаагийн байгууллагад шилжүүлсэн. Түүчлэн ажлын хэсгээс хууль бусаар алт олборлох үйл ажиллагааг таслан зогсоох, холбогдох арга хэмжээг газар дээр нь хэрэгжүүлэх зорилгоор Сэлэнгэ аймагт 10 ажлын хэсэг 1 сарын хугацаатай ажиллуулахаар төлөвлөж, холбогдох зардлыг Засгийн газрын хуралдаанд танилцуулж, 2019 оны 341 дүгээр тогтоолоор батлуулсан.	100

43	2.65. Уул уурхайн дэд бүтцийн хөгжлийн урт хугацааны төлөвлөлт боловсруулж, салбар хоорондын уялдааг сайжруулна.	2. Уул уурхайн дэд бүтцийн хөгжлийн урт хугацааны төлөвлөлтийг хэрэгжүүлэхэд салбар хоорондын уялдааг холбоог хангах	2016 - 2020		Дэд бүтцийн хөгжлийн төсөл хэрэгжүүлэх	ТНБД-ийн 2017.10.09-ний өдрийн А/134 дугаар тушаалаар "Уул уурхайн дэд бүтцийн хөгжлийн урт хугацааны төлөвлөлтийн баримт бичиг"-ийн төслийг боловсруулах ажлын хэсгийг байгуулсан. Ажлын хэсгийн хүрээнд Сангийн яам, Эрчим хүчний яам, Зам тээврийн хөгжлийн яам, холбогдох агентлагаас төлөөллийг оруулж, шаардлагатай мэдээллийг авч нэгтгэн, уул уурхайн дэд бүтцийн хөгжлийн хөтөлбөрийн төслийг боловсруулан салбар хоорондын уялдааг хангах чиг үүргийн дагуу Үндэсний хөгжлийн газарт 2018 оны 10 дугаар сарын 10-ны өдрийн 01/2687 тоот албан бичгээр хүргүүлсэн Гэвч Монгол Улсын Засгийн газрын 2018 оны 42 дугаар тогтоолоор Дэлхийн тогтвортой хөгжлийн зорилтууд (2015-2030), Монгол Улсын тогтвортой хөгжлийн үзэл баримтлал-2030, Засгийн газрын 2016-2020 оны үйл ажиллагааны хөтөлбөр, Эдийн засгийг сэргээх хөтөлбөр, Хөгжлийн зам хөтөлбөртэй уялдсан Гурван тулгуурт хөгжлийн бодлогыг батлан гаргасан. Үг бодлогын баримт бичгийн 3 дугаар зүйлд Бодлогын зорилтыг хангах үйл ажиллагааг зааж өгсөн бөгөөд 3 дугаар зүйлийн 3.2.3 дахь заалтад "уул уурхайн хөгжлийг дэмжих тээвэр, дэд бүтцийг барьж байгуулах" асуудлыг тусгасан. Мөн Монгол Улсын Их Хурлын 2018 оны 37 дугаар тогтоолын хавсралтаар батлагдсан Монгол Улсын Нийгэм, эдийн засгийг 2019 онд хөгжүүлэх үндсэн чиглэлд эрчим хүч, зам тээврийн асуудлуудыг тус тус тусгасан бол, Монгол Улсын Засгийн газрын 2018 оны 10 дугаар сарын 24-ний өдрийн 325 дугаар тогтоолоор Төрөөс эрчим хүчний талаар баримтлах бодлогыг хэрэгжүүлэх дунд хугацааны үндэсний хөтөлбөр (2018-2023)-ийг, Монгол Улсын Засгийн газрын 2018 оны 10 дугаар сарын 24-ний өдрийн 321 дүгээр	100
44	2.66. Уул уурхайн судалгааны нэгж байгуулж, нэгж байгуулж, эрдэс баялгийн салбарт хөрөнгө оруулалтын таатай орчинг бий болгоно	1. Уул уурхайн судалгааны нэгж байгуулах талаар санал боловсруулах	2017			Уул уурхайн бодлогын газраас "Уул уурхайн судалгааны нэгж байгуулах" талаар судалгааг хийж, яамны удирдлагад танилцуулсан. Биелэлт-100%	100
45	эрдэс баялгийн салбарт хөрөнгө оруулалтын таатай орчинг бий болгоно	2. Уул уурхайн судалгааны нэгж байгуулах саналыг холбогдох байгууллагад хүргүүлж шийдвэрлүүлэх	2017			УУХҮЯ-ны бүтцийн өөрчлөлтийн төслийг боловсруулж, Засгийн газрын хуралдаанд танилцуулж, Засгийн газрын 2018 оны 370 дугаар тогтоолоор батлуулсан. Үг тогтоолоор судалгааны нэгжийн үүргийг гүйцэтгэх Эдийн засаг, хөрөнгө оруулалт, судалгааны кэлтсийг байгуулан үйл ажиллагаа явуулж байна. Биелэлт-100%	100
46	2.67. Хоёрдогч ашигт малтмал ашиглах эрх зүйн орчинг бий болгож, уурхайн	2. Уурхайн хаалт, нөхөн сэргээлтийн журмыг олон улсын жишигт нийцүүлэн боловсруулж	2017 - 2018		Журам батлагдан мөрдөгдөж эхлэх	Уурхай, уулын болон баяжуулах үйлдвэрийн нөхөн сэргээлт, хаалтын журмын төсөл, нөлөөллийн шинжилгээний тайлан боловсруулж, батлуулах чиг үүрэг бүхий ажлын хэсгийн бүрэлдэхүүнийг Уул уурхай, хүнд үйлдвэрийн сайдын 2018.04.24-ний өдрийн А/68 дугаар тушаалаар байгуулсан. Уурхай, уулын болон баяжуулах үйлдвэрийн нөхөн сэргээлт, хаалтын журмын төслийг эцэслэн боловсруулж, УУХҮС, БОАЖС нарын 2019 оны А/181/А/458 дугаар тушаалаар батлуулж, Захиргааны хэм хэмжээний актын улсын нэгдсэн санд 2019.11.21-ний өдрийн 4530 дугаарт бүртгүүлсэн	100

47	2.68 "Алт-2" хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэхэд шаардагдах санхүүжилтийг Монголбанктэй хамтран шийдвэрлэнэ.	1 "Алт-2" хөтөлбөрийн санхүүжилтийн тооцоог гаргах	2017			Нөөц нь тогтоогдсон алтны ордуудыг эргэлтэд оруулах санхүүжилтийн асуудлаар Сангийн яам Монголбанкны холбогдох хүмүүс, алт олборлогч томоохон 25 аж ахуйн нэгжийн төлөөллийг оролцуулсан уулзалтыг УУХҮЯ-нд зохион байгуулсан. Санхүүжилт шаардлагатай алтны 130 төслийн мэдээллийг нэгтгэж Хөгжлийн банкинд хүргүүлсэн. - Хөтөлбөрийн хүрээнд санхүүгийн дэмжлэг үзүүлэхэд Хөгжлийн банктэй хамтран ажиллахаар Уул уурхай, хүнд үйлдвэрийн сайдын 2018 оны А/249 дугаар тушаалаар ажлын хэсгийг байгуулсан. Ажлын хэсгийн хуралдаанаар УУХҮЯ-аас гаргасан санал, хүсэлтийн дагуу "Алт-2" үндэсний хөтөлбөрийн хүрээнд алт олборлогч аж ахуйн нэгжүүд санхүүжилт хүсэхэд тулгамдаж буй асуудлуудыг Хөгжлийн банканд танилцуулсан.	100
48		2 Санхүүжилтийн тооцоог Монголбанкнд хүргүүлж шийдвэрлүүлэх	2016 - 2017			Алт хөтөлбөрийн хүрээнд санхүүгийн дэмжлэг үзүүлэх аж ахуйн нэгжүүдийн судалгаа, эзэлийн хэмжээг тооцоолон 2017 онд Монголбанкнд хүргүүлсэн - ОУВС-тай байгуулсан гэрээ, хэлэлцээрийн үндсэнд Монголбанкнаас алтны санхүүжилтийн эх үүсвэрийг гаргах боломжгүй болсон, Санхүүжилтийн асуудлыг Сангийн яам болон Хөгжлийн банктэй хамтран шийдвэрлэсэн. Үүний үр дүнд Хөгжлийн банк зээл хүссэн 25 аж ахуйн нэгжийг судалж, материалын бүрдэл хангасан 8 аж ахуйн нэгжид 24.8 тэрбум төгрөгийн санхүүжилт олгогдсон байна.	100
49	2.69 Алтны олборлолтыг нэмэгдүүлж, бичил уурхай эрхлэгчдийн олборлосон алтыг худалдан авах эрх зүйн орчинг бүрдүүлнэ.	2. Хөтөлбөр батлагдсантай холбогдуулан холбогдох хууль тогтоомжид нэмэлт, өөрчлөлт оруулах	2017 - 2018	Хууль тогтоомжийн төслүүдийг боловсруулан батлуулах	Алтны татварын эрх зүйн орчинг тогтвортой байлгах үүднээс Ашигт малтмалын тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төсөл, үзэл баримтлал, урьдчилсан тандан судалгааны хамтаар боловсруулж Засгийн газрын 2018 оны 10-р сарын 31-ний өдрийн 45 дугаар хуралдаанаар хэлэлцүүлэн дэмжигдсэн. Хуулийн төслийг 2018 оны 12-р сарын 20-ны өдрийн УИХ-ын хуралдаанаар хэлэлцүүлэхээр өргөн барьсан. УУХҮС-ын 2018 оны 2-р сарын 13-ны өдрийн А/28 дугаар тушаалаар "Тусгай зөвшөөрөл олгох сонгон шалгаруулалтын журам"-ыг, Эрдэс баялгийн мэргэжлийн зөвлөлийн "Дүрэм аргачлал батлах" тухай УУХҮС-ын 2018 оны 2-р сарын 26-ны А/46 дугаар тушаалаар дүрэмд холбогдох өөрчлөлт оруулж ордын нөвцийг бүртгэж эхэлсэн. "Монгол улсын тогтвортой хөгжлийн үзэл баримтлал 2030", "Алт-2" хөтөлбөрт тусгагдсан арга хэмжээг хэрэгжүүлэх зорилгоор төрийн өмчит "Эрдэнэс Монгол" компанийн 100%-ийн эзэмшлийн "Эрдэнэс алт ресурс" компанийг байгуулан үйл ажиллагааг дэмжин ажиллаж байна. Хөтөлбөрийн хүрээнд алт олборлолтыг нэмэгдүүлэх зорилгоор санаачлан Монгол Улсын хэмжээнд "Эх орныхоо алтыг эрдэнэсийн сандаа" аяныг Монголбанктэй хамтран 5 сарын хугацаанд амжилттай зохион байгуулж алт тушаалтын хэмжээг 1.9 тн-оор нэмэгдүүлсэн. Энэ ажлын хүрээнд Дархан-Уул, Баянхонгор аймагт алт худалдан авах, сорьц тогтоох нэг цагийн төвийг 265 сая төгрөгийн өртөгтэйгөөр байгуулагдаж орон нутагт алтыг худалдан авч эхэлсэн. Хөтөлбөрийн хүрээнд санхүүгийн дэмжлэг үзүүлэхэд Хөгжлийн банктэй хамтран ажиллахаар Уул уурхай, хүнд үйлдвэрийн сайдын 2018 оны А/249 дугаар тушаалаар ажлын хэсгийн бүрэлдэхүүнийг батлуулсан.	100	

50	3. Алтны геологийн судалгаа, эрэл-үнэлгээ, хайгуулын ажлыг хэмжээг өсгөн нөөцийг тогтвортой нэмэгдүүлэх.	2017 - 2018	Батлагдсан - 1618,8 Гүйцэтгэл – 1618,8 Санхүүжилт – 1618,8	Улсын төсөв 1,000,0 Хэтийн төлвийн үнэлгээ хийх, алтны ордын баялаг, нөөцийн хэмжээг тогтоох	Монгол орны төв, зүүн бүсийн алтны нөөцийн хэтийн төлвийн үнэлгээ хийх геологийн судалгааны ажлын "ТЗМ-Алт-2017" төслийн төсөв, төлөвлөгөөг УУХҮС-ын 2019 оны А/13 дугаар тушаалаар батлуулсан. Төслийн 2019 онд гүйцэтгэх хээрийн болон суурин боловсруулалтын ажлын хэмжээ, арга, аргачлал, төсвийн тодогтолыг ЭБМЗ-өөр 2019.02.21-ний өдрийн хуралдаанаар хэлэлцүүлэн УУХҮС-ын 5-р сарын 03-ны өдрийн А/84 дүгээр тушаалаар батлуулсан. Хээрийн судалгааны ажлыг 2017-2018 онд гүйцэтгэж дууссан бөгөөд 521,200,0 кв.км талбай буюу 33,3%-д тархсан алтны хүдэржилт бүхий талбай, дүүрэг, зангилаа, түүнд тогтоогдсон орд, илрэл, эрдэжсэн цэг, сарнилын хүрээ бүхий хэсгүүдийг нарийвчилан судалсан. Төлөвлөгөөт онд тухайн нутаг дэвсгэрийн 60%-ийг камарсан хэсэгт тогтоогдсон талбайнуудад хийгдсэн өмнөх онуудын хээрийн судалгаа ажлын үр дүн, лабораторийн шинжилгээний хариуг боловсруулан хэтийн төлвийг тогтоох ажил хийгдэж байна. -2019 оноос Монгол орны баруун, баруун өмнөд, хангайн бүсийн алтны хэтийн төлвийн судалгааны ажлыг "БӨМ-Алт-2019" төслийн хүрээнд хэрэгжүүлэхээр ажлын геологийн даалгаврыг боловсруулан ТНБД-ын 2-р сарын 04-ний өдрийн шийдвэрээр, төсөв, төлөвлөгөөг УУХҮС-ын А/13 дугаар тушаалаар тус тус батлуулсан. Төслийн гүйцэтгэчийг сонгон шалгаруулах ажлыг цахимаар хийж, шалгарсан хуулийн этгээдтэй зөвлөх үйлчилгээний гэрээг байгуулан ажлыг эхлүүлсэн. -2019 онд ЭБМЗ-ийн салбар зөвлөлийн хуралдаанаар алтны хайгуулын ажил гүйцэтгэсэн 28 үр дүнгийн тайланг хэлэлцэж үндсэн 3 ордын 50,555.33 кг, шороон 29 ордын 2,832.49 кг буюу нийт 53,387.82 кг алтны нөөцийг Улсын нөөцийн нэгдсэн бүртгэлд бүртгэсэн. - Ашигт малтмалын тухай хуульд 2014 онд орсон нэмэлт, өөрчлөлтөөр Монгол банк,	100
51	4. Сорьцын хяналтын албаны чадавхийг бэхжүүлж, техник	2016 - 2017		Улсын төсөв 1,200,0 Хүчин чадлыг нэмэгдүүлж,	Швейцарийн Хөгжлийн Агентлаг /ШХА/-ийн "Тогтвортой бичил уурхай" төслөөс 2016 онд 6 кг хүртэлх жинтэй алт хайлах зуух /1 ширхэг/, дагалдах тоног төхөөрөмжийн хамт 40,0 сая орчим төгрөгөөр Сорьцын хяналтын газарт худалдан авч өгсөн. 2019 онд Монгол банкны 180 сая төгрөгийн санхүүжилтээр Ховд хотод сорьцын лаборатори байгуулахаар ажиллаж байна. Мөн Улаанбаатар хотод алт хайлуулах зуух тавихаар Монгол банкаас шийдвэрлэсэн байна.	100

52	5. Алтыг боловсруулж нэмүү өртөг шингэсэн эцсийн бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэх, алт цэвэршүүлэх үндэсний үйлдвэрийг байгуулах	2017	Гадаад зээл 2,000.0 Нэмүү өртөг шингэсэн бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэх	Улсын Их Хурлын Байнгын хорооны 2018.10.30-ны өдрийн "Чиглэл өгөх тухай" 32 дугаар тогтоолд "Монгол Улсын Засгийн газрын 2016-2020 оны үйл ажиллагааны кетөлбөр"-ийн 2.69 дэх заалтыг хэрэгжүүлэх хүрээнд 2019 онд багтаан дотооддоо алт цэвэршүүлэх үйлдвэр байгуулах ажлыг эхлүүлэхийг МУ-ын ЗГ /Ү.Хүрэлсүх/, Монголбанк /Н.Баяртсайхан/-нд чиглэл болгосон. -Улсын Их Хурлын Байнгын хорооны 2018 оны 10 дугаар сарын 30-ны өдрийн "Чиглэл өгөх тухай" 32 дугаар тогтоолын хэргэжилтийг хангах ажлын хүрээнд Монголбанкны Ерөнхийлөгчийн 2016 оны "Ажлын хэсэг байгуулах тухай" А-303 тогтоолоор Монгол Улсад алт цэвэршүүлэх үйлдвэр байгуулах ажлын цогц төлөвлөгөө боловсруулах, холбогдох тооцоо судалгаа хийж танилцуулах ажлын хэсэг байгуулагдан ажиллаж байна -ЗГ-ын 2019 оны 02 дугаар сарын хуралдаанаар алт цэвэршүүлэх үйлдвэр байгуулах асуудлыг хэлэлцэж "Стратегийн ач холбогдолтой том төслийг хэрэгжүүлэх зарим арга хэмжээний тухай" ЗГ-ын тэмдэглэл гарсан. -Үндэсний аюулгүй байдлын зөвлөлийн 2019.02.27-ны өдөр алт цэвэршүүлэх үйлдвэр байгуулах асуудлаар "Эдийн засгийн аюулгүй байдлыг хангах тухай" зөвлөмж гарсан. Тус зөвлөмжийн хэрэгжилтийг хангах хүрээнд Тагнуулын ерөнхий газраас ЗГХЭГ-т алт цэвэршүүлэх үйлдвэр байгуулах асуудлыг нууцад хамруулах асуудлаар ЗГ-ын тогтоолын төслийг боловсруулж, ЗГ-ын хуралдаанаар зохих журмын дагуу хэлэлцүүлэн шийдвэрлүүлсэн.	40
53	6. Ашиглалтад оруулахад бэлэн болсон алтны уурхай, баяжуулах үйлдвэрийг байнгын ашиглалтад оруулахад дэмжлэг үзүүлэх	2016 - 2020	Алтны олборлолтын хэмжээ нэмэгдэх	2019 онд Ашигт малтмалын тухай хуулийн 35 дугаар зүйлийн 35.4 дэх хэсэг, Уул уурхай, хүнд үйлдвэрийн сайдын 2019 оны 01 дүгээр сарын 21-ний өдрийн А/16 дугаар тушаалаар батлагдсан "Уурхай, уулын болон баяжуулах үйлдвэрийг ашиглалтад хүлээн авах журам"-ын 2 дугаар зүйлийн 2.1.2 дах заалтыг тус тус үндэслэн Уурхай, уулын болон баяжуулах үйлдвэрийг ашиглалтад хүлээн авах улсын комиссыг томилон алтны болон алт агуулсан хүдэр олборлох 37 уурхай, уулын үйлдвэрийг Улсын комиссын шийдвэрээр байнгын ашиглалтад хүлээн аваад байна Биелэлт-100%	100

54	7 Бичил уурхай төвлөрсөн нутаг дэвсгэрт алтны худалдааны нэг цэгийн үйлчилгээ байгуулах талаар судалж хэрэгжүүлэх	2016 - 2019		Холбогдох байгууллага д асуудлыг танилцуулж шийдвэрлүүлэх Үйлдвэрийн барилгын ажил явагдах	Сайдын 2018.02 26-ны өдрийн А/47 дугаар тушаалаар байгуулагдсан "Алтны нийлүүлэлтийн сүлжээг боловсронгуй болгох" үүрэг бүхий ажлын хэсгийг байгуулж алтны сорьц тогтоох, худалдан авах нэг цэгийн үйлчилгээний төвийн байршлыг хуралд оролцогчид Баянхонгор болон Дархан-Уул аймгууд байх нь зүйтэй гэж 100 хувийн саналаар баталсан. "Алт-2" хөтөлбөрт тусгагдсан арга хэмжээг хэрэгжүүлэх зорилгоор төрийн өмчит "Эрдэнэс Монгол" компанийн 100%-ийн эзэмшлийн "Эрдэнэс алт ресурс" компанийг байгуулан үйл ажиллагааг дэмжин ажиллаж байна. Хөтөлбөрийн хүрээнд алт олборлолтыг нэмэгдүүлэх зорилгоор санаачлан Монгол Улсын хэмжээнд "Эх орныхоо алтыг эрдэнэсийн сандаа" аяныг Монголбанкттай хамтран 5 сарын хугацаанд амжилттай зохион байгуулж алт тушаалтын хэмжээг 1.9 тн-оор нэмэгдүүлсэн. Энэ хүрээнд Дархан-Уул, Баянхонгор аймагт алт худалдан авах, сорьц тогтоох нэг цэгийн төвийг 265 сая	100
----	---	-------------	--	---	---	-----

55	2.70.Газрын тосны олборлолтыг тогтвортой нэмэгдүүлэн газрын тос боловсруулах үйлдвэр байгуулна.	4 Барилгын ажлыг гүйцэтгэж, үйлдвэрийг хүлээн авч ашиглалтад оруулах	2017 - 2020	Гадаад зээл 800,000.0 Үйлдвэрийн барилгын ажил явагдах	Төслийн нарийвчилсан ТЭЗҮ боловсруулах ажлын гүйцэтгэгчээр БНЗУ-ын "Инженерс индиа лимитед" компани шалгарч УУХҮЯ болон "Монгол газрын тос боловсруулах үйлдвэр" ТӨХХК-тай Зөвлөх үйлчилгээний гурвалсан гэрээг 2017.08.09-ний өдөр байгуулсан. Захиалагч УУХҮЯ, төсөл хэрэгжүүлэгч "Монгол газрын тос боловсруулах үйлдвэр" ТӨХХК компани болон хөндлөнгийн хяналт хийх Итали Улсын "КТ-Кинетикс" компани хамтран ТЭЗҮ-ийн ажлын гүйцэтгэлд хяналт тавин ажилласан бөгөөд эцсийн тайланг УУХҮЯ-ны дэргэдэх "Эрдэс баялгийн мэргэжлийн зөвлөл"-ийн 2018.11.15-ны өдрийн өргөтгөсөн хуралдаанаар хэлэлцэн хүлээн авсан. Үйлдвэрийн нарийвчилсан ТЭЗҮ-ийг хүлээн авсантай холбогдуулан төслийн менежментийн зөвлөх компанийг хоёр улсын хооронд байгуулсан 1.0 тэрбум ам долларын зээлийн ерөнхий хэлэлцээрт заасны дагуу сонгон шалгаруулсан бөгөөд менежментийн зөвлөх компаниар БНЗУ-ын "Инженерс Индиа Лимитад" төрийн өмчит компани шалгарч, зөвлөх үйлчилгээ үзүүлэх гэрээг төсөл хэрэгжүүлэгч "Монгол газрын тос боловсруулах үйлдвэр" ТӨХХК-тай 2019.05.13-ны өдөр байгуулсан. Зөвлөх үйлчилгээ үзүүлэх гэрээний хэрэгжилтийг хангах хүрээнд Уул уурхай, хүнд үйлдвэрийн яам болон "Монгол газрын тос боловсруулах үйлдвэр" ТӨХХК-ийн төлөөлөл бүхий ажлын хэсэг 2019.06.08-14-ний өдрүүдэд БНЗУ-ын Шинэ Дели хотноо ажиллан Зөвлөх компанийн удирдлага, инженер техникийн ажилчидтай техникийн зөвлөлдөх уулзалт хийж үйлдвэр барих ажлын нарийвчилсан төлөвлөгөө болон суурь инженерчлэлийн зураг төсөл боловсруулахад шаардлагатай процессын болон технологийн асуудлуудаар санал солилцож, үйлдвэрийн ерөнхий төлөвлөгөөг батлав. Үйлдвэр байгуулахад шаардлагатай гаднах дэд бүтцийн бүтээн байгуулалтын ажлууд болох "Сайншанд-Газрын тос боловсруулах үйлдвэр" чиглэлийн 27 км урт салаа төмөр зам, 18,2 км урт цахилгаан хангамжийн 110 кВ-ын цахилгаан дамжуулах агаарын шугам 110/10 кВ-ын 6.3 МВ-ын суурилагдсан хүчин чадал бүхий дэд станц болон 16,63 км урт хатуу хучилттай автозам барих төслүүдийн барилга угсралтын ажлыг 2018 оны 06 дугаар сарын 22-ны өдөр Дорноговь аймгийн Алтанширээ суманд эхлүүлсэн бөгөөд 2019 оны 10 дугаар сарын 08-ний өдөр ашиглалтад хүлээн авсан. Дэд бүтцийн бүтээн байгуулалтын ажилд 2019 оны 12 дугаар сарын байдлаар нийт 116.2 тэрбум төгрөгийн санхүүжилтийг Хөгжлийн банкнаас олгоод байна. "Газрын тос боловсруулах үйлдвэрийн байгаль орчны нөлөөллийн нарийвчилсан үнэлгээ боловсруулах гэрээг "Газар дэлхий" ХХК болон "Хатан далай" ХХК-тай 2019 оны 08 дугаар сарын 23-ны өдөр байгуулсан. БОНБНУ-ний ажлын дунд болон эцсийн шатны	100
----	---	--	-------------	---	--	-----

					<p>тайланг хяналт тавин ажиллаж байгаа бөгөөд тус компани тайланг 2020 оны 1 дүгээр улиралд багтаан БОАЖЯ-ны холбогдох мэргэжлийн зөвлөлөөр хэлэлцүүлэн, шийдвэрлүүлэхээр ажиллаж байна. Газрын тос боловсруулах үйлдвэрийн бүтээн байгуулалтад оролцох, цаашид үйлдвэрт ажиллах ажилчдын орон сууцны асуудлыг шийдвэрлэх хүрээнд Дорноговь аймгийн Сайншанд хотын нутаг дэвсгэрт 550 айлын орон сууцны хотхон байгуулахад шаардлагатай импортын бараа бүтээгдэхүүнийг гаалийн болон нэмэгдсэн өртгийн албан татвараас хөнгөлөх тухай хуулийг УИХ-ын 2019 оны 11 дүгээр сарын 28-ний өдрийн хуралдаанаар хэлэлцэн баталсан. Хотхоны эхний ээлжийн барилга угсралтын ажил энэ оны 8 дугаар сарын сүүлчээр эхэлсэн бөгөөд 95 айлын 2, 40 айлын 1, 32 айлын 1 орон сууц болон оффис-үйлчилгээний төвийн газар шорооны ажил, төмөр бетон суурь, бетон хана, дулаалгын ажил хийгдэж дууссан. Эхний ээлжинд 2020 онд ашиглалтанд оруулах 40 айлын орон сууцны зоорийн давхрыг хийж гүйцэтгээд байна. Мөн Засгийн газрын 2019 оны "Тогтоолд өөрчлөлт оруулах, тогтоолын хавсралт шинэчлэн батлах тухай" 368 дугаар тогтоолоор Дорноговь аймгийн Алтанширээ сумын нутагт газрын тос боловсруулах үйлдвэр барих төсөлд зориулан улсын тусгай хэрэгцээнд авсан 150 га талбайг 405.17 га болгон өргөтгөж улсын тусгай хэрэгцээнд аваад байна.</p>
--	--	--	--	--	--

56	2.71.Зэсийн баяжмал хайлуулах, цэвэршүүлэх үйлдвэр байгуулах ажлыг дэмжиж ажиллана.	3. Үйлдвэр байгуулж, ашиглалтад оруулах	2017 - 2020		Хувиин эзвшлийн хөрөнгө оруулалт 862,400.0 Үйлдвэрийн барилгын ажил явагдах	<p>1. Зэсийн баяжмал боловсруулах үйлдвэр барих зорилгоор Өмнөговь аймгийн Ханбогд сумын нутаг дэвсгэрт орших 466 га газрыг үндэсний хэмжээний томоохон бүтээн байгуулалтын төсөл хэрэгжүүлэх зориулалтаар Засгийн газрын 2018.12.12-ны өдрийн "Газрыг улсын тусгай хэрэгцээнд авах тухай" 378 дугаар тогтоол батлагдсан Тус тогтоолын дагуу 2019.04.03-ны өдөр улсын тусгай хэрэгцээнд газрыг ашиглуулах тухай 2019/01 дугаар гэрээг байгуулаад байна.</p> <p>Түүнчлэн тус үйлдвэрийг байгуулах тухай асуудлыг Монгол Улсын Үндэсний аюулгүй байдлын зөвлөлөөр хэлэлцүүлж, зөвлөмж гарсан бөгөөд Засгийн газрын 2019.05.17-ны өдрийн "Тогтоолын хавсралтад нэмэлт оруулах тухай" 196 дугаар тогтоолоор Засгийн газрын 2017.9.13-ны өдрийн 247 дугаар тогтоолын хавсралтаар баталсан "Монгол Улсын төрийн нууцад хамаарах мэдээллийн жагсаалт"-д хамруулж нэн чухал асуудлаар анхааран ажиллаж байна</p> <p>2. Уул уурхай, хүнд үйлдвэрийн сайдын 2019 оны төсвийн багцад Зэсийн баяжмал боловсруулах үйлдвэрийн ТЗЗҮ боловсруулах зардлыг тусгуулж, УУХҮЯ-ны Төрийн нарийн бичгийн даргын 2019 оны "Үнэлгээний хороо байгуулах тухай" А/113 дугаар тушаалаар Зэсийн баяжмал боловсруулах үйлдвэрийн Техник, эдийн засгийн үндэслэлийг боловсруулах зөвлөхийг сонгон шалгаруулах үүрэг бүхий үнэлгээний хороо байгуулагдан ажилласан боловч ЗББУ-ийн техник, эдийн засгийн үндэслэл боловсруулах зөвлөхийг сонгон шалгаруулахтай холбоотой үйл ажиллагаа нь Төрийн нууцад хамаарсан тул Төрийн болон орон нутгийн өмчийн хөрөнгөөр бараа, ажил, үйлчилгээ худалдан авах тухай хуулийн 3 дугаар зүйлийн 3.4-т заасны дагуу зохион байгуулахыг Тагнуулын Ерөнхий Газрын 2019.09.18-ны өдрийн 01/1281 дугаар албан бичгээр уламжилсан. Иймд тендерийн үйл ажиллагааг цаашид үргэлжлүүлэх боломжгүй болсон. Улмаар Төрийн нарийн бичгийн даргын 2019.11.28-ний өдрийн "Ажлын хэсэг байгуулах тухай" А/203 дугаар тушаалаар Төрийн болон орон нутгийн өмчийн хөрөнгөөр бараа, ажил, үйлчилгээ худалдан авах тухай хуулийн 3 дугаар зүйлийн 3.4-т заасныг үндэслэн Зэсийн баяжмал боловсруулах үйлдвэрийн техник, эдийн засгийн үндэслэлийг боловсруулах зөвлөх үйлчилгээний гүйцэтгэгчийг сонгон шалгаруулах ажлын хэсэг байгуулагдан 2019.12 дугаар сард гүйцэтгэгчийг сонгон шалгаруулж, гэрээ байгуулаад байна. Төслийн техник, эдийн засгийн үндэслэлийг боловсруулснаар төслийн хөрөнгө оруулагчийг сонгон шалгаруулж барилгын ажлыг эхлүүлэх нөхцөл бүрдэх юм.</p>	100
----	---	---	-------------	--	--	---	-----

57	2.72. Дархан. Сэлэнгийн бүсэд хар төмөрлөгийн цогцолбор байгуулах нөхцөлийг бүрдүүлнэ	3. Төмөртэйн уурхайд хуурай болон нойтон соронзон баяжуулах үйлдвэр байгуулах	2017 - 2018		Үйлдвэр ашиглагдаж орох	Уул уурхай, хүнд үйлдвэрийн сайдын 2019 оны 06-р сарын 03-ны өдрийн А/136 тоот тушаалаар байгуулагдсан "Уул уурхай, металлургийн цогцолбор байгуулах төсөл хэрэгжүүлэх концессын гэрээ"-ний хэрэгжилттэй танилцаж, санал, дүгнэлт боловсруулах үүрэг бүхий ажлын хэсэг нь батлагдсан удирдамжийн дагуу 2019 оны 06 дугаар сарын 17-ны өдрөөс 2019 оны 06 дугаар сарын 20-ны өдрүүдэд "Дарханы төмөрлөгийн үйлдвэр" ХК-ийн гангийн үйлдвэр болон уурхай, баяжуулах үйлдвэр, дэд бүтцийн бүтээн байгуулалтын ажлууд болон үйл ажиллагаатай танилцсан ба улмаар дүгнэлт гарган цаашид авах арга хэмжээний талаар урьдчилсан байдлаар дүгнэлт, санал боловсруулсан. Үүнд, Концессын гэрээний концессын зүйлийн хэсгүүд /2.1.1-2.1.6/-ийн хэрэгжилт 75 хувьтай, гэрээний 2 дугаар бүлгийн 2.1.2, 2.1.3 дах хэсгүүд болох төмөртэйн уурхай дээр нойтон баяжуулах үйлдвэр байгуулах, шууд ангижруулсан төмрийн үйлдвэр байгуулах, гангийн үйлдвэрийн өргөтгөл хийх ажлууд хугацаандаа хэрэгжээгүй байна. Иймээс гэрээний хугацаандаа хэрэгжээгүй концессын зүйлийн хэрэгжүүлэх хугацааг 2025 он хүртэл сунгах, төлөвлөгөө боловсруулах, гэрээг сунгах хувилбарыг судалж байна.	70
58		4. Шууд ангижруулсан төмрийн үйлдвэр байгуулах	2018 - 2020		Үйлдвэрийн барилгын ажил эхлэх	Уул уурхай, хүнд үйлдвэрийн сайдын 2019 оны 06-р сарын 03-ны өдрийн А/136 тоот тушаалаар байгуулагдсан "Уул уурхай, металлургийн цогцолбор байгуулах төсөл хэрэгжүүлэх концессын гэрээ"-ний хэрэгжилттэй танилцаж, санал, дүгнэлт боловсруулах үүрэг бүхий ажлын хэсэг нь батлагдсан удирдамжийн дагуу 2019 оны 06 дугаар сарын 17-ны өдрөөс 2019 оны 06 дугаар сарын 20-ны өдрүүдэд "Дарханы төмөрлөгийн үйлдвэр" ХК-ийн гангийн үйлдвэр болон уурхай, баяжуулах үйлдвэр, дэд бүтцийн бүтээн байгуулалтын ажлууд болон үйл ажиллагаатай танилцсан ба улмаар дүгнэлт гарган цаашид авах арга хэмжээний талаар урьдчилсан байдлаар дүгнэлт, санал боловсруулсан. Үүнд, Концессын гэрээний концессын зүйлийн хэсгүүд /2.1.1-2.1.6/-ийн хэрэгжилт 75 хувьтай, гэрээний 2 дугаар бүлгийн 2.1.2, 2.1.3 дах хэсгүүд болох төмөртэйн уурхай дээр нойтон баяжуулах үйлдвэр байгуулах, шууд ангижруулсан төмрийн үйлдвэр байгуулах, гангийн үйлдвэрийн өргөтгөл хийх ажлууд хугацаандаа хэрэгжээгүй байна. Иймээс гэрээний хугацаандаа хэрэгжээгүй концессын зүйлийн хэрэгжүүлэх хугацааг 2025 он хүртэл сунгах, төлөвлөгөө боловсруулах, гэрээг сунгах хувилбарыг судалж байна.	40

59	5. Гангийн үйлдвэрийн өргөтгөл хийж, хүчин чадлыг нь нэмэгдүүлэх	2019 - 2020			Уул уурхай, хүнд үйлдвэрийн сайдын 2019 оны 06-р сарын 03-ны өдрийн А/136 тоот тушаалаар байгуулагдсан "Уул уурхай, металлургийн цогцолбор байгуулах төсөл хэрэгжүүлэх концессын гэрээ"-ний хэрэгжилттэй танилцаж, санал, дүгнэлт боловсруулах үүрэг бүхий ажлын хэсэг нь батлагдсан удирдамжийн дагуу 2019 оны 06 дугаар сарын 17-ны өдрөөс 2019 оны 06 дугаар сарын 20-ны өдрүүдэд "Даржаны төмөрлөгийн үйлдвэр" ХК-ийн гангийн үйлдвэр болон уурхай, баяжуулах үйлдвэр, дэд бүтцийн бүтээн байгуулалтын ажлууд болон үйл ажиллагаатай танилцсан ба улмаар дүгнэлт гарган цаашид авах арга хэмжээний талаар урьдчилсан байдлаар дүгнэлт, санал боловсруулсан. Үүнд: Концессын гэрээний концессын зүйлийн хэсгүүд /2.1 1-2 1.Б/-ийн хэрэгжилт 75 хувьтай, гэрээний 2 дугаар бүлгийн 2.1.2, 2.1.3 дах хэсгүүд болох төмөртэйн уурхай дээр нойтон баяжуулах үйлдвэр байгуулах, шууд ангижруулсан төмрийн үйлдвэр байгуулах, гангийн үйлдвэрийн өргөтгөл хийх ажлууд хугацаандаа хэрэгжээгүй байна. Иймээс гэрээний хугацаандаа хэрэгжээгүй концессын зүйлийн хэрэгжүүлэх хугацааг 2025 он хүртэл сунгах, төлөвлөгөө боловсруулах, гэрээг сунгах хувилбарыг судалж байна	40
60	6. Гангийн үйлдвэрлэлийн бизнесийн таатай орчныг бүрдүүлж, төмөрлөгийн үйлдвэрүүдийн ашиглалтыг сайжруулах, импортын хэмжээг бууруулах	2017 - 2020		Төр, хувийн хэвшлийн түншлэл 100,000 0 Төмөрлөгийн үйлдвэрүүдийн ашиглалт сайжирч, барилгын салбар дахь гангийн импортын хэмжээ буурах	"Бэрэн групп" ХХК нь Орхон аймагт жилд 200 мянган тонн ган кайлах хүчин чадалтай үйлдвэрийг 2020 оны 2 дугаар улиралд ашиглалтад оруулахаар ажиллаж байна. Тонго төхөөрөмжийн угсралтын ажлууд хийгдэж, туршилт-зүгшрүүлэлтийн ажлууд хийгдэж байна. Үйлдвэр ашиглалтад орсноор дотоодын гол нэр төрлийн ган бүтээгдэхүүний хэрэглээний 50 хүртэл хувийг хангах боломжтой болох юм. Үйлдвэрийн эргэлтийн хөрөнгийн асуудлыг шийдвэрлэх чиглэлээр барилга хот байгуулалтын яамтай хамтран ажиллаж байна. Мөн БХБЯ-ны Төрийн нарийн бичгийн даргын 2019 оны А/144 дүээр тушаалаар байгуулагдсан Барилга, хот байгуулалтын яамны тусгай зөвшөөрөл бүхий арматурын үйлдвэрүүд болон үйлдвэрийн төслүүдийн хэрэгжилттэй газар дээр нь танилцаж, цаашид авах арга хэмжээний талаар санал боловсруулах үүрэг бүхий ажлын хэсгийн бүрэлдэхүүнд ажиллаж байна.	40

61	2.73 Нүүрс угаах, гүн боловсруулах үйлдвэр болон нүүрсний нийлэг хийн үйлдвэр байгуулахыг бодлогоор дэмжинэ.	5. Нүүрснээс нийлэг байгалийн хий үйлдвэрлэх үйлдвэрийн нарийвчилсан ТЭЗҮ, барилгын зураг төсөл боловсруулах, барилгын ажлыг гүйцэтгэж, үйлдвэрийг эхлэн авч ашиглалтад оруулах	2018 - 2020		Барилгын ажил эхлэх	МУ-ын ЗГ-ын 2016.09.28-ны өдрийн 107 дугаар тогтоолыг хэрэгжүүлэх хүрээнд УУХҮС-ын 2016 оны А/43 дугаар тушаалаар УУХҮЯ-ны дэргэд "Нүүрснээс нийлэг байгалийн хий үйлдвэрлэх үйлдвэр барих" төсөл хэрэгжүүлэх нэгж байгуулан ажиллаж, төслийн НТЭЗҮ болон БОННУ, БНБОУ-ний тайлангуудыг хүлээн аваад байна. Төслийн ТЭЗҮ-д тооцоолсон одоогийн хүчин чадлаар үйлдвэрийг барихад 2.5 тэрбум ам доллар буюу их хэмжээний хөрөнгө оруулалт шаардлагатай байгаа нь хөрөнгө оруулагчдын сонирхлыг татахгүй байгаа тул төслийг үе шаттайгаар хэрэгжүүлж зорилтот хүчин чадалд хүргэх боломжийг судлах зорилгоор батлагдсан ТЭЗҮ-д нэмэлт тодотгол хийж шаардлага, мөн төслийг хэрэгжүүлэх, санхүүжүүлэх хөрөнгө оруулагчийг сонгох, түүнтэй гэрээ хэлэлцээр хийх, газрын болон бусад холбогдох зөвшөөрлүүдийг авахад уг төслийн үйл ажиллагааг төрийн захиргааны төв байгууллагын дэргэдэх төсөл хэрэгжүүлэх нэгж бус аж ахуйн тооцоот куулийн этгээд эрхлэн явуулах хууль, эрх зүйн бодит шаардлага үүссэн. УУХҮС-ын зөвлөлийн 2019.1.30-ны өдрийн хуралдааны 02 дугаар шийдвэрийн дагуу ННБХҮҮБ төслийн нэгжийг нэгжийг татан буулгаж чиг үүргийг "Эрдэнэс Монгол" ХХК-д шилжүүлэх тухай ЗГ-ын тогтоолын төслийг ЗГ-ын 2019.12.18-ны өдрийн хуралдаанаар хэлэлцүүлж дэмжигдэн, ЗГ-аас 2019 оны 451 дугаар тогтоолыг батлаад байна. Төслийн нэгжийн чиг үүргийг "Эрдэнэс Монгол" ХХК-д шилжүүлснээр тус төслийг хэрэгжүүлэх хууль, эрх зүйн нөхцөл бүрдэх юм.	70
62	2.74 Шингэрүүлсэн түлш, шатах тослог материалын үйлдвэр байгуулах ажлыг бодлогоор дэмжинэ.	1. Улаанбаатар хотод жилд 15,000 тн тос, тосолгооны материал үйлдвэрлэх хүчин чадалтай үйлдвэр байгуулахыг дэмжих	2016 - 2019		Үйлдвэрийн барилгын ажлыг гүйцэтгэх	"Тос, тосолгооны материалын эрэлт, нийлүүлэлт, үйлдвэрлэл, технологи"-ийн ниглэлээр урьдчилсан судалгааны материалыг бэлдэж удирдлагад танилцуулсны дагуу холбогдох дэлгэрэнгүй судалгааны ажлыг мэргэжлийн судалгааны байгууллагаар гүйцэтгүүлэхээр шийдвэрлэн, түүнд шаардагдах зардлыг УУХҮЯ-ны 2019 оны Эрдэм шинжилгээний, судалгааны ажлын төсөвт суулгаад байна. Мөн "Интер стандарт нефть" ХХК-ийн тос тосолгооны материал үйлдвэрлэх төслийг дэмжиж Төслийн нийт хөрөнгө оруулалтын 20%-ийг Хөгжлийн банкны хөнгөлөлттэй зээлийн эх үүсвэрээр санхүүжүүлэхээр урьдчилсан байдлаар тус банктай тохиролцож, саналыг бичгээр хүргүүлээд байна.	70

63	2.75 Метал хийц, угсралтын үйлдвэрийг хөгжүүлнэ.	1. Автомашин, хөдөө аж ахуйн тоног төхөөрөмж, машин механизм угсрах, автомашины эд анги үйлдвэрлэх үйлдвэр, технологийн парк байгуулахыг дэмжих	2017 - 2020		Үйлдвэр, технологийн парк байгуулах судалгааны ажлууд хийгдэх	"Автомашин, машин механизм угсрах, автомашины эд анги үйлдвэрлэх үйлдвэрлэл, технологийн парк байгуулах боломж нөхцөл" сэдэвт зөвлөх үйлчилгээний Үнэлгээний хороо 2018.04.24-ний өдөр хуралдаж, гүйцэтгэчийг сонгон шалгаруулсан бөгөөд гүйцэтгэгчээр шалгарсан ШУТИС-ийн Механик, тээврийн сургуультай 2018.05.17-ны өдөр зөвлөх үйлчилгээний гэрээ байгуулан ажиллаж байна. Энэхүү ажлын хүрээнд судалгааны ажлын эцсийн тайланг 2018.12.13-ны өдөр хүлээн авав. Чөлөөт бүсэд металл хийц, тоног төхөөрөмж, машин үйлдвэрлэх боломжийн талаар судалгаа хийхэд түүхий эдийн байршил, дэд бүтцийн хөгжил, хүн амын нягтрал зэрэг гол хүчин зүйлсээр тооцоолоход Дархан хот дахь Хар төмөрлөгийн үйлдвэрийг түшиглэн тээврийн хэрэгслийн эд анги үйлдвэрлэх үйлдвэрийг Дархан хотод, хөдөө аж ахуйн машин тоног төхөөрөмжийн зарим эд анги үйлдвэрлэх үйлдвэрийг Сүхбаатар (Алтанбулаг)-т, тээврийн хэрэгсэл угсрах үйлдвэрийг Улаанбаатар хот, Эрдэнэт, Сайншанд (Замын үүд) зэрэг аймгуудад байгуулах бүрэн боломжтой гэсэн дүгнэлтэд хүрсэн ба уг судалгааны үр дүнд үндэслэн автомашин, нийтийн тээвэр, хөдөө, аж ахуйн машин, механизмыг угсрахад хагас ба бүрэн задаргаа (SCD ба CKD)-аар нийлүүлэгдэх шаардлагатай эд анги, тоног төхөөрөмжийг Гаалийн тариф болон Нэмэгдсэн өртгийн	100
64	2.92 Цэвэрлэх байгууламжаар цэвэрлэсэн ус болон хөрсний усыг үйлдвэрийн технологийн кэрэгцээнд ашиглах боломжийг бүрдүүлнэ	2. Хөрсний усыг үйлдвэрийн технологийн кэрэгцээнд ашиглах чиглэлээр судалгаа хийх	2017 - 2018		Судалгааны үр дүнг хэлэлцүүлэх	Үндэсний хөгжлийн газрын даргын 2019 оны А-01 тоот тушаалаар "Говийн бүсийн уул уурхайн төслүүдэд үйлдвэрийн технологийн ус нийлүүлэх төсөл"-ийн концессын гэрээний нөхцлийн талаар хэлэлцээрийг "Морьтимпэкс" ХХК-тай хийх, дүгнэлт гаргаж үүрэг бүхий ажлын хэсэг байгуулагдсан. Ажлын хэсэгт Уул уурхай, хүнд үйлдвэрийн яамны төлөөлөл орж ажилласан ба ажлын хэсгийн үйл ажиллагааны хүрээнд концессийн гэрээний төслийг боловсруулж "Зураг төсөл боловсруулах-барих-ашиглах-шилжүүлэх" төрлийн концессын гэрээг "Морьтимпэкс" ХХК-тай байгуулах "Концессын гэрээ байгуулах зөвшөөрөл олгох, тогтоолын кавсралтад өөрчлөлт оруулах тухай" ЗГ-ын тогтоолын төслийг Үндэсний хөгжлийн газраас боловсруулан 2019.06.19-ний өдрийн ЗГ-ын хуралдаанаар хэлэлцүүлэн, 2019 оны 237 дугаар ЗГ-ын тогтоолоор батлуулсан. ЗГ-ын 2019 оны 237 дугаар тогтоол батлагдсантай холбогдуулан Үндэсний хөгжлийн газраас "Говийн бүсийн уул уурхайн төслүүдэд үйлдвэрийн технологийн ус нийлүүлэх төсөл"-ийг хэрэгжүүлэх зураг төсөл боловсруулах – барих – ашиглах – шилжүүлэх (DBOT) концессийн гэрээг 2019.10.30-ны өдөр Морьтимпэкс ХХК-тай байгуулсан.	40

65	2.99 Шивээ-Овоо, Тэвшийн говь болон бусад нүүрсний ордыг түшиглэн экспортын зориулалттай том чадлын цахилгаан станц, тогтмол гүйдлийн цахилгаан дамжуулах шугам барих төслийг эхлүүлнэ.	3. Хашаат цав, Тэвшийн говийн орд газруудыг түшиглэн том чадлын цахилгаан станц, тогтмол гүйдлийн цахилгаан дамжуулах шугам, нүүрсний уурхай байгуулах төслүүдийг эхлүүлэх	2018 - 2020		Төслийн суурь судалгааны ажилд дэмжлэг үзүүлэх	Тэвшийн говийн нүүрсний ордыг түшиглэн цахилгаан станц байгуулахаар концессын гэрээ байгуулагдсан ба Үндэсний хөгжлийн газар хариуцан ажиллаж байгаа бөгөөд тус яамнаас Ашигт малтмалын тухай хуулийн 35.4 дэх хэсэг, Уул уурхай, хүнд үйлдвэрийн сайдын 2019 оны А/16 дугаар тушаалаар батлагдсан "Уурхай, уулын болон баяжуулах үйлдвэрийг ашиглалтад хүлээн авах журам"-ыг тус тус үндэслэн Дундговь аймгийн Сайнцагаан сумын нутаг үйл ажиллагаа эрхэлж буй "Тэвшийн говь" ХХК-ийн жилд 50 мянган тонн нүүрс олборлох хүчин чадалтай уурхайг 2019.12.05-ны өдөр хүлээн авсан болно.	40
----	---	--	-------------	--	--	---	----

ГУРАВ. НИЙГМИЙН БОДЛОГ

66	3.2.33 Шинжлэх ухаан, технологи, инновацийн салбарт олон улсын жишигт нийцсэн барилга, байгууламж, лабораторын орчин нөхцөл бүхий дэд бүтцийг бий болгохыг дэмжинэ	10. Уул уурхай, шинжлэх ухааны чиглэлд бүх нийтийн боловсролыг дээшлүүлэх хүрээнд Шинжлэх ухаан, танин мэдэхүйн мэдээллийн төв байгуулах барилга, байгууламжийн асуудлыг шийдвэрлэх	2018		Шинжлэх ухаан, танин мэдэхүйн мэдээллийн төвийн байрны асуудлыг шийдвэрлүүлэх, ТЭЗҮ-ийг батлуулах	Монгол Улсад Цөмийн шинжлэх ухаан, технологийн төв байгуулахад хамтран ажиллах тухай Монгол Улсын Цөмийн энергийн комисс, ОХУ-ын Атомын энергийн "Росатом" улсын корпораци хоорондын харилцан ойлголцлын санамж бичгийг Москва хотноо 2018 оны 02 дугаар сарын 28-ны өдөр байгуулсан болно. Санамж бичгийн хэрэгжилтийг хангах, хамтын ажиллагааны чиглэл, цар хүрээг тодорхойлох үүднээс хоёр талын шинжээчийн эхний уулзалтыг 2018 оны 04 дүгээр сарын 05-06-ны өдрүүдэд хоёр дахь уулзалтыг 2018 оны 06 дугаар сарын 08-ны өдөр Улаанбаатар хотод зохион байгуулсан. Түүнчлэн 2018 оны 9 дүгээр сарын 11-13-ны өдрүүдэд зохион байгуулагдсан Дорнын эдийн засгийн IV чуулганы дараа Монголын талын шинжээчдээс бүрдсэн ажилын хэсэг "Росатом" корпорацийн харьяа цөмийн байгууламжуудтай танилцах, туршлага судлах зорилгоор 2018 оны 09 дүгээр сарын 24-26-ны өдрүүдэд ОХУ-ын Москва хотод ажиллаж, холбогдох албан тушаалтнуудтай хамтарсан уулзалт хийсэн. Улмаар Оросын талаас "Росатом оверсиэ" хувьцаат компани "Цөмийн шинжлэх ухаан, технологийн төв байгуулах байгуулах төсөл боловсруулах хэлэлцээр" болон "Нууц хадгалах гэрээ"-г байгуулах саналыг Цөмийн энергийн комисст ирүүлээд байгаа бөгөөд уг асуудлаар хоёр тал 2019 оны 02 дугаар сарын 25-ны өдөр цахим курал хийж, санал солилцоод байна.	40
----	--	---	------	--	---	---	----

ДӨРӨВ. БАЙГАЛЬ ОРЧИН, НОГООН ХӨГЖЛИЙН БОДЛОГО

67	<p>4.1.3 Байгаль орчны багц хуулийг хэрэгжүүлэх цогц арга хэмжээ авч байгаль орчин, хүний эрүүл мэндэд сөрөг нөлөвтэй үйлдвэрлэл, үйлчилгээ болон байгалийн нөөцийн хууль бус ашиглалтад тавих кяналтыг сайжруулна.</p>	<p>1. Байгаль орчны үнэлгээ, аудитаар дамжуулан ашиглагч нь байгаль орчныг хамгаалах, нөхөн сэргээх ажлыг эрчимжүүлэх</p>	<p>2016 - 2020</p>		<p>200-250 төслийн байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөг хянан баталж, хэрэгжилтийг хангуулах</p>	<p>БОАЖЯ-ны Байгаль орчинд нөлөөлөх байдлын үнэлгээний Мэргэжлийн зөвлөлийн хуралд яамны төлөөллийг оролцуулж, 2019 оны 6 дугаар сарын байдлаар уул уурхай, дэд бүтэц, үйлдвэр, аялал жуулчлалын төслүүдийн нийт 237 байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөг хянан батлаж үйл ажиллагааг нь явуулж байна.</p>	<p>100</p>
68	<p>4.2.3. Усны нөөцийг хамгаалж, хомсдолдоос сэргийлэх нэгдсэн менежментийг хэрэгжүүлж, хаягдал бохир усыг цэвэрлэн дахин ашиглах технологи нэвтрүүлэхийг дэмжинэ.</p>	<p>2. Ус ашиглалтыг бүрэн тоолууржуулж, хаягдал бохир усыг цэвэрлэж, дахин ашиглалтыг нэмэгдүүлэх ажлыг зохион байгуулах</p>	<p>2017 - 2020</p>		<p>200-250 төслийн байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөг хянан баталж, хэрэгжилтийг хангуулах</p>	<p>Үндэсний хөгжлийн газрын даргын 2019 оны А-01 тоот тушаалаар "Говийн бүсийн уул уурхайн төслүүдэд үйлдвэрийн технологийн ус нийлүүлэх төсөл"-ийн концессын гэрээний нөхцлийн талаар хэлэлцээрийг "Морьтимпакс" ХХК-тай хийх, дүгнэлт гаргах үүрэг бүхий ажлын хэсэг байгуулагдсан. Ажлын хэсэгт Уул уурхай, хүнд үйлдвэрийн яамны төлөвлөл өрж ажилласан ба ажлын хэсгийн үйл ажиллагааны хүрээнд концессийн гэрээний төслийг боловсруулж "Зураг төсөл боловсруулах-барих-ашиглах-шилжүүлэх" төрлийн концессын гэрээг "Морьтимпакс" ХХК-тай байгуулах "Концессын гэрээ байгуулах зөвшөөрөл олгох, тогтоолын хавсралтад өөрчлөлт оруулах тухай" ЗГ-ын тогтоолын төслийг Үндэсний хөгжлийн газраас боловсруулан 2019.06.19-ний өдрийн ЗГ-ын хуралдаанаар хэлэлцүүлэн, 2019 оны 237 дугаар ЗГ-ын тогтоолоор батлуулсан. ЗГ-ын 2019 оны 237 дугаар тогтоол батлагдсантай холбогдуулан Үндэсний хөгжлийн газраас "Говийн бүсийн уул уурхайн төслүүдэд үйлдвэрийн технологийн ус нийлүүлэх төсөл"-ийг хэрэгжүүлэх зураг төсөл боловсруулах – барих – ашиглах - шилжүүлэх (DBOT) концессийн гэрээг 2019.10.30-ны өдөр Морьтимпакс ХХК-тай байгуулсан.</p>	<p>40</p>

69	4.2.6.Хөрс хамгаалах, газрын доройтлыг бууруулах бодлого хэрэгжүүлж, уул уурхайн кайгуул, олборлолтод өртөж, задрэлд орсон газар нутгийг нөхөн сэргээх.	1 Уул уурхайн улмаас эвдэрсэн газрын хохирлыг тооцох, нөхөн сэргээх эрх зүйн зохицуулалтыг бий болгох, нөхөн сэргээлт хийх	2016 - 2020	Уул уурхайн улмаас эвдэрсэн газрын хохирлыг тооцох, нөхөн сэргээх эрх зүйн орчныг бүрдүүлэх	<p>Уул уурхай, хүнд үйлдвэрийн яамны Төрийн нарийн бичгийн даргын А/85 тоот тушаалаар байгуулагдсан ажлын хэсэг нийт 21 аймагт бүсчилэн 10 чиглэлд орон нутагт томилолтоор ажиллаж, орон нутгийн удирдлага, аж ахуйн нэгжийн төлөөлөлтэй уулзалт хийж, чиглэл хүргүүлсэн. Уул уурхай, хүнд үйлдвэрийн сайдын 2018 оны А/90 тоот тушаалаар Орон нутгийн хөндөгдсөн газарт нөхөн сэргээлт хийлгэхтэй холбоотой үйл ажиллагаанд үнэлэлт дүгнэлт өгөх үүрэг бүхий ажлын хэсэг байгуулан ажиллаж байна. Мөн БОАЖС-д хамтарсан ажлын хэсэг байгуулж ажиллах санал хүргүүлсэн. БОАЖЯ-аас 2018 оны 10 дугаар сарын 22-23-ний өдрүүдэд зохион байгуулсан, "Байгаль хамгаалал ба уул уурхайн нөхөн сэргээлт" үндэсний сургалт, семинарт АМГТГ-ын төлөөлөл оролцож, нөхөн сэргээлтийн хуулийн төсөл, байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө боловсруулах, хянах, хүлээн авах журамд орох өөрчлөлтийн төслийг танилцуулан хэлэлцсэн. Мөн MIRECO төслийн хүрээнд дээрх хуулийн төсөлд холбогдох саналыг өгсөн. Газрын тухай хуулийн шинэчилсэн найруулгад уул уурхайн нөхөн сэргээлтийн үндсэн суурь харилцааг зохицуулах, холбогдох хуулийн төслүүдийн үзэл баримтлал хуулийн төслүүдийн үйлдээ холбоог хангах, байгаль орчны хохирол тооцох асуудлыг цогц байдлаар шийдвэрлэх талаар санал тайлбар хүргүүлсэн.</p>	100
<p>БОАЖС-ын 2018.03.13-ны өдрийн А/59 дүгээр тушаалаар байгуулагдсан "Нөхөн сэргээлтийн тухай" хуулийн төсөл боловсруулах ажлын хэсгийг байгуулсан. Уг ажлын хэсэгт тус яамны төлөөлөл оролцон ажилласан бөгөөд хуулийн төсөл, хуулийн үзэл баримтлалын төслийг тус тус боловсруулан "Хууль тогтоомжийн тухай хууль"-ийн дагуу "Хуулийн төслийн хэрэгцээ шаардлагыг урьдчилан тандан судлах", "Хуулийн төслийн үр нөлөөг үнэлэх", "Хуулийг хэрэгжүүлэхтэй холбогдон гарах зардлын тооцооны судалгаа" тус бүрийг хийлгүүлж, тайланг хүлээж авч, саналыг хуулийн төсөлд тусгасан. Хуулийн төслийн үзэл баримтлалын төслийг батлуулахаар БОАЖЯ-ны 2018.09.13-ны 01/6369 дугаар албан бичгээр ХЗДХЯ-нд хүргүүлсэн. ХЗДХЯ-аас БОАЖ-нд 2018.10.08-ны өдрийн 1-1/4867 дугаар албан бичгээр уул уурхайн нөхөн сэргээлтийн үндсэн суурь харилцааг зохицуулсан газар, түүнтэй холбоотой хуулийн төслүүдийн үзэл баримтлал тодорхой болсоны дараа тэдгээрт нийцүүтэх, дээрх хуулийн төслүүдийн үйлдээ холбоог хангах, байгаль орчны хохирол тооцоо асуудлыг цогц байдлаар шийдвэрлэхээр болсон гэсэн үндэслэлээр үзэл баримтлалын төслийг буцаасан. Улмаар тус яаманд БОАЖЯ-наас хуулийн төслийн үзэл баримтлалын төслийг батлуулах тухай 2019.10.07-ны өдрийн 01/6912 тоот албан бичгийг ирүүлсэн бөгөөд тус яамнаас холбогдох саналыг 2019.11.20-ны өдрийн 01/3230 тоот албан бичгээр БОАЖЯ-нд хүргүүлсэн.</p>						

<p>3. Аж ахуйн нэгж мэргэжлийн байгууллагын үүрэг, хариуцлагыг өндөржүүлэх, чадавхийг бэхжүүлэх замаар нөхөн сэргээлтийн ажлын чанар үр дүнг дээшлүүлэх, орон нутгийн иргэдийн оролцоог нэмэгдүүлэх</p>	<p>2017 - 2020</p>	<p>Ашигт малтмалын тусгай зөвшөөрөлтэй ААН газрын хэвлийн нөхөн сэргээлтийн мэргэжлийн байгууллага нутгийн иргэдийн оролцоотой гоор 300-аас доошгүй га талбайд нөхөн сэргээлт хийх</p>	<p>2018 онд 1001.8 га талбай уулын ажилд өртөж, Техникийн нөхөн сэргээлтийг 684.2 га талбайд, биологийн нөхөн сэргээлтийг 655.6 га талбайд хийсэн байна</p>	<p>100</p>
---	--------------------	--	---	------------

4. Уул уурхайн сөрөг нөлөөллийг бууруулах дэд хөтөлбөр хэрэгжүүлж, холбогдох стандартуудыг шинэчлэх, сургалт, судалгааны төв байгуулах	2016 - 2020		Уул уурхайн сөрөг нөлөөллийг бууруулах дэд хөтөлбөрийг батлуулж, холбогдох стандартыг шинэчлэх, аргачлал боловсруулж эхлэх	Үндсэн хэрэгжүүлэгч БОАЖЯ болон БНСУ-ын Уул уурхайн Нөхөн Сэргээлтний Корпораци (MIRECO) хамтран БНСУ-ын Засгийн газрын буцалтгүй тусламжаар хэрэгжүүлж буй "Монгол улсад Уул уурхайн сөрөг нөлөөллийг бууруулах менежментийн чадавхийг бэхжүүлэх" төслийн Мастер төлөвлөгөө боловсруулах багт яамны төлөөлөл оролцож холбогдох санал өгч ажилласан. Уурхай, уулын болон баяжуулах үйлдвэрийн нөхөн сэргээлт, хаалтын журмын төсөл, нөлөөллийн шинжилгээний тайлан боловсруулж батлуулах чиг үүрэг бүхий ажлын хэсгийн бүрэлдэхүүнийг Уул уурхай, хүнд үйлдвэрийн сайдын 2018.04.24-ний өдрийн А/88 дугаар тушаалаар байгуулсан. Ажлын хэсгийн хүрээнд "Уурхай, уулын болон баяжуулах үйлдвэрийн нөхөн сэргээлт, хаалтын журам"-ын төслийг боловсруулахаар удаа дараа вакум орчинд ажиллан төслийг боловсруулж дуусгасан. Энэ хугацаанд Ажлын хэсгийн хурлыг тогтмол зохион байгуулж мөн СЕСМИМ төслийн хүрээнд зохион байгуулсан Канад улсын Бритиш Колумб мужын Эрчим хүч, уул уурхай, газрын тосны нөөцийн яамны төлөөлөгчдтэй цуврал уулзалт, семинар, сургалтад оролцож санал, бодлоо солилцож "Бритиш Колумб мужийн Байгаль орчны нөхөн сэргээлтний баталгаа, эрх зүйн зохицуулалт, туршлага" сэдэвт семинарын хүрээнд туршлага судлан ажилласан. Журмын төслийг эцэслэн боловсруулж, УУХҮС, БОАЖС нарын 2019 оны А/181/А/458 дугаар тушаалаар батлуулж, Захиргааны хэм хэмжээний актын улсын нэгдсэн санд 2019.11.21-ний өдрийн 4530 дугаарт бүртгүүлсэн.	100
--	-------------	--	--	--	-----

<p>5. Орхон, Туул гол болон бусад голуудын камгаалалтын бүсэд ашигт малтмалын олборлолтын үйл ажиллагаа явуулж буй ААН-ийг хууль тогтоомжид нийцүүлэх арга хэмжээ авах, хариуцлагатай уул уурхайн зарчмыг мөрдүүлж усны бохирдлыг бууруулах</p>	<p>2016 - 2019</p>		<p>Хамгаалалтын бүсэд явуулж байгаа үйл ажиллагаанд тогтмол хяналт тавьж, хуулийн хэрэгжилтийг хангуулах ажлыг зохион байгуулах</p>	<p>Байгаль орчин, аялал жуулчлалын сайдын тушаалаар байгуулагдсан ажлын хэсэгт Ашигт малтмал, газрын тосны газрын төлөөлөл орж ажилласан бөгөөд шаардлагатай мэдээ, мэдээллээр хангаж ажилласан. Ажлын хэсэг нөхцөл байдалтай газар дээр нь танилцаж, хуулийн дагуу үйл ажиллагаа явуулж байгаа аж ахуйн нэгжүүдийг технологийн горимын дагуу үйл ажиллагаа явуулах талаар чиглэл, зөвлөмж өгч ажилласан бөгөөд энэ тухай саналыг ажлын хэсэгт хүргүүлсэн.</p> <p>"Орхон голын эхэнд буюу Архангай аймгийн Цэнхэр суманд үйл ажиллагаа явуулж буй уул уурхай эрхэлж буй аж ахуйн нэгжүүдийн үйл ажиллагаанд нь хяналт тавих зорилгоор 2016 оноос хойш жил бүр 4-10 дугаар сарын хооронд орон нутгийн хяналтын байгууллага болох Архангай аймгийн МХГ, БОАЖГ, Орхон голын сав газрын захиргаанаас төлөөллүүд газар дээр нь ажиллаж байнга хяналт тавьж байна.</p> <p>2016 онд Нийслэлийн ИХТ-ын 50-р тогтоолоор Туул голын хамгаалалтын бүсийг шинээр тогтоосон. Дээрх бүсэд хамрагдсан уул уурхайн үйл ажиллагаа явуулж буй аж ахуйн нэгжүүдийн тусгай зөвшөөрлийг цуцалсан ба шинээр олгохгүй байхаар шийдвэрлэсэн. БОАЖС-ын 2017.03.09-ний өдрийн А/54 тоот тушаалаар Нийслэлийн нутаг дэвсгэр дэх Туул голын хамгаалалтын бүсэд газар ашиглаж байгаа болон түгээмэл тархацтай ашигт малтмал ашигшгаж буй иргэн, аж ахуйн нэгж байгууллагын газар ашиглалтыг судалгааг хийх зохих арга хэмжээ авах үүрэг бүхий ажлын хэсэг байгуулагдсан.</p> <p>Энэхүү ажлын хэсгийн хүрээнд Нийслэлийн БОАЖГ болон Нийслэлийн МХГ хоёр хамтран хяналт шалгалтын ажил зохион байгуулан ажилласан. Үүний дагуу Нийслэлийн Засаг даргын захиралын 2017.08.21-ний А/609 тоот тушаалаар Туул голын хамгаалалтын бүсэд хамрагдсан уул уурхайн үйл ажиллагаа явуулж буй 62 аж ахуйн нэгжүүдийн тусгай зөвшөөрлийг цуцалсан ба шинээр олгохгүй байхаар шийдвэрлэсэн. Түүнчлэн 2019 онд Орхон голын голдиролыг дагасан Архангай аймгийн нутаг ашигт малтмалын хайгуулын болон ашиглалтын тусгай зөвшөөрөл эзэмшиж байсан 13 тусгай зөвшөөрлийг Байгаль орчин, аялал жуулчлалын яамнаас гаргасан дүгнэлтийн дагуу Ашигт малтмал, газрын тосны газрын Кадастрын хэлтсийн даргын шийдвэрээр хүчингүй болгосон.</p>	<p>100</p>
---	--------------------	--	---	--	------------

73	В. Баруун бүсэд дүйцүүлэн хамгааллын жишиг төсөл хэрэгжүүлэх	2016 - 2019	Баян-Айраг, Хотгор, Хөшөөтийн орд газрын биологийн олон янз байдлын дүйцүүлэн хамгааллын жишиг хөтөлбөрийг хэрэгжүүлж эхлэх	Үндсэн хэрэгжүүлэгч БОАЖЯ-наас Даян дэлхийн байгаль хамгаалах сан /GEF/ НҮБХХ-ийн буцалтгүй тусламжтайгаар хэрэгжүүлж уй. Монгол орны баруун бүсэд хөгжлийн сөрөг нөлөөлөл, газрын доройтлыг бууруулах үе шат, дүйцүүлэн хамгааллыг ландшафтын түвшний төлөвлөлт, менежментэд нэвтрүүлэх замаар уул уурхайгаас бэлчээрт үзүүлэх сөрөг нөлөөллийг бууруулах зорилготой "Монгол орны баруун бүс нутгийн газрын доройтол, хөгжлийн сөрөг нөлөөллийг бууруулах, дүйцүүлэн хамгааллыг нэвтрүүлэх" төслийн Удирдах хороонд яамны төлөөлөл ажиллаж байна. Удирдах хорооны 2 дугаар хуралдаанд оролцсон. Төслийн хүрээнд Баян-Айраг, Хөшөөтийн уурхайн үйл ажиллагаанаас байгаль орчинд учруулсан хохирлыг тооцож, дүйцүүлэн хамгааллын арга хэмжээнд төлөвлөсөн арга хэмжээ, түүний зардалд үнэлэлт, дүгнэлт өгөх, газрын доройтлыг бууруулах дүйцүүлэн хамгаалах цаашдын арга хэмжээний цар хүрээг тодорхойлон улмаар орон нутагт чадавхижуулах сургалтыг удаа дараа зохион байгуулан холбогдох уурхайнуудын биологийн олон янз байдлын дүйцүүлэн хамгааллын хөтөлбөрийн төслийг хэлэлцэн, эцэслэн боловсруулж уул уурхайн аж ахуйн нэгжид хүлээлгэн өгсөн байна. Төслийн үйл ажиллагааны хаалтын хурал нь 2019.05.19-ний өдөр зохион байгуулсан болно.	100
Засгийн газрын 2016-2020 оны үйл ажиллагааны хөтөлбөрийн гэрээжилтийн үнэлгээ, зуви.					

85.07

УУЛ УУРХАЙ, ХҮНД ҮЙЛДВЭРИЙН ЯАМ

2020 оны 01 дүгээр сарын 29-ний өдөр

Хянасан: ХШУДАГ-ын дарга

 Г.Ганхүү

Үнэлгээг нэгтгэж, 4 арга хэмжээний биелэлтэд үнэлгээ хийсэн

ХШУДАГ-ын ахлах шинжээч

 Н.Баатар

Н.Баатар /2020.01.29/

Геологи, уул уурхайн салбарын 40 арга хэмжээний биелэлтэд үнэлгээ өгсөн:

ХШУДАГ-ын мэргэжилтэн

Д.Батнайрамдал

Хүнд үйлдвэрийн салбарын 9 арга хэмжээний биелэлтэд үнэлгээ өгсөн:

ХШУДАГ-ын ахлах мэргэжилтэн

Д.Болортуяа

Газрын тосны салбарын 20 арга хэмжээний биелэлтэд үнэлгээ өгсөн:

ХШУДАГ-ын шинжээч

Б.Баяржаргал